

BEGROTING
NOARDEAST-FRYSLÂN
2026

Inhoudsopgave

Foarwurd.....	4
Inleiding	5
Programma 1 - Ynwenner en Bestjoer	12
Programma 2 - Mienskip	20
Programma 3- Soarch en Wolwêzen.....	28
Programma 4- Wurk, Bedriuw en Rekraasje.....	39
Programma 5- Wenjen en Omjouwing	49
Programma 6 - Iepenbiere Romte.....	59
Algemiene dekkingsmiddels, overhead, VPB en onvoorzien.....	66
Majeure projecten	72
Centrale huisvesting	72
Campus Kollum	73
MFC Burdaard	74
Scholenpark Dokkum	75
Noordelijke stadsentree	76
Harddraverspark	76
Súd Ie	77
Klimaatplan	79
Mobiliteitsplan	79
Rondweg Wânswert	80
Paragrafen	81
Paragraaf lokale heffingen.....	81
Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing	94
Paragraaf financiering	100
Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen.....	104

Paragraaf bedrijfsvoering	111
Paragraaf Openbaarheid	115
Paragraaf verbonden partijen	116
Paragraaf grondbeleid	135
Financiële overzichten	141
Geprognostiseerde balans per 31 december	141
De meerjarenbegroting 2026-2029	142
Incidentele baten en lasten.....	143
Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves.....	145
Overzicht baten en lasten per programma per taakveld	146
Bijlagen	148
Bijlage 01 Staat van investeringen	148
Bijlage 02 Reserves en voorzieningen	149
Bijlage 03 Staat van langlopende geldleningen	152
Bijlage 04 Staat van gewaarborgde geldleningen.....	154
Vaststellingsbesluit	156

Foarwurd

Foar jo leit de programmabegutting 2026. As wethâlder Finânsjes bin ik grutsk op'e koers dy't wy mei-inoar útset hawwe. Nettsjinsteande de besunigings dy't opnaam binne yn dizze begutting en de ûnwissichheid oer de bydragen dy't gemeenten de kommende jierren út Den Haach krije, by steat om koers te hâlden. Dat freget om skerpe karren en it lef om te ynvestearjen yn wat écht telt. Bestjoere is foarútsjen en antisipearje op wat moarn nedich is. Allinnich troch mei in langetermynblik te stjoeren, kinne wy ús gemeente duorsum fersterkje en bouwe oan in takomstbestindige Mienskip.

Yn dizze programmabegutting binne de besunigings ferwurke lykas foarsteld yn de kadernota. Dy besunigings binne nedich om ek foar de kommende jierren de finansjele basis op oarder te hâlden. Tagelyk steane wy foar maatskiplike opjeften dy't krekt freegje om in stevige en op'e takomst rjochte ynvestearingsbasis. Tink bygelyks oan de needsaaklike ynvestearings yn ûnderwiishúsfêsting en it behâld fan fitale lokale foarsjennings.

Binnen it ramt fan de beheinde finansjele romte binne sekuere ôfwagings makke. In goeie tsjinstferliening stiet foarop, besunigje dogge wy wêr't dat struktureel mooglik is. En wy ynvestearje yn dat wat needsaaklik is foar de leefberens en fearkrêft fan ús kearnen.

It is de keunst om skerp te stjoeren op ús langetermynambysjes, ek as de finansjele hoarizon soms ûndúdlik eaget. Dat freget om mienskiplik draachflak. Allinnich sa kinne we de beloften oan ús ynwenners wiermeitsje en koers hâlde.

Lit ús mei-inoar de skouders derûnder sette en fan dizze begutting it fûnemint meitsje foar in takomstbestindich Noardeast-Fryslân, want dat is wat ús ynwenners fertsjinje.

Maaïke Prins
Wethâlder Finânsjes

Inleiding

Kadernota 2026-2029

Op 3 juli 2025 heeft de Raad van gemeente Noardeast-Fryslân de kadernota 2026-2029 behandeld. Een kadernota waarbij de contouren van de begroting grotendeels de revue zijn gepasseerd. De gemeente heeft te maken met stijgende kosten in het Sociaal Domein, impact van kostenstijgingen organisatie breed door voortgaande inflatie, het meenemen van een bezuinigingsronde (Lijst A) en dalende Rijksbijdragen vanaf 2027. De uitkomst van deze kadernota was dat de eerste jaren een positief begrotingssaldo lieten zien en dat vanaf 2028 een structureel tekort zichtbaar werd. Met betrekking tot de bezuinigingslijst A uit de Kadernota 2026 is in deze begroting een toezegging van het college aan de Raad verwerkt (toezegging van 3 juli 2025) ten aanzien van de besteding van € 0,35 mln. voor statushouders: de gelden zullen worden aangewend ten behoeve van het inlopen van de achterstand op de wettelijke taakstelling.

Begroting 2026-2029

De begroting die nu voor u ligt, laat grotendeels hetzelfde beeld zien als de Kadernota 2026-2029. De jaren 2026 en 2027 laten een positief saldo zien, vanaf het jaar 2028 is de begroting niet in evenwicht door jaarlijkse tekorten. Het verloop ziet er als volgt uit:

Bedragen (x 1.000)	2026	2027	2028	2029
Exploitatiesaldo Kadernota 2026-2029	2.570	1.459	-3.017	-1.359
Mutaties t.o.v. Kadernota	412	63	-241	-681
Primitieve begroting 2026-2029	2.982	1.522	-3.258	-2.040

Bij het onderdeel verschillenverklaring hieronder worden de afwijkingen ten opzichte van de kadernota toegelicht.

De majeure projecten waar vanaf 2025 in het bijzonder op gerapporteerd wordt:

- Harddraverspark
- Súd Ie
- MFC Burdaard
- Noordelijke Stadsentree
- Rondweg Wânswert
- Campus Kollum
- Scholenpark Dokkum
- Klimaatplan
- Centrale huisvesting
- Mobiliteitsplan

Uitgangspunten van de begroting

Uitgangspunt voor de begroting 2026-2029 is de Kadernota 2026-2029. Na de Kadernota zijn er nog diverse mutaties geweest die van invloed zijn op het begrotingssaldo de komende jaren. Deze mutaties worden bij de verschillenverklaring hieronder toegelicht.

De provincie heeft als toezichhouder een wettelijke plicht om gemeentelijke begrotingen te toetsen op structureel en reëel evenwicht. De toets vindt eerst plaats op het begrotingsjaar 2026 en als deze niet in evenwicht is moet aangetoond worden dat het evenwicht uiterlijk in de laatste jaarschijf van de meerjarenraming wordt hersteld. Hierbij mag geen sprake zijn van een opschuivend meerjarenperspectief waarbij in de opvolgende begrotingen alleen de laatste jaarschijf sluit. Het is dus belangrijk om het eerst volgende begrotingsjaar structureel in evenwicht te hebben en te houden.

Voor het financieel beleid wordt als uitgangspunt genomen dat er ruimte voor nieuw beleid aanwezig is, met als randvoorwaarde dat er sprake is van een structureel en reëel sluitende begroting en dat daarnaast de Algemene reserve gedurende de hele begrotingsperiode aan de minimum vastgestelde randvoorwaarde moet voldoen.

Algemene technische - en financiële uitgangspunten

De algemene technische uitgangspunten bij het opstellen van de begroting 2026 zijn:

- De raming van lasten en baten van bestaand beleid vindt plaats op basis van analyses en niet uitsluitend op basis van inflatie indexering.
- De raming van gemeentelijke bijdragen aan externe instanties vindt plaats op basis van de meest recente begrotingen van deze partijen.
- Voor de meerjarenbegroting wordt geraamd op basis van constante prijzen.
- Structurele lasten worden gedekt door structurele baten en incidentele baten zijn voornamelijk dekkingsmiddel voor incidentele lasten.
- De algemene reserves en de weerstandscapaciteit voldoen aan normen die zijn gebaseerd op een risicoanalyse zoals opgenomen in de paragraaf risicobeheersing en weerstandsvermogen.
- De financierings- en schuldpositie en het kasstroomsaldo voldoen aan de normen van de Economische Monetaire Unie (EMU) en de Wet HOF (Wet Houdbare Overheidsfinanciën).
- Door middel van de in de begroting opgenomen onderhoudsplannen wordt te allen tijde ruimte gelaten voor onderhoud van kapitaalgoederen in overeenstemming met de door de raad vastgelegde kwaliteitsniveaus.
- Vrijvallende kapitaallasten van vervangingsinvesteringen met betrekking tot de bedrijfsvoering blijven beschikbaar voor noodzakelijke vervangingen in de bedrijfsvoering.

De algemene financiële uitgangspunten bij het opstellen van de begroting 2026 (zoals besproken bij de behandeling van de Kadernota 2026-2029) zijn:

- Het streven naar een positief structureel begrotingssaldo, om jaarlijks 1 % van de gemiddelde baten te kunnen doteren aan de algemene reserve.
- Het streven naar een solvabiliteitsratio van 20% .
- Het streven naar een bovengrens van de netto schuldquote van 130%.

Bij het opstellen van de begroting wordt uitgegaan van de volgende technische parameters.

Begrotingsparameter	Aan te houden waarde
Prijseffect bij interne budgetten (m.b.t. de leveringen binnen de gemeente)	Geen vaste aanpassingen, maximaal volgens de Prognose van de CPI (consumentenprijsindex) van het Centraal Bureau van de Statistiek (CBS) van maart 2025: 3,7%.
Prijseffect bij externe budgetten (uitgaven)	Geen vaste indexering, eveneens maximaal volgens de Prognose van de CPI (consumentenprijsindex) van het Centraal Bureau van de Statistiek (CBS) van maart 2025: 3,7%.

Rente % (voor interne verrekeningen: kosten kort geld, rekenrente reserves, kapitaallasten)	Uitgegaan wordt van het volgens BBV-bepalingen berekende omslagpercentage. Voor 2026 is deze vastgesteld op 1,38%
Cao-loonstijgingspercentage (betreft stijging bovenop periodieke loonstijging)	Gemeente CAO 2025-2027: 7%.

Uitgangspunten tariefbeleid 2026

In het hiernavolgende schema zijn de uitgangspunten voor de componenten van het tariefbeleid opgenomen.

(Belasting)tarieven	Uitgangspunten
Onroerendezaakbelasting (OZB)	Inflatie indexatie OZB bedraagt 3,7% plus een verhoging van 5% (conform de Kadernota 2026).
Afvalstoffenheffing	100% kostendekkend, inclusief de component BTW-compensatie.
Rioolrechten	100% kostendekkend, inclusief de component BTW-compensatie.
Leges	Verhoging tarieven afhankelijk van kostenniveau, berekend op basis van het model opgesteld door de Adviesgroep Nederlandse Gemeenten (ANG-model).
Begraafrechten	Indexatie tarieven met 1,9%.
Tarieven sportaccommodaties (binnen- en buitensport)	Tarieven volgens vastgesteld beleidsplan.

Uitgangspunten beleidsindicatoren

De uniforme set van beleidsindicatoren is voorgeschreven in het BBV. Hierin is aan de gemeenten opgelegd gebruik te maken van een basis set van beleidsindicatoren voor de begroting en de verantwoordingsstukken. Het doel hiervan is om de resultaten van beleidsmatige inspanningen van gemeenten beter inzichtelijk te maken en te kunnen vergelijken met het landelijke gemiddelde.

De set van beleidsindicatoren is ondergebracht bij het betreffende programma binnen de begroting. Een klein aantal beleidsindicatoren, welke betrekking hebben op de eigen organisatie, worden door gemeenten zelf ingevuld. Voor de overige beleidsindicatoren dient gebruikt te worden gemaakt van de website www.waarstaatjegemeente.nl. Ook de definities van de diverse beleidsindicatoren worden op deze website nader toegelicht. Voor wat betreft de actualiteit van de maatstaven kunnen grote verschillen bestaan. Het jaar waarover wordt gerapporteerd staat bij de betreffende indicator vermeld.

Resultaat begroting

In de financiële overzichten vindt u een overzicht van de meerjarenbegroting 2026-2029 per programma (baten en lasten), inclusief reserve mutaties. Het structurele begrote resultaat over het jaar 2026 bedraagt een batig saldo van afgerond € 3 miljoen.

Verschillenverklaring:

Ten opzichte van de Kadernota 2026-2029 wijkt de begroting af. In de volgende tabel worden deze wijzigingen weergegeven.

Bedragen (x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Exploitatiesaldo Kadernota 2026-2029	2.570	1.459	-3.017	-1.359
Mutaties t.o.v. Kadernota	412	63	-241	-681
Primitieve begroting 2026-2029	2.982	1.522	-3.258	-2.040

De mutaties ten opzichte van de kadernota zijn de volgende:

Bedragen (x 1.000)	2026	2027	2028	2029
<u><i>Sociaal Domein</i></u>				
01 Extra indexatie zorgkosten (Jeugdzorg en WMO)		-485	-485	-485
02 Hogere bijdrage gemeente aan SDF Leeuwarden		-90	-90	-90
<u><i>Belastingen en Leges</i></u>				
03 OZB (inflatie indexatie + 3,7 %)		477	477	477
04 Bouwleges (lagere raming aantallen aanvragen)		-75	-75	-75
<u><i>Programma 1</i></u>				
05 Hogere accountantskosten		-96	-96	-96
<u><i>Programma 5</i></u>				
06 Lagere bijdrage gemeente aan de FUMO		103	103	103
<u><i>Programma 6</i></u>				
07 Bijstelling kapitaalslasten investeringen		186	87	
<u><i>Algemene Dekkingsmiddels - Overhead & Bedrijfsvoering</i></u>				
08 Bijstelling kapitaalslasten investeringen en bijstelling rentelasten		620	309	163
09 Dotatie voorziening verlofsparen		-175	-175	-175
10 Verhoging verzekeringskosten WGA		-103	-103	-103
11 Hogere bedrijfsvoeringskosten		-132	-132	-132
12 Overige verschillen		183	243	171
Totaal mutaties		412	63	-241
				-681

Toelichting

01. Extra indexatie zorgkosten

De VNG heeft de Nederlandse gemeenten nadrukkelijk geadviseerd om voor het jaar 2026 een kosten indexatie toe te passen van 5,13 % voor de zorgbudgetten ten aanzien van Jeugdzorg en de WMO. In de kadernota 2026-2029 is een indexatie van 3,7 % verwerkt. Het verschil tussen het advies van VNG met de kadernota (+ 1,43 %) is structureel verwerkt in deze begroting.

02. Hogere bijdrage SDF Leeuwarden

In deze begroting is de meest recente concept begroting 2026 van het SDF Leeuwarden verwerkt. Ook het SDF heeft te maken met inflatie en kostenstijgingen, met als gevolg een hogere bijdrage voor onze gemeente.

03. OZB

In de begroting van 2026 is een structurele inflatie indexatie verwerkt van + 3,7%

04. Bouwleges

De opbrengsten van bouwleges zijn naar beneden bijgesteld naar aanleiding van recente ramingen waarbij de aantallen verwachte aanvragen naar beneden zijn bijgesteld, gebaseerd op berekeningen uit het ANG-model en een analyse van de aantallen van de afgelopen jaren.

05. Hogere Accountantskosten

Het boekjaar 2026 wordt opnieuw aanbesteed. De verhoging van de kosten is gebaseerd op voortgaande inflatie en kostenstijgingen van accountants dienstverlening.

06. Lagere bijdrage aan de FUMO

In deze begroting is de meest recente begroting 2026 van de FUMO verwerkt. De FUMO geeft aan dat bezuinigingen en besparingen heeft geleid tot lagere bijdragen voor aangesloten gemeenten. Er is door het FUMO tevens aangegeven dat Rijksbeleid ten aanzien van robuustheid beleid in 2026 kan leiden tot hogere organisatiekosten bij de FUMO, aangezien er op dit moment geen nadere financiële informatie of impact kan worden gegeven door de FUMO, is dit een punt voor de tussentijdse rapportage in het jaar 2026.

07. en 08. Bijstelling kapitaalslasten investeringen en bijstelling van de rentelasten

De kapitaallasten (afschrijvingskosten en rentelasten) zijn geactualiseerd na vaststelling van de jaarstukken 2024. De structurele effecten zijn meegenomen in deze begroting. Er ontstaan voordelen door renteversillen en uitstel of doorschuiven van geplande investeringen naar latere jaren. De voordelen zijn met name materieel in de jaren 2026 en 2027.

09. Dotatie voorziening verlofsparen

De structurele dotatie aan de voorziening verlofsparen personeel vloeit voort uit de wettelijke verplichting van het BBV.

10. Verhoging verzekeringskosten WGA

Deze extra kosten (werkgeverslasten) betreffen structurele lasten ten aanzien van de arbeidsongeschiktheidsverzekering voor het personeel (Wet WGA).

11. Hogere bedrijfsvoeringsskosten

Hogere ICT kosten (inflatie impact) en hogere kosten van tractie/ bestelauto's liggen ten grondslag aan deze bijstelling.

12. Overige verschillen

Betreffen kleine onder- en overschrijdingen en afrondingen.

Structureel begrotingssaldo

Bedragen (x 1.000)	2026	2027	2028	2029
Lasten exclusief mutaties reserve	-187.194	-186.285	-188.458	-188.967
Baten exclusief mutaties reserve	186.119	186.234	184.425	186.204
Geraamd saldo van baten en lasten	-1.075	-51	-4.033	-2.763
Toevoegingen reserves	-179	-179	-179	-179
Onttrekkingen reserves	4.237	1.752	953	902
Geraamd resultaat	2.982	1.522	-3.258	-2.040
Incidentele lasten incl. incidentele toevoegingen reserves	-4.744	-1.376	-223	-173
Incidentele baten incl. incidentele onttrekkingen reserves	4.744	1.376	223	173
Structureel begrotingssaldo	2.982	1.522	-3.258	-2.040

Stand van de eenmalige middelen

Algemene Reserve

In het bijlagenboek van de begroting is de staat van reserves en voorzieningen opgenomen met de stand per 1 januari 2025 van de Algemene reserve van € 18,1 miljoen. Hierbij is rekening gehouden met de doorlopende verplichtingen uit 2024 en met onttrekkingen en toevoegingen in 2024. Het verwachte eindsaldo op transactiebasis per 31 december 2025, rekening houdend met de meerjarige mutaties, bedraagt € 9,3 miljoen.

Met de geraamde onttrekkingen tot en met 2029, Kadernota 2026 wensen en de verwachte begrotingsresultaten tot en met 2029 eindigt de algemene reserve op een stand van afgerond € 4 miljoen per 31 december 2029.

Tabel Algemene Reserve :

Bedragen (x 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029
Beginstand per 1-1	18.194	9.316	8.759	9.409	6.082
Geraamde toevoegingen	2.233	0	0	0	0
Geraamde onttrekkingen	-12.767	-2.264	-872	-69	-69
Geraamd saldo toevoegingen / onttrekkingen	-10.534	-2.264	-872	-69	-69
Incidentele wensen Kadernota 2026		-1.275			
Prognose begrotingsresultaat	1.656	2.982	1.522	-3.258	-2.040
Prognose eindstand per 31-12	9.316	8.759	9.409	6.082	3.973

Reserve Ontwikkelfonds

Daarnaast heeft de gemeente de reserve Ontwikkelfonds waaruit ontwikkelimpulsen binnen onze gemeente kunnen worden bekostigd. In het bijlagenboek zijn alleen de daadwerkelijk door de Raad besloten onttrekkingen en toevoegingen meegenomen in de stand van de reserve. Naast de besluitvorming is bij de Ontwikkelreserve ook sprake van voornemens tot beslag op deze reserve: daarbij valt te denken aan Gebiedsgerichte ontwikkeling in de kuststrook, Noordelijke Stadsentree-Panwuk en MFC Burdaard. Als gevolg van deze voornemens dalen de beschikbare middelen naar verwachting tot ca. € 1,1 miljoen, deze € 1,1 miljoen kan worden bestemd voor de dekking van de incidentele lasten van Koningsdag 2026, hierover zal de Raad nog separaat een besluit nemen in 2025.

Programma 1 - Ynwenner en Bestjoer

Waar gaat programma 1 'Ynwenner en Bestjoer' over?

Inleiding

Met het motto 'Samen, persoonlijk en in de buurt' werkt de gemeente Noardeast-Fryslân aan haar dienstverlening. De gemeente stelt zich daarbij dienstbaar op. De afgelopen jaren is daarbij een lijn ingezet waarin de gemeente duidelijk, bereikbaar en betrouwbaar is. De gemeente wil deze lijn de komende jaren doortrekken door de dienstverlening verder te professionaliseren, efficiënter te maken en de kwaliteit te vergroten. Om dit te doen wordt de komende jaren de dienstverlening gemonitord en klantenprocessen efficiënter ingericht.

We geven met energie invulling aan de missie en visie vanuit een krachtig samenspel tussen het bestuur, de samenleving van Noardeast-Fryslân en de organisatie. We streven er naar om dienstverlening en kwaliteit op maat te leveren aan bestuur, inwoners, partners en samenleving. Onze organisatie geeft uitvoering aan de ambities van de raad en is klaar voor de uitdagingen van de toekomst.

Inwoners, bedrijven en klanten kunnen gemakkelijk met de gemeente in contact kunnen komen. We zetten meer digitale middelen in om communicatie te verbeteren. Daarnaast zijn we nog steeds via de gebruikelijke kanalen bereikbaar. Met de klantreis methode gaan we processen verbeteren zodat we de inwoner goed van dienst kunnen zijn. Een klantreis is de visuele weergave van de weg die de klant aflegt bij de vraag om een dienst of product. Hierbij wordt ook gekeken naar digitale middelen om deze communicatie te verbeteren.

Aan de hand van de klantreis methode processen verbeteren en efficiënt inrichten zodat de inwoner beter geholpen wordt. Een klantreis is de visuele weergave van de weg die de klant aflegt bij de aanschaf van een dienst of product.

De gemeente zorgt samen met de politie en andere organisaties voor een veilige omgeving. Dit betekent dat inwoners zich veilig moeten voelen in hun buurt. De gemeente maakt regels en plannen hiervoor. Deze regels staan in de veiligheidsagenda 'Mei elkoar foar feiligens'. In dit programma werkt de gemeente aan belangrijke onderwerpen, zoals jeugdoverlast georganiseerde criminaliteit, cyberweerbaarheid, crisisbeheersing, mensen met onbegrepen/verward gedrag, demonstraties en evenementenveiligheid.

De gemeente Noardeast-Fryslân heeft een vriendschapsband met Crediton en Fulda. Dit is een internationale samenwerking. Deze samenwerking heeft potentie en de komende jaren wordt gewerkt aan het benutten van deze potentie. Bestaande verbindingen worden daarbij uitgebouwd en nieuwe kansen worden benut.

Hoofddoelstelling

De gemeente Noardeast-Fryslân is een resultaatgerichte organisatie met focus op klantgerichte dienstverlening, goed toegesneden op de toekomst en met als speerpunten het verbeteren van de dienstverlening, een veilige woon- en leefomgeving, een krachtig en eigentijds bestuur en een gezond financieel beleid voor de lange termijn.

101.1 Doel: Versterken professionele, efficiënte en kwalitatieve dienstverlening

SMART-doelstelling

101.1-1: Centrale huisvesting: Optimalisatie gemeentehuis afgerond in 2028

Activiteit

101.1-1A: Het bestuurlijke deel van het gemeentehuis in Dokkum wordt vernieuwd en opgeknapt.

In 2026 gaan we verder met het vernieuwen en opknappen van het bestuurlijke deel van het gemeentehuis. Dit gaat om bouwdelen A en B. We werken dan het ontwerp verder uit.

Inhoud

We zijn begonnen met het maken van een voorlopig ontwerp. Dit doen we op basis van het schetsontwerp dat er al is. Daarna maken we een definitief ontwerp. Met dit ontwerp vragen we ook de omgevingsvergunning aan.

Als de vergunning is aangevraagd, starten we met de voorbereiding voor de aanbesteding. Dat betekent dat we op zoek gaan naar een aannemer en een installateur die het werk gaan uitvoeren.

Planning

In 2026 maken we het definitieve ontwerp en starten we de aanbesteding. Als de aannemer en installateur zijn gekozen, beginnen we met de sloop en nieuwbouw van bouwdeel B.

Als bouwdeel B klaar is, starten we met de sloop en nieuwbouw van de bouwdelen A2 en A3. Ook voeren we groot onderhoud uit aan de monumentale delen van het gebouw, namelijk A1-1 en A1-2.

Financiën

Financiën (in tabelvorm)

Omschrijving	€ (x 1.000)
Kadernota 2023:	
Bouwdeel A1 (rijksmonumenten) en A2	2.600
Bouwdeel B	5.700
Inrichting A en B	616
Raadsbesluit 18-09-2025 verhogen investeringskrediet	11.571
Actueel budget	20.487
Af: uitgaven (t/m 26-09-2025)	623
Saldo	19.864

Toelichting:

De begroting hierboven geldt voor de hele duur van het project. Het project loopt van 2024 tot en met 2028. Dat betekent dat alle uitgaven en verplichtingen in deze begroting horen bij deze periode van vier jaar.

SMART-doelstelling

101.1-2: Kwaliteitslag op Dienstverlening

Activiteit

101.1-2A: Invulling geven aan de aanbevelingen die volgen uit het programma dienstverlening

In 2025 wordt het programma dienstverlening afgerond. Daarbij stellen we aanbevelingen vast die we vanaf 2026 uit gaan voeren.

102.1 Doel: Versterken veiligheidsgevoel inwoners leefomgeving, zowel thuis als in de openbare ruimte

SMART-doelstelling

102.1-1: Uitvoering te geven aan het veiligheidsbeleid Mei elkoar foar Feiligens foar en mei de Mienskip

Activiteit

102.1-1A: Crisisbeheersing en weerbaarheid

Tijdens een crisis, zoals een pandemie, natuurramp of grote brand, moeten we goed voorbereid zijn. Daarom doen we het volgende:

- We trainen en oefenen medewerkers voor verschillende taken.
- We houden crisisoefeningen binnen de gemeente.
- We zorgen dat onze procedures en werkwijzen actueel blijven.
- We helpen inwoners om goed voorbereid te zijn bij een noodsituatie.

102.1-1B Aanpak jeugdoverlast

Jeugdoverlast komt altijd voor. Denk aan jongeren die rondhangen, harde muziek draaien of alcohol en softdrugs gebruiken. Om dit aan te pakken, werken we samen met verschillende organisaties, zoals VNN, jongerenwerk, de politie en gemeenteafdelingen. Intern stemmen we goed af tussen het sociale en het veiligheidsdomein. Onze focus ligt op:

- Een nieuwe samenwerking met middelbare scholen in de gemeente.
- Meer aandacht voor jongeren en hun omgeving (o.a. jeugdketen).
- Boa's met hart en verstand laten handhaven.

102.1-1C: Aanpak georganiseerde criminaliteit

Ondermijnende criminaliteit heeft een negatieve invloed op de samenleving. Daarom werken we de komende jaren aan meer bewustwording, betere informatie en sterkere weerbaarheid voor burgers, ondernemers en de overheid.

Ons plan van aanpak bevat onder andere:

- Het invoeren en toepassen van het BIBOB-beleid, met een speciale coördinator.
- Het uitvoeren van gezamenlijke controles, waarbij ook boa's worden ingezet.

102.1-1D: Aanpak cybercriminaliteit

De gemeente gaat investeren in cyberveiligheid. We willen voorkomen dat mensen en bedrijven slachtoffer worden van cybercriminaliteit. Ook bereiden we ons voor op cybercrisis en incidenten. Daarom starten we bewustwordingscampagnes. Deze zijn speciaal voor jongeren, ouderen en het midden- en kleinbedrijf (MKB), maar ook voor onze collega's binnen de gemeente.

102.1-1E: Aanpak personen met onbegrepen/ verward gedrag/Maatschappelijke onrust

De gemeente wil maatschappelijke onrust zo veel mogelijk voorkomen. Soms krijgen mensen niet op tijd hulp van een instantie. Daarom worden ze steeds vaker thuis behandeld. Dit kan zorgen voor meer overlast in huis en in de buurt. In zulke gevallen wordt de gemeente betrokken, bijvoorbeeld bij burenruzies of andere problemen. We werken aan een betere samenwerking tussen publieke en private organisaties. Demonstraties en/of manifestaties zijn ook vormen van maatschappelijke onrust. De gemeente heeft de taak om zowel de burger als de organisator hierin te voorzien van een veilige omgeving.

102.1-1F: Betrokkenheid Horeca en evenementen versterken

De gemeente wil samenwerken met inwoners, organisatoren en ondernemers bij evenementen en in de horeca. We zorgen samen voor een veilige en goede omgeving.

Daarom richten we ons op:

- Het uitvoeren van het beleid voor evenementen en terrassen.
- Het maken van een digitaal platform voor evenementen.
- Het organiseren van een bijeenkomst voor horeca en evenementen.
- Het inzetten van boa's bij evenementen en in de horeca.

102.1-1G Stimuleren van een veilige jaarwisseling

De gemeente wil zorgen voor een veilige jaarwisseling in de stad en dorpen. Daarom werken we samen met dorpen over carbidschieten en het organiseren van evenementen.

103.1 Doel: Versterken van de positie van de gemeente

SMART-doelstelling

103.1-1: Versterken van de positie van de gemeente met regionale, provinciale en Europese netwerken én de internationale vriendschapsband met Fulda en Crediton.

Activiteit

103.1-1A: In 2026 werken we samen met het vriendschapscomité "Fulda-Crediton" aan een versterking van de uitwisseling met Fulda en Crediton

De inzet op de stedenband van de afgelopen tijd werpt zijn vruchten af. De uitwisseling, zoals elk jaar plaatsvindt, blijft gehandhaafd.

Bij een toekenning van de Europese aanvraag van Town Twinning vindt er in 2026 extra uitwisseling plaats op basis van een programma.

SMART-doelstelling

103.1-2: Aanpak Europa is gestart (conform startnotitie)

Activiteit

103.1-2A: Deelname EuropaPact Fryslân

De provincie en gemeenten werken samen richting Europa in het EuropaPact Fryslân. Doel daarvan is:

- Fryslân internationaal te positioneren
- de kennis van Europa te vergroten
- inzicht te krijgen in projecten
- subsidies daarvoor te verwerven.

In 2028 vindt een evaluatie van deelname aan het EuropaPact Fryslân plaats.

103.1-2B: Europacoördinator aanstellen

De aangestelde Europacoördinator is de spil in het stroomlijnen van de gemeentelijke werkzaamheden en kennis op Europees gebied. Dit om proactief in te spelen op gemeentelijke, regionale, provinciale, landelijke en Europese activiteiten.

Onderwerp beleidsdocumenten van Programma 1

Onderwerp beleidsdocumenten Versterken van netwerken

Startnotitie Aanpak Europa (2024)

Onderwerp beleidsdocumenten Dienstverlening

Besturings- en organisatiefilosofie Noardeast-Fryslân (2025)

Visie op dienstverlening 2025

Onderwerp beleidsdocumenten Veilige woon- en leefomgeving

Veiligheidsagenda Noardeast-Fryslân: Mei elkoar foar Feiligens foar en mei de Mienskip 2024-2027

Regionaal Beleidsplan Veiligheid Noord-Nederland 2024 – 2027 (Politie)

Beleidsplan Veiligheid 2023 - 2026 (Veiligheidsregio Fryslân)

Samenwerkingsovereenkomst Veiligheidshuis Fryslân

Convenant Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC)

Beleidsregels bestuurlijke handhaving drugscriminaliteit (2024)

Handhavingsarrangement met politie (2025)

Evenementenbeleid gemeente Noardeast-Fryslân

Verbonden partijen van Programma 1

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Veiligheidsregio Fryslân	Belangrijke partner bij het realiseren van een veilige woon- en leefomgeving.
Centrumregeling samenwerking Noardeast-Fryslân en Leeuwarden (Shared Servicecentrum Leeuwarden)	Het SSL garandeert en faciliteert de ICT- voorzieningen en – dienstverlening voor de gemeente Noardeast-Fryslân. Zij schept zoveel mogelijk de randvoorwaarden voor een efficiënte bedrijfsvoering en een klantgerichte en effectieve dienstverlening.

Uniforme beleidsindicatoren van Programma 1

Uniforme beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Gemeente	
			Noardeast-Fryslân	Nederland
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2026	11,33	10,38*
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2026	11,65	10,20*
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2026	1.193	n.v.t.
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2026	2,50%	17,50%*
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	2024	5,00	9,00
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	2024	1,50	2,20
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	2024	3,10	4,30
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	2024	0,70	1,20
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	2024	3,60	5,70

* betreft percentage van 2024

Leeswijzer uniforme beleidsindicatoren

Uniforme beleidsindicatoren	Toelichting	Bron
Formatie	Het gaat hier om de toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari, uitgedrukt in fte per 1.000 inwoners.	Eigen gegevens
Bezetting	Het gaat hier om het werkelijk aantal fte dat werkzaam is (inclusief boventallige werknemers), dus niet om de toegestane formatieve omvang uit het formatieplan. Het aantal fte wordt uitgedrukt per 1.000 inwoners.	Eigen gegevens
Apparaatskosten	Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken.	Eigen begroting
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting
Verwijzingen Halt	Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 tot 18 jaar. Jongeren van 12 tot 18 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.	Bureau Halt
Winkeldiefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.	CBS
Geweldsmisdrijven	Het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners. Voorbeelden hiervan zijn seksuele misdrijven, lichamelijk letsel door schuld, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.)	CBS
Diefstallen uit woning	Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners.	CBS
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.	CBS

Overzicht baten en lasten Programma 1: Ynwenner en Bestjoer

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire begroting 2026
Baten	1.108
Lasten	12.365
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-11.257
Onttrekkingen	198
Gerealiseerd resultaat	-11.059

Bezuinigingen Programma 1

Bedragen € (x 1.000)

Nr.	Naam bezuiniging	Incidenteel/Structureel	Totaal budget	Bezuiniging	% van budget
1.1	Budget telefoonkosten afomen naar jaarlijks actueel niveau	Structureel	144	40	28%
1.2	Schrappen inleenbudget inzake behandeling kapvergunningen ; werk herverdelen binnen bestaande formatie	Structureel	31	31	100%

Programma 2 - Mienskip

Waar gaat programma 2 'Mienskip' over?

Inleiding

In Noardeast-Fryslân staan inwoner en samenleving centraal en gaan we uit van de leefwereld van de inwoners in onze samenleving. Dat past bij de veranderde rollen die overheid, inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties innemen. Verbondenheid, betrokkenheid en samenwerking zijn kernwoorden van dit programma.

Onze gemeente kent een rijk verenigingsleven en sterke mienskipssin. Activiteiten op het gebied van sport en cultuur, al dan niet in verenigingsverband, verbindt mensen en vergroot de levendigheid van de dorpen. Het is daarom belangrijk initiatieven in de dorpen en wijken te blijven stimuleren en ondersteunen.

Sport, muziek en cultuur dragen bij aan de sociale samenhang. Voor deze activiteiten zijn voorzieningen nodig: dorpshuizen, bibliotheken en sportaccommodaties. Deze voorzieningen moeten toekomstbestendig en duurzaam zijn, betaalbaar, bereikbaar en toegankelijk.

Het onderwijs én de school als sociale plek in wijk en dorp zijn van groot belang in onze gemeente en dat willen we graag behouden. De gemeente heeft samen met de schoolbesturen een integraal huisvestingplan (IHP) ontwikkeld. Dit zal de komende jaren worden uitgevoerd. We stimuleren tegelijkertijd de samenwerking Onderwijs en Zorg, in lijn met de Fryske Mienskip Oanpak .

Als Fryske gemeente willen we onze eigen taal en de streektaalen meer koesteren. De gemeente doet zelf meer om het Frysk een prominente plek te geven en ook in het onderwijs te stimuleren.

Hoofddoelstelling

Vitale gemeenschappen en de leefbaarheid van Noardeast-Fryslân versterken.

201.1 Doel: Meer sociale verbondenheid en gemeenschapszin door de zelforganisatie en eigen verantwoordelijkheid van inwoners te faciliteren

SMART-doelstelling

201.1-1: Stimuleren en faciliteren van sociale activiteiten en sociale samenhang in de mienskip

Activiteit

201.1-1A: Implementatie subsidievolg- en afhandelsysteem

De gemeente werkt aan de verbetering van het subsidiebureau.

Daarom komt er een nieuw systeem om subsidies beter te volgen en te beheren. De keuze en aankoop van dit systeem zijn eind 2024 tijdelijk stopgezet. Dit gebeurde samen met het project 'Doorontwikkeling Subsidiebureau'.

Na de zomer van 2025 gaat het project weer verder. Dan start de aanbesteding van het nieuwe systeem. De invoering van het systeem duurt waarschijnlijk heel 2026.

Voor de aanschaf is één keer €50.000 gereserveerd. Voor beheer en onderhoud is elk jaar €30.000 beschikbaar. Tijdens de aanbesteding wordt duidelijk of dit genoeg is.

201.1-1C: Gemeentelijk vastgoed inzetten voor gebruik door kunstenaars of culturele activiteiten

In de cultuurnota 'Kultuer tichtby, tichtby Kultuer' staat: "Onderzoek met de collega's van Vastgoed naar de mogelijkheid van (tijdelijke) inzet van vastgoed uit de eigen gemeentelijke portefeuille als culturele broedplaats en/of expositieruimte'.

201.1-1D: Uitvoering Motie inzet middelen voor extra formatie om nieuwe functie(s) subsidie ambtenaar

Deze motie is nu onderdeel van een groter project om het subsidiebureau verder te ontwikkelen. De gemeenteraad heeft één keer €500.000 gegeven om de motie uit te voeren. Met dit geld werkt de gemeente één jaar lang met een subsidieambtenaar. De subsidieambtenaar helpt inwoners en organisaties bij het aanvragen van subsidies en maakt subsidies bekender.

De functie start waarschijnlijk eind 2025. Halverwege 2026 bekijkt de gemeente of de proef goed werkt. Deze activiteiten passen binnen het beschikbare budget. Het is nog niet zeker of deze functie na de proef een vaste plek krijgt binnen de organisatie.

SMART-doelstelling

201.1-2: Inwoners hebben meer mogelijkheden invloed uit te oefenen op hun eigen leefomgeving

Activiteit

201.1-2A: Dorpen-en wijkenagenda's opstellen (in samenhang met reeds bestaande visies, rapportages en werkwijzen)

Wij ontwikkelen een Agenda Dorpen en Wijken. De agenda is bedoeld om:

- als gemeente beter zicht te krijgen op koppelkansen in de planning en uitvoering;
- inwoners beter te kunnen informeren;
- wensen binnen dorpen en wijken te verzamelen en te beoordelen.

201.1-2B: Uitvoering geven aan de subsidieregeling Dorpen en Wijken budget

Voor 2026 is er geld gereserveerd voor het dorpen- en wijkenbudget.

Eind 2025 of begin 2026 bekijkt de gemeente hoe goed deze regeling werkt.

Als de gemeenteraad wil doorgaan met deze regeling, moet er opnieuw geld worden opgenomen in de begroting voor 2027 en de jaren daarna.

202.1 Doel: Verbeteren toekomstbestendigheid maatschappelijke voorzieningen

SMART-doelstelling

202.1-1: De maatschappelijke voorzieningen voor sport, cultuur en ontmoeten zijn toekomstbestendig: duurzaam, betaalbaar, bereikbaar en toegankelijk

Activiteit

202.1-1B: Uitvoeren aanpak MFC Burdaard

In 2021 gaf het toenmalige bestuur van het MFC it Spektrum bij ons aan dat zij zorgen hadden over de toekomst van het MFC. De exploitatie was niet sluitend te krijgen door tegenvallende inkomsten en hoge kosten. Wij zijn een traject gestart om tot een oplossing te komen, zodat de basisvoorzieningen voor Burdaard en Jislum e.o. behouden blijven.

Financiën (in tabelvorm)

Omschrijving	x € 1.000
2024: Onderzoeksbudget beschikbaar gesteld	30
2025: restant subsidiebudget MFC	24
2025: Vrijval exploitatiesubsidie	20
Actueel budget	74
Af: Kosten projectleiding en kosten uitwerken varianten (stand 26-09-2025)	100
Af: nog te maken kosten augustus t/m december 2025	49
Saldo	-75

Via de 2e rapportage 2025 is aanvullend budget aangevraagd ten bedrage van € 75.000.

203.1 Doel: Meer inspirerende fysieke schoolomgeving

SMART-doelstelling

203.1-1: De onderwijs- en voorschoolse voorzieningen zijn toekomstbestendig, betaalbaar en blijven goed bereikbaar voor leerlingen

Activiteit

203.1-1B: Onderzoek Campus Kollum uitvoeren

Omdat er steeds meer leerlingen zijn, hebben de scholen voor het basis- en voortgezet onderwijs in Kollum te weinig ruimte. Daarom is uitbreiding van de gebouwen van de Campus Kollum en het Kindcentrum Kollum nodig. Er zijn daardoor plannen voor een Brede Campus Kollum.

Inhoud

Het definitieve plan voor Brede Campus Kollum werd op 13 maart 2025 aan de Raad voorgelegd. Omdat er veel vragen waren werd besloten om een tweede petear te houden op 20 maart. Na een debat heeft de raad op woensdag 21 mei een positief besluit genomen. Via een amendement werd bovenop de gereserveerde middelen een aanvullend budget toegekend van 7,5 miljoen euro.

Planning

Het betreft een meerjarenplanning. De stand van zaken aan het begin van 2026 is als volgt:

- Het definitieve plan werd in H1 2025 voorgelegd aan de raad;
- De formele procedure omgevingswet werd in H2 2025 gestart;
- Start bouw Kindcentrum: H2 2026/ H1 2027;
- Start bouw Campus Kollum: H2 2026/ H1 2027.

Financiën

Financiën (in tabelvorm)

Omschrijving	€ (x 1.000)
2023: Raadsbesluit december 2023 t.b.v. Programma Onderwijshuisvesting (OHP) 2024	12.760
2025: Raadsbesluit 21-5-2025 verhogen budget	7.500
Actueel budget	20.260
Af: uitgaven	505
Saldo	19.755

203.1-1C: Onderzoek Scholenpark Dokkum uitvoeren

Hoofddoel van het project is om te komen tot voldoende en adequate onderwijshuisvesting voor Dockinga College, Dalton Dokkum, Burgerschool en Bonifatiuschool op de locatie van Scholenpark A aan de Parklaan/ Woudweg. En het verplaatsen van vmbo gemengd/ theoretisch Dockinga College naar Scholenpark B. De uitgangspunten kunnen worden samengevat in zeven hoofdthema's. Gelijkwaardigheid, Groen, Cultuur en Sport, Verbinding, Veiligheid, Zichtbaar, Flexibel en Zorg en onderwijs.

Inhoud

De ontwerpfase van de vier scholen en inrichting van het openbaar gebied + infrastructuur op het Scholenpark A is volop in proces. Dit proces loopt door in kalenderjaar 2026. In 2025 werd gestart met het wijzigen van het omgevingsplan ten behoeve van Scholenpark A. De uitvoering van dit proces loopt door in kalenderjaar 2026.

De raad heeft in 2025 het investeringsvoorstel voor Scholenpark Dokkum goedgekeurd en de investeringskredieten beschikbaar gesteld.

Planning

Q1 2025 t/m Q1 2026 Ontwerpfase vier scholen en openbaar + infra
H2 2025 t/m H2 2026 Wijzigen omgevingsplan

Financiën

In 2026 wordt circa 10% van het totale investeringsbudget uitgegeven (circa 4 miljoen euro).

Financiën (in tabelvorm)

Omschrijving	€ (x 1.000)
Raadsbesluit 5 juni 2025	
Scholenpark A	32.177
Vmbo GT	7.431
Kinderopvang	2.400
Actueel budget	42.008
Af: uitgaven (tot en met 26-09-2025)	-598
Saldo	41.410
Toelichting: nvt	

203.1-1C Faciliteren onderzoek naar scholen in de Noordoosthoek

Er is onderzoek gedaan naar de toekomstbestendigheid van scholen in de Noordoosthoek van de gemeente Noardeast- Fryslân. De gemeente heeft een subsidie verstrekt om onderzoek uit te voeren door schoolbestuur Arlanta.

Inhoud

Intussen hebben de medezeggenschapsraden van de basisscholen in de Noordoosthoek van de gemeente aangegeven verder onderzoek te willen doen naar een fusie. Schoolbestuur Stichting Arlanta heeft in het eerste kwartaal van 2025 de raad hierover met een brief geïnformeerd. De gemeenteraad heeft afhandeling van de brief in handen van het college gelegd.

Planning

Uitkomsten van het onderzoek worden voorgelegd aan het college. Daarna informeert het college de raad.

Financiën

Het budget is voldoende voor de opdracht.

204.1 Doel: Fuortsterkjen fan de eigen identiteit en talen

SMART-doelstelling

204.1-1: Behâld en fuortsterkjen fan it Frysk en de streekeigen talen en dêrmei de meartaligens

Activiteit

204.1-1A: Utfieren Frysk taalbelied troch it Aksjeplan Frysk

It útfieren fan it Frysk taalbelied is in trochrinnend proses wat fleksibel is en foaroprinnend is op de aktualiteiten op it mêd fan taal.

SMART-doelstelling

204.1-2: Versterken culturele identiteit

Activiteit

204.1-2A: Ondersteunen bestuur museum Kollum bij zoektocht naar optimaliseren huisvesting

In 2024 heeft de gemeenteraad € 45.000,- beschikbaar gesteld. Dit bedrag is bedoeld om het bestuur van de stichting Kollumer Museum mr Andrae te (laten) ondersteunen bij het onderzoek naar de mogelijkheden voor een duurzaam en toekomstbestendig museum in Kollum.

Het resterende deel van het budget wordt in 2026 ingezet voor verdere ondersteuning van het bestuur

Onderwerp beleidsdocumenten van Programma 2

Onderwerp beleidsdocumenten Sociale verbondenheid

Dorpen- en wijkenbeleid 2023-2026

Cultuurnota 'Kultuer tichtby, tichtby Kultuer' (2022)

Onderwerp beleidsdocumenten Maatschappelijke voorzieningen

Atlas van Noordoost Fryslân Eindrapport (sept. 2015)

Naar een regionaal voorzieningsverspreidingsmodel in Noordoost Fryslân 2010-2030 (jan. 2014)

Onderwerp beleidsdocumenten Schoolomgeving

IHP Noardeast-Fryslân (2023)

Actieplan en Startnotitie Zorg en Onderwijs (2021)

Fryske Mienskip Oanpak (in ontwikkeling)

Onderwerp beleidsdocumenten Culturele identiteit

Frysk Taalbelied "Mei elkoar foarút mei it Frysk" (2020)

Frysk Aksjeplan (2023)

Cultuurnota 'Kultuer tichtby, tichtby Kultuer' (2022)

Uniforme beleidsindicatoren van Programma 2

Uniforme beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Gemeente Noardeast-Fryslân	Nederland
Niet-Sporters	%	2024	55,00	42,50

Leeswijzer uniforme beleidsindicatoren

Uniforme beleidsindicatoren	Toelichting	Bron
Niet-Sporters	Het percentage niet-wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.	Gezondheidsenquête (CBS, RIVM)

Overzicht baten en lasten 2026 Programma 2: Mienskip

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire begroting 2026
Baten	733
Lasten	9.208
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-8.475
Onttrekkingen	357
Gerealiseerd resultaat	-8.118

Nieuw beleid beleid Programma 2

Bedragen € (x 1.000)

Nr.	Titel	Bedrag	Incidenteel/structureel/kapitaalsinvestering
11	Verenigingsfonds	100	Structureel
12	Uitzetting IHP (investeringsbudget)	2.700	Kapitaalsinvestering
13	Uitzetting IHP (structurele kapitaalslast)	110	Structureel

Bezuinigingen Programma 2

Bedragen € (x 1.000)

Nr.	Naam bezuiniging	Incidenteel/Structureel	Totaal budget	Bezuiniging	% van budget
2.1	Verlagen plafonds diverse subsidieregelingen	Structureel	576	166	29%
2.1	Verlagen plafonds diverse subsidieregelingen	Incidenteel	255	255	100%
2.2	Budgetvermindering op diverse Sport ondersteuning (beleid/Tolhuispark/tennisvereniging en enkele dorpen)	Structureel	26	24	95%
2.3	Stichting inzake lokale musea / beëindiging subsidie	Structureel	10	10	100%

Programma 3- Soarch en Wolwêzen

Waar gaat programma 3 'Soarch en Wolwêzen' over?

Inleiding

In programma 3 voeren we in beginsel alle wettelijke taken uit rondom werk, participatie en zelfredzaamheid op basis van de WMO 2025 en zorg voor jeugd op basis van de jeugdwet, de Participatiewet, en de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening.

Echter in de wereld om ons heen rijgen de ontwikkelingen en uitdagingen zich voortdurend aaneen. Zowel landelijk als ook binnen de eigen gemeente. Dus er is meer nodig dan alleen het verrichten van onze wettelijke taken. Naast de maatschappelijke ontwikkelingen, zien we ook dat de behoefte van onze inwoners als het gaat om ondersteuning, aan verandering onderhevig is.

En dus is het nodig dat we volop inzetten op een verbeterde verbinding tussen de beleid- en werkvelden. Denk aan Zorg en Onderwijs, Zorg en Welzijn, Wonen- Zorg en Welzijn, Gezondheid, Sport en Bewegen. Belangrijk bij die koppelingen en het integraal werken is dat we de beweging van 'achter naar voren maken', dus meer inzetten op preventie, efficiënter en sneller inspelen op de zorgvraag van (jeugdige) inwoners. Dit doen we natuurlijk samen met onze maatschappelijke partners.

Deze ambities willen we zoveel mogelijk realiseren met de bestaande zorgbudgetten, omdat dit een reguliere manier van werken wordt. We zijn gewend om vanuit onze wettelijke taken vooral 'curatief' te redeneren, maar die tijd ligt achter ons. Het is nodig om zowel 'curatief' als preventief te werken. Dat vereist investeringen, maar ook vooral bestuurlijke- en ambtelijke lef.

We gaan de komende jaren invulling geven aan landelijk afgesproken doelen op het gebied van gezondheid en het welzijn van onze inwoners. We gaan Samen Actief Naar Gezond. De incidentele middelen en reguliere budgetten helpen daarbij.

De doelen en projecten in dit programma zijn ambitieus, vereisen lef, maar staan volledig in dienst van een verbeterde en intensieve verbinding tussen de eerdergenoemde beleid- en werkvelden. Waardoor we beter in staat zijn om onze kwetsbare inwoners efficiënt en vroegtijdig te ondersteunen.

Hoofddoelstelling

Inwoners in onze gemeente hebben de mogelijkheid om mee te doen, ongeacht belemmeringen of beperkingen.

301.1 Doel: Verbeteren integrale samenwerking Zorg en Onderwijs

SMART-doelstelling

301.1-1: Verbeteren integrale samenwerking Zorg en Onderwijs

Activiteit

301.1-1A: Uitvoeren actieplan integrale samenwerking Zorg en Onderwijs

In dit project staan drie punten centraal:

1. Wanneer we jeugdzorg in de school aanbieden krijgen kinderen veel sneller hulp dan wanneer ze eerst op een wachtlijst staan.
2. De hulp die ze krijgen is dan ook niet zo zwaar. We gaan ervanuit dat hoe eerder je hulp krijgt, des te eerder de vraag is opgelost.
3. We willen ook ouders helpen bij hun opvoeding. Wanneer een zorgpartij op de school aanwezig is, stappen ouders sneller naar binnen om hulp te vragen.

Scholen maken zelf een plan waarin ze beschrijven hoe zij jeugdzorg binnen hun muren vorm gaan geven.

302.1 Doel: Uitvoeren activiteiten en doorontwikkeling uitvoeringsagenda wonen met welzijn en zorg

SMART-doelstelling

302.1-1: Het realiseren van een meer integrale aanpak tussen wonen, welzijn en zorg.

Activiteit

302.1-1B: De regionale woon, welzijn en zorgvisie vertalen naar een lokale visie en uitvoeringsprogramma

De regionale visie is vertaald naar een lokale uitvoeringsagenda. De uitvoeringsagenda bestaat uit een regionaal en gemeentelijk deel met projecten op thema's en gebieden. Samen met betrokken partijen kijken we naar wat er nodig is in de wijken en dorpen. De uitvoeringsagenda is een flexibel doorstroomprogramma. Jaarlijks evalueren we of we de juiste dingen (nog) doen.

303.1 Doel: Bevorderen van Gezondheid en Welzijn middels een gemeenschapsaanpak

SMART-doelstelling

303.1-1: De sociale basis van de Mienskip versterken

Activiteit

303.1-1B: Doorontwikkelen netwerkplatform Welzijn

Het doel van deze activiteit is om het Strategisch beleidskader Welzijn uit te voeren. De organisaties in het welzijnsdomein werken daarvoor samen via het Samenwerkingsplatform Noardeast Ferbûn.

Via Noardeast Ferbûn spelen we steeds beter in op de welzijnsbehoeften van de mienskip. Met het platform is een werkwijze afgesproken waarbij de gemeente vooraf inhoudelijke- en financiële kaders geeft (de WAT-vraag) en achteraf toetst op de resultaten. Het samenwerkingsplatform bepaalt daartussen de inhoudelijke invulling (de HOE-vraag). Dit doen zij met elkaar, met de mienskip, en met het gebiedsteam van de gemeente.

303.1-1C: Uitvoeren van de lokale inclusie agenda

De Lokale Inclusie Agenda is een concreet actieplan voor de jaren 2023-2026.

Hierin staat beschreven hoe wij als gemeente uitvoering geven aan het VN-verdrag Handicap, waarbij het streven is dat iedereen mee kan doen en erbij hoort.

Er staan actiepunten in op gebied van bewustwording, toegankelijkheid en ontmoeting. Deze zijn gericht op de verschillende doelgroepen:

- Bestuur en medewerkers van de gemeente zelf
- Externe partners : Coalitie Kom Erbij (en andere sociale partners)
- Inwoners / Maatschappij

Uiteindelijk willen we bereiken dat inclusie het nieuwe normaal wordt en vanzelfsprekend onderdeel is geworden van alles wat we doen.

In 2026 wordt zoveel mogelijk uitvoering gegeven aan alle resterende actiepunten en een evaluatie opgesteld hoe bewaakt kan worden dat Inclusie een doorlopend proces blijft.

304.1 Doel: Bevorderen Talentontwikkeling en het opzetten en faciliteren van netwerken (Onderwijs, Ondernemers, Overheid)

SMART-doelstelling

304.1-1: Verbeteren samenwerking tussen bedrijfsleven, overheid en onderwijs.

305.1 Doel: Bevorderen en door ontwikkelen Aanpak armoede

SMART-doelstelling

305.1-1: Bevorderen en door ontwikkelen Aanpak armoede

Activiteit

305.1-1A: Uitvoering van het actieprogramma

Het "Actieplan Integraal en Kindgericht Armoede- en Schuldenbeleid 2022-2026" zet in op het voorkomen van armoede en schulden en het verbeteren van de mate waarin burgers zichzelf kunnen helpen. Het is kindgericht en brengt verschillende beleidsgebieden samen. Het doel is om armoede in de gemeente te verminderen. Het actieplan heeft de volgende doelen: iedereen denkt mee, iedereen doet mee, gemakkelijke toegang en taal voor iedereen en een leven zonder schulden. Het actieplan bestaat uit 48 actiepunten.

In 2026 gaan we het armoede-en schuldenbeleid evalueren. Deze evaluatie dient als basis voor het maken van een vervolg beleidsplan.

306.1 Doel: Verbeteren dienstverlening jongeren (in kwetsbare posities)

SMART-doelstelling

306.1-1: Alle jongeren van 16 tot 30 jaar (dus ook kwetsbare jongeren) worden bediend, begeleid en doorgeleid

Activiteit

306.1-1A: Uitvoeren van het project jongerenloket

Binnen de gemeentelijke organisatie (of bij een van haar partners) starten we een JongerenPunt. Dit is een plek waar jongeren en professionals die met jongeren werken naartoe kunnen met vragen over ontwikkeling, leren, inkomen en werken.

Bij dit loket worden jongeren doorgestuurd naar de goede plek voor hulp. Bijvoorbeeld Dokwurk, Het doorstroompunt, Werkstart, Team Ynkomen/Schulddienstverlening of het Gebiedsteam. Het JongerenPunt maakt duidelijk waar jongeren en hun coaches naartoe kunnen met vragen over zorg, ontwikkeling, leren en werken. Hierdoor krijgen ze snel de goede begeleiding. Dit helpt ook om jong arbeidspotentieel eerder in beeld te brengen en te behouden voor werkgevers in de regio.

In 2026 krijgt het project verder vorm en verwachten we de eerste jongeren te kunnen bedienen.

Onderwerp beleidsdocumenten van Programma 3

Onderwerp beleidsdocumenten Algemene beleidsdocumenten

Uitvoeringsplan Participatiewet (2014)

Uitvoeringsplan WMO (2014)

Fan Wearde, mantelzorgbeleid (2016)

Uitvoeringsplan Jeugdwet (2014)

Lokaal actieplan Huiselijk geweld en kindermishandeling

Beleidsplan Handhaving Sociaal Domein 2019-2022

Onderwerp beleidsdocumenten 301 Verbeteren integrale samenwerking Zorg en Onderwijs

Gezondheidsbeleid 2021-2025

Beleidskader sociaal domein 2023

Ontwerp Preventie- en handhavingsplan Alcohol

Actieplan zorg en onderwijs 2021-2024

De Fryske Regiovisie Jeugdhulp 2023-2026

Onderwerp beleidsdocumenten 302 Stimuleren van een gevarieerd Wonen en Zorg aanbod

Regionale woon/zorg visie

Uitvoeringsprogramma Regionale woon/zorgvisie (in concept voor 2025)

Onderwerp beleidsdocumenten 303 Bevorderen van Gezondheid en Welzijn middels een gemeenschapsaanpak

Strategisch beleidskader Welzijn

Onderwerp beleidsdocumenten 304 Bevorderen Talentontwikkeling en het opzetten en faciliteren van netwerken (Onderwijs, Ondernemers, Overheid)

Projectplan startwerkplaats (in concept voor 2025)

Onderwerp beleidsdocumenten 305 Bevorderen en door ontwikkelen Aanpak armoede

Actieplan Integraal en Kindgericht armoede- en schuldenbeleid 2022-2026

Onderwerp beleidsdocumenten 306 Verbeteren dienstverlening jongeren (in kwetsbare posities)

Actieplan jongerenloket (in concept voor 2023)

Verbonden partijen van Programma 3

Verbonden Partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Dokwurk (voor 01-08-2021 Leer- werkbedrijf Noardeast- Fryslân)	Uitvoering geven aan de Participatiewet.
Veiligheidsregio Fryslân	Gezondheidsdienst van de Friese gemeenten ter bevordering van de gezondheidssituatie en leefstijl van inwoners.
Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2018	Het doel is de beleidsvoorbereiding ten behoeve van de wettelijke taken op het terrein van jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning en participatie en de inkoop ten behoeve van de wettelijke taken op deze terreinen doelmatig en kwalitatief hoogwaardig te organiseren. Vanuit SDF participeren wij ook in 'Foar Fryske Bern'.
Bedrijfsvoeringsorganisatie Mobiliteitsbureau Noordoost Fryslân	De gemeenten Achtkarspelen, Dantumadiel, Noardeast-Fryslân en Tytsjerksteradiel en de provincie Fryslân hebben besloten om samen te werken op het gebied van het regionale doelgroepenvervoer en openbaar vervoer in de regio Noordoost Fryslân. Dit om de leefbaarheid te vergroten.

Uniforme beleidsindicatoren Programma 3

Uniforme beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Gemeente Noardeast-Fryslân	Nederland
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2024	7,80	6,70
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2024	23,00	28,00
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie(vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	2024	1,50	2,30
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	2023	660,90	836,60
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	2023	1,00	1,00
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	2023	4,00	6,00
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten	2024	72,50	73,20

	opzichte van de beroepsbevolking			
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	2023	2,00	2,00
Personen met een bijstandsuitkering	Personen met een bijstandsuitkering	2024	301,40	343,60
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	2024	209,90	203,10
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2024	12,50	13,70
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	2024	1,40	1,00
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	2024	0,30	0,40
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	2024	770,00	720,00

Leeswijzer uniforme beleidsindicatoren

Uniforme beleidsindicatoren	Toelichting	Bron
Absoluut verzuim	Er wordt gesproken van absoluut verzuim als een leerplichtige en/of kwalificatieplichtige jongere niet op een school of instelling staat ingeschreven.	Ingrado
Relatief verzuim	Er is sprake van relatief verzuim als een jongere wel op een school staat ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd de lessen/praktijk verzuimt. Ook veelvuldig te laat komen kan hiertoe worden gerekend.	LISA
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie(vsv-ers)	Het percentage van het totaal aantal leerlingen van het VO en MBO (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. De periodeaanduiding "2018" staat voor schooljaar "2017/2018".	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel
Banen	Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel
Jongeren met een delict voor de rechter	Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Tot en met 2015 zijn	CBS

	de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.	
Kinderen in uitkeringsgezin	Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel
Netto arbeidsparticipatie	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.	CBS
Werkloze jongeren	Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel
Personen met een bijstandsuitkering	Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.	CBS
Lopende re-integratievoorzieningen	Het aantal re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar.	CBS
Jongeren met jeugdhulp	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar. Jeugdhulp is de hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en/of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.	CBS
Jongeren met jeugdbescherming	Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen. Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan onder toezicht gesteld of onder voogdij geplaatst.	CBS

Jongeren met jeugdreclassering	<p>Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-23 jaar). Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 23 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart. De begeleiding kan doorlopen tot de jongere 23 jaar wordt.</p>	CBS
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	<p>Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.</p>	GMSD

Overzicht baten en lasten 2026 van Programma 3: Soarch en Wolwêzen

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire begroting 2026
Baten	23.225
Lasten	91.129
Resultaat	-67.904

Bezuinigingen Programma 3

Bedragen € (x 1.000)

Nr.	Naam bezuiniging	Incidenteel/Structureel	Totaal budget	Bezuiniging	% van budget
3.01	Herbeoordeling jeugdzorgtrajecten die niet bewezen effectief zijn	Structureel	20.648	400	2%
3.02	Verlaging gemeentelijke bijdrage in het exploitatietekort Dokwurk	Structureel	11.131	350	3%
3.03	Inzet consulent 3e en directe verwijzers inzake jeugdzorg (netto besparing / incl. org-kosten)	Structureel	20.648	300	1%
3.04a	Schrappen budget huisvesting extra statushouders.	Structureel	1.100	1.100	100%
3.04b	Herbestemming budget voor wettelijke taakstelling inzake huisvesting statushouders	Structureel	-	-350	-
	Saldo van 3.04		1.100	750	68%
3.05	Besparing leerlingenvervoer	Structureel	1.192	206	17%
3.06	20 duurste Wmo casussen screenen en migreren naar de Wlz	Structureel	5.808	200	3%
3.07	Schrappen van taken Werkstart	Structureel	184	184	100%
3.08	Reispass voor Statushouders versoberen (Trajectkaart invoeren)	Structureel	300	140	47%
3.09	Vermogenstoets bij aanvraag bijzondere bijstand invoeren /	Structureel	959	100	10%

beleidswijziging.					
3.10	Cliëntenbestand huishoudelijke hulp - WMO doorlichten	Structureel	5.529	100	2%
3.11	Langdurige dagbesteding en begeleidingsindicaties beperken tot een stabiel minimum - WMO.	Structureel	5.808	100	2%
3.12	Opheffen functie opleidingsfunctionaris GT	Structureel	60	40	67%

Programma 4- Wurk, Bedriuw en Rekraasje

Waar gaat programma 4 'Wurk, Bedriuw en Rekraasje' over?

Inleiding

Noardeast-Fryslân staat als gemeente voor een grote opgave. De economie is daarbij belangrijk voor de leefbaarheid van de regio. Een gerichte economische aanpak moet ertoe bijdragen dat de gemeente zich in totaliteit sterk ontwikkelt.

We richten ons op het algeheel versterken van het vestigingsklimaat, stimuleren het starten van nieuwe ondernemingen, bevorderen de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en faciliteren bij het verbeteren van de innovatiekracht van het bedrijfsleven.

Bij dit laatste richten we ons op sterke stuwende ("exporterende") sectoren in de gemeente; landbouw/agrifood, maakindustrie (in het bijzonder de metaalindustrie), bouwnijverheid en toerisme/recreatie. Deze sectoren vormen de economische basis voor de lange termijn.

Het faciliteren van het bedrijfsleven in vestigingsmogelijkheden en bereikbaarheid komt dit jaar concreet tot uiting in de verdere ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen en verkenning van mogelijkheden tot de aanleg van nieuwe ontsluitingswegen. Door de komst van de Centrale As is de bereikbaarheid sterk verbeterd en is mede hierdoor de vraag naar bedrijfskavels sterk gestegen.

Daarnaast richten we ons op het versterken van het economisch voorzieningsniveau van de gemeente, in het bijzonder de detailhandel. In Regiostad Dokkum met zijn bovenregionale functie en Kollum met zijn centrumpositie voor de oostkant van de gemeente werken we samen met ondernemers en inwoners aan gezonde, aantrekkelijke winkelgebieden.

De gemeente Noardeast-Fryslân kan zich gelukkig prijzen met het gegeven dat ze naast een nationaal park (Lauwersmeer) een werelderfgoed (Waddenzee) en een Nationaal landschap (Noardlike Fryske Wâlden) kent. Zeer waardevolle elementen die een cruciale rol vervullen in het recreatieve en toeristische beleid. In de uitvoering van het toeristisch beleidsplan zal hier met name aandacht voor zijn, onder andere in relatie tot het ontwikkelen van streekmerken en de al bestaande infrastructuur en voorzieningen.

Hoofddoelstelling

Behouden en streven naar een gezond ondernemersklimaat.

401.1 Doel: Bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven

SMART-doelstelling

401.1-1: Ontwikkeling van bedrijventerreinen

Activiteit

401.1-1A: Maken en uitvoeren communicatieplan bedrijventerreinen

Voor het promoten van de bedrijventerreinen en de uitgifte van bedrijfskavels aldaar, zal een communicatieplan worden opgesteld. Mede door de problematiek van de netcongestie is het noodzakelijk een integrale communicatiestrategie te hanteren voor de bedrijventerreinen.

401.1-1B: Herijking convenant bedrijventerreinen, inclusief nieuwe zoeklocaties

Het convenant bedrijventerreinen zal in Anno- verband samen met de Provincie worden herijkt op basis van de nieuwste regionale behoefteprognoses. Hierbij zal tevens worden gekeken naar omvang en locaties van nieuw te ontwikkelen bedrijventerreinen, aanvullend op de locaties die in het huidige convenant al staan vermeld.

SMART-doelstelling

401.1-2: Het relatiebeheer met bedrijven en bedrijvenverenigingen wordt versterkt

Activiteit

401.1-2C: Er worden 10 bedrijven bezocht met het college

Vanuit de gemeente bezoeken we jaarlijks minimaal tien bedrijven in de gemeente. Voor een gezond ondernemersklimaat is het van belang te weten wat er speelt bij ondernemers. Wij blijven op deze manier nauw betrokken en zijn op de hoogte van de vestiging van nieuwe bedrijven en innovaties bij bestaande bedrijven.

SMART-doelstelling

401.1-3: De verkeersontsluiting voor Dokkum en Kollum wordt verbeterd

Activiteit

401.1-3A Er wordt onderzoek gedaan naar de realisatiemogelijkheid van een oost-tangent Kollum

Binnen het Omgevingsprogramma Kollum wordt realisatiemogelijkheid van de oosttangent onderzocht.

401.1-3B: Nieuwe westelijke rondweg Dokkum

Op de horizon staat de realisatie van de Westelijke Rondweg om Dokkum. De noodzakelijkheid zal ook binnen het Omgevingsprogramma Regiostad Dokkum aan de orde komen. Mogelijk kunnen we de westelijke rondweg gefaseerd aanleggen, om de haalbaarheid te vergroten.

SMART-doelstelling

401.1-5: Er wordt sectoraal gemeentelijk beleid voor de landbouw om kansen op het gebied van (natuurinclusieve) landbouw, duurzaamheid en biodiversiteit te benutten ontwikkeld.

Activiteit

401.1-5B: Er wordt een gebiedsplan 'herstel bodemdaling watersysteem Dongeradielen' aan de raad voorgelegd, voorbereid in samenwerking met de provincie.

De gebiedscommissie Dongeradielen koerst er op om in 2026 een gebiedsplan Dongeradielen voor te leggen aan het college van Gedeputeerde Staten van de Provincie Fryslân, zodat de provincie dat plan in ontwerp kan trekken. De gebiedscommissie streeft bij de totstandkoming van dit gebiedsplan naar draagvlak in de streek en bij direct belanghebbenden. Naast het Wetterskipsbestuur zal tegen die tijd ook de gemeenteraad hier via het college van burgemeester en wethouders over worden meegenomen.

De Commissie Bodemdaling Aardgaswinning Fryslân (CBAF) is betrokken bij de schadevaststelling van de NAM. CBAF regelt de bekostiging van het schadeherstel voor de na de vaststelling van een definitief gebiedsplan door de Provincie Fryslân te starten uitvoeringsperiode.

402.1 Doel: Creëren en realiseren van de juiste randvoorwaarden voor detailhandelsbeleid

SMART-doelstelling

402.1-2: De uitstraling van de winkelkernen in Dokkum en Kollum wordt verhoogd

Activiteit

402.1-2A: Ontwikkeling van de Noordelijke stadsentree

Door de ontwikkeling van de Noordelijke stadsentree (en vervanging van het huidige Panwurk) verzorgen van een economische impuls door het verbeteren van de bereikbaarheid van de (autoluwe) binnenstad en daarmee het verhogen van het binnenstadbezoek. Het Panwurk is inmiddels gesloopt a.g.v. de zeer slechte technische staat en vervanging op deze plek is noodzakelijk gelet op de toenemende parkeerdruk op de stad en ter versterking van de Noordelijke toegang tot de stad.

Financiën

Omschrijving	€ (x 1.000)
2020: Aanbiedingsbrief begroting onderzoeksbudget	150
2024: 1e rapportage verhoging voorbereidingskosten	100
Actueel budget	250
Af: Kosten tot en met 26-08-2025	188
Saldo	62

404.1 Doel: De aantrekkelijkheid en gastvrijheid van de gemeente om te recreëren en te verblijven verder vergroten

SMART-doelstelling

404.1-1: Meer toeristische en recreatieve voorzieningen in het Lauwersmeer- en Waddengebied realiseren

Activiteit

404.1-1A: Participeren in de gebiedsprocessen voor de waddenkust

Wij nemen actief deel aan gebiedsprocessen aan de Waddenkust en omliggende regio, waarin verschillende overheden en partners gezamenlijk werken aan integrale gebiedsontwikkeling. Centrale thema's hierbij zijn het vergroten van de brede welvaart, toekomstbestendige landbouw en voedselbeschikbaarheid en een ecologische plus.

404.1-1B: Voorbereiding en uitvoering van het project Op Paad lâns it Waad

Met het project Op Paad lâns it Waad geven we in Fryslân invulling aan de ambitie om de Waddenzee beter beleefbaar en toegankelijk te maken vanaf het vaste land. De dijk als geleidingslijn om de unieke Waddenkustregio te verkennen en te beleven. Het betreft een samenwerkingsproject met de gemeenten Harlingen en Waadhoeke, provincie Fryslân en Wetterskip Fryslân. Het project creëert de mogelijkheid voor het maken van een belevingstocht langs de waddenkust, wandelend en op de fiets. De combinatie van buitendijks fietsen en binnendijks genieten van historische terpdorpen en het cultuurlandschap maakt het aantrekkelijk voor bezoekers.

Het project sluit in onze gemeente aan op de geplande dijkversterking van Harlingen tot aan het Lauwersmeer. In twee fasen wordt het project uitgevoerd. Fase 1 Harlingen – Koehool valt buiten de dijkversterking en is in 2025 gereed. En fase 2 Koehool – Lauwersmeer loopt samen met uitvoering van de dijkversterking. Naast een infrastructurele basis (trajecten toegankelijk maken voor fietsers en wandelaars) gaat het project om het benutten van de verbindingen en het verleiden van bezoekers. Het versterken van de belevingswaarde van het dijktracé door in te zetten op natuurbeleving, landschapskunst en informatievoorziening. De voorbereiding en uitvoering van fase 2 (deel Waadhoeke en Noardeast-Fryslân) vindt plaats in de periode 2025 – 2030.

Momenteel werken wij actief samen met het waterschap uit welke maatregelen nodig zijn in het kader van de dijkversterking. Zowel voor tracé Ternaard Peazens-Moddergat als voor de Groene dijk trajecten. Hierbij proberen wij koppelkansen te benutten. Hiertoe voeren wij gesprekken met de omgeving over de wensen van de dorpen.

SMART-doelstelling

404.1-2: Dokkum en omliggende kernen ontwikkelen tot toeristische recreatieve centra in de regio

Activiteit

404.1-2A: Herinrichting Harddraverspark in Dokkum tot toeristisch en recreatief gebied

Het Voorlopig Ontwerp is door het College vastgesteld. Of het plan volgens het huidige ambitie niveau wordt uitgevoerd hangt nog af van de toekenning van de regiodealmiddelen. Als deze middelen niet worden toegekend wordt alleen de basisinfrastructuur variant aangelegd.

De ruimtelijke procedure van het Voorlopig Ontwerp is afgerond.

In 2026 zal het park verder uitvoeringsgereed worden gemaakt. Er wordt ook gestart met het opstellen van het Definitief Ontwerp (DO) in een bouwteamconstructie.

De procedure voor aanbesteding van zowel de nieuwe recreatieondernemer alsook de aannemer voor de vervolgfase is opgestart, de gunning vindt plaats in 2026. Daardoor kan in 2026 gestart worden met het bouwteam.

Financiën

Financiën (in tabelvorm)

Omschrijving	€ (x 1.000)
Totale investering Harddraverspark 2022	5.115
<i>Begrotingswijziging:</i>	
inrichting skatepark	50
aanvullend krediet kunstgrasveld vv Dokkum	100
aankoop grond tennisclub Dokkum	216
investeringsbijdrage vv Dokkum & KV Oostergo bouw kantine	350
ophogen investeringskrediet Harddraverspark 2023	2.900
1e turap 2024 overname onroerend goed en voorbereidingskosten	700
Actueel budget	9.431
Af: uitgaven (tot en met 26-09-2025)	2.651
Saldo	6.780

De raad wordt middels de tussentijdse rapportage geïnformeerd over de voortgang.

404.1-2B Uitvoering geven aan het nieuwe Havenbeleid: actieplan korte termijn

In het havenbeleid streven we verschillende doelen na. Passanten moeten zich welkom voelen in de gemeente en gastvrij worden ontvangen. De voorzieningen die we bieden moeten up-to-date zijn en in de behoefte van de waterrecreant voorzien. Het havenmeesterschap en de inning van liggelden moet op een goede wijze worden uitgevoerd. Er moeten duidelijke regels komen voor ligplaatsen en de tarieven die gelden. Om dit te bereiken zijn maatregelen en activiteiten opgenomen in een actieplan. Activiteiten op de korte termijn zijn: afschaffing van de bruggelden; de invulling van de functie van havenmeester; invoering van digitaal liggeldsysteem en aanpassing gemeentelijke verordeningen.

404.1-2C Realisatie (fase 3) Súd Ie & Wetterfront Dokkum

Het Programma Súd Ie & Wetterfront Dokkum omvat de volgende deelprojecten:

1. Fietspad Súd Ie.
2. De vaarroute Súd Ie in de provinciale DM-vaarklasse
3. Ontsluiting van de Noordelijke Stadsgrachten met de Aalsumerpoortbrug. Onderdeel van het Programma Súd Ie is ontsluiting van de Noordelijke Stadsgrachten via een verhoogde Aalsumerpoortbrug op de route Súd Ie. Daarnaast geldt ook de output van een tweede kleine brug en een aanlegvoorziening.
4. Vismonitoring, waterstekjes, boomgaardeilandje, vermarkten, etc.

Inhoud

1. Het deelproject fietspad Súd Ie betreft de aanleg van 8 kilometer fietsroute tussen Dokkum en Oostmahorn
2. Voor de inmiddels voltooide Dm-vaarroute Súd Ie tussen Dokkum en De Skâns (Oostmahorn) aan het Lauwersmeer met 2,40 meter doorvaarthoogte moet na afronding van alle (andere) deelprojecten van het programma Súd Ie nog de vaststelling van de subsidie Waddenfonds e.d. plaatsvinden.
3. Ontsluiting Noordelijke Stadsgrachten: Voor de Aalsumerpoortbrug is in 2024 de keuze gemaakt in te zetten op een hoog architectuurniveau brugontwerp met historisch karakter. De andere beide (kleinere) deelprojecten bestaan uit de upgradings van de kleine houten brug naar De Helling en de realisatie van een openbare aanlegvoorziening.
4. De uitvoering van twee deelprojecten vismonitoring wordt uitgevoerd door Van Hall Larenstein in samenwerking met o.a. Wetterskip Fryslân.
5. De upgradering van het boomgaardeilandje bij de binnenstad van Dokkum is een klein deelproject op het kruispunt van vaarwegen.
6. De output voor de vermarkting van de Súd Ie is in 2024 geleverd met een tweede evenement bij de opening van de Saatsenbrêge en daarmee de voltooiing van de vaarroute. Financieel kan dit deelproject niet eerder dan na afronding van alle deelprojecten met het Waddenfonds in een vaststelling van subsidie worden afgesloten.
7. Bijzonder deelproject betreft de aanleg van enkele waterstekjes als kunstwerken en beleefplekken langs de recreatieve route Súd Ie

Financiën

Oorspronkelijk kasritme:

€ 2,3 miljoen in 2025 en € 4,2 miljoen in 2026

Geactualiseerd kasritme i.r.t. bijgestelde uitvoeringsplanning:

€ 0,8 miljoen in 2025 en € 5,7 miljoen 2026

Dit nieuwe kasritme hangt samen met de bovengenoemde bijgestelde uitvoeringsplanning voor de deelprojecten in de Noordelijke Stadsgrachten en de het fietspad Súd Ie.

De Commissie Bodemdaling Aardgaswinning Fryslân (CBAF) zal dit najaar besluiten over toekenning van een schadebedrag van ca. €65.000 voor 5 gerealiseerde bruggen in het bodemdalingsgebied. Het te ontvangen bedrag van CBAF dient te dekking van niet subsidiabele kosten van het project Súd Ie.

Link met Programma 6 voor deelfinanciering van de Aalsumerpoortbrug:

Voor de financiering van specifieke deelopgaven bij realisatie van de Aalsumerpoortbrug en de benodigde noodbrug is door de raad binnen Programma 6 afzonderlijke aanvullende (deel-)financiering beschikbaar gesteld. Het doorschuiven van die beschikbare financiering naar realisatiejaar 2026 wordt in dat Programma beschreven.

Financiën (in tabelvorm)

Omschrijving	€ (x 1.000)
Budget T2 2024	35.200
Actueel budget	35.200
Af: uitgaven (tot en met 26-09-2025)	-29.332
Saldo	5.868

SMART-doelstelling

404.1-3: Bevordering van toerisme en recreatie in balans met de leefomgeving

Activiteit

404.1-3A: Uitvoering van de Visie Toerisme en Recreatie (2030)

Wij hebben de ambitie om de recreatie en toerisme sector de komende jaren te laten groeien. Om onze doelen te behalen zetten we met name in op de verbetering en doorontwikkeling van het aanbod en het bekender maken van de drie streekmerken: Elfstedenstad Dokkum, Werelderfgoed Waddenzee en Nationaal Park Lauwersmeer. Bij de visie is een uitvoeringsagenda opgesteld en hanteren we 4 speerpunten: promotie uitbouwen, productontwikkeling, samenwerking en kennisontwikkeling. We werken bij de uitvoering samen met de andere gemeenten in de regio en betrokken organisaties.

404.1-3B: Ontwikkelen van een dashboard met cijfers over recreatie en toerisme in de gemeente

Voor het beleid en de uitvoering van projecten op het gebied van recreatie en toerisme is dringend behoefte aan goede gegevens. Data op orde is één van de speerpunten van het provinciale beleid voor gastvrijheid. Samen met andere organisaties willen we aanhaken bij dit beleid en de ontwikkelingen in onze gemeente in de sector inzichtelijk maken. We gaan een dashboard opzetten met jaarlijks een overzicht van beschikbare gegevens uit de recreatie- en toerismesector op gemeentelijk niveau. Indien nodig gaan we zelf gegevens verzamelen.

Onderwerp beleidsdocumenten Programma 4

Onderwerp beleidsdocumenten bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven

Convenant bedrijventerreinen Noordoost Fryslân

Onderwerp beleidsdocumenten verbeteren detailhandel en structuur

Inventarisatie detailhandel Noordoost Friesland

Onderwerp beleidsdocumenten meer toekomstbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid

Op weg naar een versnellingsagenda; Versnellingsagenda Noordoost Fryslân

Onderwerp beleidsdocumenten een betere uitstraling als aantrekkelijke en gastvrije gemeente om te recreëren en te verblijven

Gezamenlijke visie op Toerisme en Recreatie in Noordoost-Fryslân 2020-2030

Land en water verbonden; Toekomstbeeld en Strategische visie Waterrecreatie Noordoost Fryslân 2025

Masterplan Opvaarten Noordoost Fryslân (2021)

Beleidsnota Gastvrij Fryslân 2028, provincie Fryslân (2020)

Position Paper Gastvrij Fryslân 2030 (2019)

Actieplan vitale logiesaccommodaties binnen het programma Gastvrij Fryslân 2028

Omgevingsvisie provincie Fryslân 'De romte diele' (2020)

'De wind in de zeilen' Gebiedsagenda Lauwersmeer 2020-2023

Meerjarenprogramma Investeringskader Waddengebied 2021 en verder

De Agenda voor het Waddengebied 2050 (2020)

Position Paper Gastvrij Fryslân 2030 (2019)

Verbonden partijen Programma 4

Verbonden partij	Bijdrage beleidsdoelstellingen
Marrekrite	De Marrekrite behartigt binnen de opgedragen taken de gemeenschappelijke belangen van de colleges, met als doel een evenwichtige en gecoördineerde ontwikkeling van de recreatie in de provincie Fryslân, rekening houdende met de belangen van natuur en landschap.
Stichting IJswegencentrale	Opgericht met als doel het organiseren van schaatstochten in de regio bij voldoende ijsdikte.

Uniforme beleidsindicatoren Programma 4

Uniforme beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Gemeente Noardeast-Fryslan	Nederland
Functiemenging	%	2023	47,00	54,20

Leeswijzer uniforme beleidsindicatoren

Uniforme beleidsindicatoren	Toelichting	Bron
Functiemenging	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel banen als woningen.	LISA

Overzicht baten en lasten Programma 4: Werk, Bedriuw en Rekreaasje

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire begroting 2026
Baten	460
Lasten	2.074
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-1.614
Onttrekkingen	300
Gerealiseerd resultaat	-1.314

Nieuw beleid Programma 4

Bedragen € (x 1.000)

Nr.	Titel	Bedrag	Incidenteel/structureel/ kapitaalsinvestering
5	Werkbudget Economie	100	Structureel
6	Werkbudget recreatie en toerisme	80	Structureel

Bezuinigingen Programma 4

Bedragen € (x 1.000)

Nr.	Naam bezuiniging	Incidenteel/Structureel	Totaal budget	Totaal budget	% van budget
4.01	Stoppen met LEADER	Structureel	20	20	100%

Programma 5- Wenjen en Omjouwing

Waar gaat programma 5 'Wenjen en Omjouwing' over?

Inleiding

Wonen is een eerste levensbehoefte en is erg bepalend voor de leefbaarheid. De overheid, de gemeente niet in de laatste plaats, heeft en houdt onvermijdelijk een grote invloed op het voorzien in die behoefte. Het zal de komende periode een prominent onderwerp van aandacht zijn. Door alle veranderingen, ook in taakstelling voortkomend uit spreidingsvoorstellen van de minister als gevolg van toenemende woningnood, en veranderde woonbehoeften is de vraag ook veranderd. Het aanbod is daar nog onvoldoende op aangepast. Anders dan we lang gewend waren hebben we nu een forse bouwopgave. De komende jaren wordt het belangrijk om het aanbod op de behoeften te laten aansluiten. Er zal een belangrijk accent worden gelegd op het voldoen aan de behoefte in de dorpen met maatwerk en inpassing, waardoor daar ook een leefbaarheidsimpuls wordt gegeven. Iedereen moet goed, duurzaam en passend, waar mogelijk levensloop- en toekomstbestendig, in zijn woonbehoefte kunnen voorzien. We willen dat samen met o.a. de woningcorporaties gaan realiseren.

In Noardeast-Fryslân is behoud en versterking van leefbaarheid van belang om aantrekkelijk te blijven voor bewoners en bezoekers. De ruimtelijke kwaliteit van onze omgeving krijgt daarom hoge prioriteit. Bij het inrichten van de omgeving moeten gebruikswaarde, belevingswaarde en toekomstwaarde in goede balans worden gebracht. Ruimtelijke kwaliteit vraagt naast ecologische, economische en sociaal-ruimtelijke aspecten ook aandacht voor onze gebouwde omgeving. We willen graag behouden wat waardevol is en de eigenheid en identiteit van onze dorpen en stad mede bepaalt.

Noardeast-Fryslân is een gemeente met een schitterend landschap: de Waddenzee als mooiste natuurgebied van Nederland is onze "achtertuin", de Fryske Wâlden zijn nationaal landschap, en het grote open kleigebied dat met name in gebruik is door de landbouw is prachtig met al haar cultuurhistorische structuren en elementen. Duizenden jaren geschiedenis heeft ons gemaakt tot wat we nu zijn, een gebied met prachtige dorpen en boerderijen op terpen, openheid, maar ook het besloten landschap van de Wâlden (Klaaikluten en Wâldpyken). Onze geschiedenis – het leven met de zee, de dijken, de terpen, de landbouwgronden, de recreatie, ... - geeft inzicht in onze identiteit, overeenkomsten én verschillen. Het geeft ook inzicht in hoe toekomstige ontwikkelingen "logisch" een plek kunnen krijgen in het bestaande landschap. Er zijn echter een flink aantal grootschalige ontwikkelingen, zoals grootschalige opwekking van duurzame energie, klimaatadaptatie en transitie van de landbouw die mogelijk een grote impact op het buitengebied hebben. Om bewust te kunnen omgaan met deze ontwikkelingen en ze een plek te geven is het van belang te weten welke kenmerken en kwaliteiten we hebben en welke we willen behouden.

Een belangrijke opgave voor de komende periode is ook om onze lokale samenleving duurzamer te maken. We willen daar als gemeente zelf het goede voorbeeld in geven. De inwoners, bedrijven en instellingen moeten bewust worden gemaakt van de noodzaak tot verduurzaming en de mogelijkheden daartoe.

Hoofddoelstelling

Behouden en versterken van een aantrekkelijke, identiteitsbewuste en toekomstbestendige woon- en leefomgeving.

501.1 Doel: Het verbeteren van de doorstroming op de woningmarkt en toekomstbestendig wonen

SMART-doelstelling

501.1-1: De woningvoorraad wordt gericht uitgebreid met nieuwbouw in de passende segmenten voor de juiste doelgroepen

Activiteit

501.1-1A: Alle nieuwe projecten op de flexibele doorstroomlijst zijn overeenkomstig de toezegging aan de raad tijdig in behandeling genomen

Dit betreft de op de flexibele doorstroomlijst opgenomen projecten die vanaf 1 januari 2026 nog niet in behandeling zijn genomen.

SMART-doelstelling

501.1-2: Voor het stimuleren van betaalbaarheid en verduurzaming van de woningvoorraad worden (voorlichtende) bijeenkomsten gehouden voor de Mienskip en betrokken stakeholders die bijdragen aan een goede balans op de gemeentelijke woningmarkt

Activiteit

501.1-2B: Via het Platform Wonen worden activiteiten ontwikkeld om onderwerpen als betaalbaarheid en verduurzaming van de bestaande bouw en toekomstbestendige nieuwbouw te stimuleren

Het Platform Wonen ontwikkelt activiteiten die die bijdragen aan een goede balans op de woningmarkt en aansluiten bij het gemeentelijk volkshuisvestingsprogramma. Dit doet het Platform door o.a. het organiseren van bijeenkomsten voor de Mienskip en Stakeholders over diverse thema's op het gebied van het wonen in de meest brede zin van het woord.

501.1-2A: In 2026 wordt het volkshuisvestingsprogramma als omgevingsprogramma opgesteld

Op basis van de in de startnotitie volkshuisvestingsprogramma opgenomen uitgangspunten is het wettelijk verplichte volkshuisvestingsprogramma als omgevingsprogramma onder de omgevingsvisie afgerond en vastgesteld. Dit programma vervangt de huidige woonvisie 2020 – 2025. De eerder afzonderlijke programmaonderdelen zoals het actuele woonprogramma, de prestatieafspraken en het uitvoeringsprogramma wonen zorg worden hierin opgenomen. De integrale samenhang van het woonbeleid wordt hierdoor versterkt.

SMART-doelstelling

501.1-3 Ontsluiting van gebiedsontwikkelingen

Activiteit

501.1-3A: Om de woningbouw op de Prinslocatie los te kunnen trekken en ook voor de woningbouw van fase 2 Houtkolk in Dokkum is de aanleg van een verkeersplein in de Rondweg-West een vereiste.

De gebiedsontwikkeling van de Prinslocatie in Dokkum betreft de transformatie van een oud bedrijventerrein naar een woningbouwlocatie gekoppeld aan de aanleg van een voorrangsp plein in de Rondweg-West en de aanleg van een nieuwe oeverconstructie langs de Dokkumer Ie. Ook voor de transformatie van het gebied Houtkolk fase 2 naar woningbouw is de realisatie van een nieuw voorrangsp plein een vereiste.

502.1 Doel: In 2050 is Noardeast-Fryslân een regio die volhoudbaar voorziet in haar behoefte qua energie, voedsel, producten en diensten

SMART-doelstelling

502.1-1: Conform de Klimaatwet is Noardeast-Fryslân in 2050 onafhankelijk van fossiele brandstoffen

Activiteit

502.1-1A: De gemeente Noardeast-Fryslân wekt in 2030 tenminste 70% van de benodigde elektriciteit op een duurzame wijze op

Wij hebben de ambitie om in 2030 tenminste 70% van de benodigde elektriciteit op een duurzame wijze op te wekken. Deze ambitie is in 2021 door de raad vastgesteld. Dit is het aandeel van Noardeast-Fryslân in de Friese RES (Regionale Energiestrategie).

Wij stimuleren de inzet van zonne- en windenergie. Belangrijk aandachtspunt is de congestie op het elektriciteitsnetwerk. Om ruimte te maken voor de ambitie moet het net verzaamd worden. Daarom werken we aan een tweede onderstation in de gemeente. Ook onderzoeken we de mogelijkheden van Smart Energy Hubs, met name bij de bedrijventerreinen van Hallum en Betterwird.

502.1-1B: In 2026 wordt uitvoering gegeven aan de 'Gemeentelijke Routekaart Verduurzaming Maatschappelijk Vastgoed'.

Wij werken aan het verduurzamen van maatschappelijk vastgoed. Naast onze eigen gebouwen verduurzamen we onder andere ook scholen, dorpshuizen en sportaccommodaties. In 2026 wordt een overkoepelende strategie uitgewerkt in de vorm van een gemeentelijke routekaart.

SMART-doelstelling

502.1-2: In 2050 is de gebouwde omgeving van Noardeast-Fryslân aardgas-loos

Activiteit

502.1-2A: Vanuit het Nationaal Isolatieprogramma worden in 2026 in totaal 1.000 huishoudens financieel ondersteund bij het treffen van isolatiemaatregelen.

Wij hebben een isolatiesubsidie voor woningeigenaren tot een bepaalde WOZ-waarde. Hiervoor ontvangt de gemeente middelen uit het Nationaal Isolatieprogramma (NIP). Tot en met 2030 zijn er drie rondes vanuit het NIP, vanuit welke wij subsidie ontvangen voor circa 4.700 huishoudens. In 2026 ondersteunen we 1.000 huishoudens met deze subsidie.

502.1-2B: Vanuit de 'ketenaanpak verduurzaming gebouwde omgeving' worden bewoners begeleid in het verduurzamingstraject en worden energiemarkten en energieloketten georganiseerd.

Wij begeleiden bewoners bij het verduurzamen van hun woning. Dit noemen wij de 'ketenaanpak verduurzaming gebouwde omgeving'. Binnen deze ketenaanpak werken we samen met regionale ondernemers en bewonersinitiatieven aan de gemeentelijke verduurzamingsopgave. We organiseren in 2026 verschillende energiemarkten en energieloketten om met bewoners in contact te komen en hen te begeleiden in de klantreis.

502.1-2C: In 2026 wordt het 'Omgevingsprogramma Warmte' vastgesteld

Wij hebben als gemeente de regierol in de warmtetransitie. Wij zijn primair verantwoordelijk voor het verduurzamen van alle gebouwen in onze gemeente. Het overkoepelende beleid voor de gemeentelijke warmtetransitie wordt vastgelegd in het 'omgevingsprogramma warmte', oftewel het warmteprogramma. Het warmteprogramma wordt eind 2026 voorgelegd aan de raad.

503.1 Doel: Het bereiken en in stand houden van een gezonde en veilige fysieke leefomgeving van een goede omgevingskwaliteit

SMART-doelstelling

503.1-1: Het beleid voor de fysieke leefomgeving c.a. in de gemeente wordt integraal geactualiseerd

Activiteit

503.1-1A De beleidscyclus conform de Omgevingswet is ingeregeld, het beleidshuis is opgezet en monitoring is ingeregeld

De Omgevingswet gaat uit van 4 kerninstrumenten die met elkaar samenhangen: omgevingsvisie, omgevingsprogramma's, omgevingsplan en omgevingsvergunning. Deze samenhang tussen de verschillende kerninstrumenten wordt de beleidscyclus genoemd.

Doelen van de beleidscyclus zijn:

- het up-to-date houden van het beleid voor de fysieke leefomgeving
- het beter vindbaar maken van het beleid,
- meer overzicht in welk beleid geldt,
- goede inhoudelijke afstemming tussen verschillende beleidsvelden
- duidelijke werkwijze hoe de doelen van de raad uit de omgevingsvisie worden gerealiseerd.

Met het inwerkingtreden van de Omgevingswet begin 2024, is gestart met het inregelen van de beleidscyclus en het opbouwen van het beleidshuis. De beleidscyclus wordt komende periode uitgewerkt en geïmplementeerd. De planning is dat dit in Q1 2026 gereed is.

De belangrijkste werkzaamheden zijn:

- beleidsinventarisatie (gereed)
- inregelen werken met omgevingsprogramma's en werkwijze vertalen bestaand beleid in omgevingsprogramma's
- opzetten evaluatie en monitoring
- opzetten beleidstafel voor structurele inhoudelijke afstemming
- beleidscyclus afstemmen met de P&C-cyclus

SMART-doelstelling

503.1-2: Het beleid voor Dokkum m.b.t. de fysieke leefomgeving c.a. wordt integraal geactualiseerd

Activiteit

503.1-2A: Er wordt een omgevingsprogramma Regiostad Dokkum opgesteld

Het gaat hierbij om het opstellen van het Omgevingsprogramma Regiostad Dokkum.

De doelen die uw raad in de omgevingsvisie voor Dokkum heeft gesteld, worden in het omgevingsprogramma uitgewerkt naar concreet beleid én maatregelen. Voorbeelden van maatregelen zijn concrete uitvoeringsprojecten, te formuleren beleidsregels voor specifieke onderwerpen, de inzet van communicatie en informatie om doelstellingen te bereiken via bewustwording, in te stellen subsidieregelingen, etc. Als het omgevingsprogramma vastgesteld is, kan vervolgens kan uitvoering worden gegeven aan de maatregelen. Zo worden de doelen uit de omgevingsvisie daadwerkelijk bereikt.

Het omgevingsprogramma Regiostad Dokkum draagt bij aan een evenwichtige opbouw en ontwikkeling van Dokkum. Kansen worden benut, kwaliteiten behouden en versterkt. met omgevingsprogramma Regiostad Dokkum ontstaat er één integraal beleidsstuk voor de fysieke leefomgeving van Dokkum waarbij de opgaven op elkaar afgestemd zijn.

Gewenste concrete resultaten

1. Concreet en integraal beleidskader voor (de ontwikkeling van) Regiostad Dokkum.
2. Overzicht van de (te behouden en versterken) kwaliteiten van Dokkum.
3. Overzicht van de concrete opgaven voor Dokkum 'op de kaart'.
4. Maatregelplan waarin duidelijk wordt wat gedaan moet worden om uitvoering te geven aan het beleid. Hierbij hoort ook een prioritering.

503.1-2B: Er wordt uitvoering gegeven aan het vastgestelde omgevingsprogramma Regiostad Dokkum

Nadat het omgevingsprogramma Regiostad Dokkum (zie activiteit 503.1-2A) is vastgesteld, kunnen de maatregelen benoemd in het omgevingsprogramma worden uitgevoerd.

Zo werken we aan de doelen die uw raad in de omgevingsvisie heeft vastgesteld voor Dokkum.

503.1-2C: Impulsaanpak Winkelgebied Dokkum

Wij hebben ons met de Rijkssubsidie Impulsaanpak Winkelgebied Dokkum gecommitteerd aan de versterking van de ruimtelijke kwaliteit in 8 straten in de binnenstad van Dokkum.

Deze upgrading is gekoppeld aan gemeentelijke investeringen in onderhoudsopgaven en is daarmee financieel verbonden met programma 6.

De rijkssubsidietoekenning brengt realisatieverplichtingen voor de gemeente met zich mee. Parallel investeren private partijen in vastgoed op verschillende concrete locaties in de binnenstad.

SMART-doelstelling

503.1-3: Opgaves in de dorpen worden integraal aangepakt

Activiteit

503.1-3E: Voor Kollum wordt een omgevingsprogramma "voorzieningskern" Kollum opgesteld

Voor de voorzieningskern Kollum lopen er reeds diverse initiatieven op het gebied van o.a. woningbouw, onderwijs en economie onder de noemer Aanpak Kollum. Deze lopende Aanpak Kollum wordt samen met de beleidsuitspraken in de Omgevingsvisie vertaald naar een Omgevingsprogramma voorzieningskern Kollum.

503.1-3F: Voor Hallum wordt een omgevingsprogramma opgesteld

In Hallum zijn diverse ontwikkelingen gaande. Deze ontwikkelingen op het gebied van wonen, energietransitie, bedrijven en leefbaarheid worden op elkaar afgestemd binnen het op te stellen omgevingsprogramma Hallum.

SMART-doelstelling

503.1-4: De ruimtelijke kwaliteit van de fysieke leefomgeving is verbeterd

Activiteit

503.1-4A: De landschapsbiografie is via de omgevingsvisie en het omgevingsplan verankerd in het beleid

De landschapsbiografie beschrijft het ontstaan en de kernkwaliteiten van het landschap van Noardeast-Fryslân. Het behouden en versterken van deze kernkwaliteiten borgen we via de omgevingsvisie, de omgevingsprogramma's en het omgevingsplan. Het doel hierbij is om de kwaliteit en de eigenheid van ons landschap te kennen, te behouden en versterken, en te gebruiken als inspiratie bij nieuwe ontwikkelingen.

Stappen:

1. De eerste stap is het meenemen van de landschapsbiografie in de omgevingsvisie. (gereed)
2. Vervolgens kunnen de kernkwaliteiten worden beschermd via het omgevingsplan dat de komende jaren wordt opgesteld.
3. In het nog te maken omgevingsprogramma omgevingskwaliteit worden de kernkwaliteiten opgenomen en uitgewerkt.

503.1-4B: De kerkenvisie vaststellen

De kerkenvisie gaat over de vraag hoe de gemeente Noardeast-Fryslân in samenspraak de (kerk)eigenaren de toekomst van het kerkenbestand in haar gemeente kan beschermen. De visie geeft een handreiking waarmee partijen in de toekomst plannen kunnen maken voor de kerken.

503.1-4C: Er wordt uitvoering gegeven aan de vastgestelde Erfgoednota

Het omgevingsprogramma erfgoed (voorheen erfgoednota; vanwege het in werking treden van de Omgevingswet werken we voortaan met omgevingsprogramma's in plaats van nota's) is nog niet vastgesteld. Daarom rapporteren we op de voortgang van het opstellen van het omgevingsprogramma erfgoed. Als het programma vastgesteld is, kunnen de daarin genoemde maatregelen worden uitgevoerd. Dan kan gerapporteerd worden op de uitvoering. Planning vaststellen is Q1 2026.

Met het omgevingsprogramma erfgoed geven we aan hoe we in de toekomst om willen gaan met ons erfgoed. De ambities en de prioriteiten worden erin vastgelegd. Een uitvoeringsparagraaf (maatregelen) geeft aan hoe we de doelen willen gaan bereiken.

SMART-doelstelling

503.1-5: De fysieke leefomgeving wordt klimaatbestendig ingericht

Activiteit

503.1-5A: In 2026 is een Omgevingsprogramma Klimaatadaptatie opgesteld

Wij stellen een Omgevingsprogramma Klimaatadaptatie op om dat uw raad op 15 september 2022 een motie 'klimaatadaptatieve maatregelen' heeft aangenomen. Hierin wordt gevraagd een gemeentelijk klimaatadaptatieplan op te stellen, met als doel de gevaren en gevolgen voor mens en dier van de toenemende hitte, droogte en wateroverlast te beperken en te bestrijden. Er is hierbij gevraagd om onderzoek te doen naar klimaatadaptatieve maatregelen, en waar nodig initiatieven te nemen om onze gemeente klimaatbestendiger te maken.

504.1 Doel: Meer toepassen van de uitgangspunten van de circulaire economie

SMART-doelstelling

504.1-1: De te verbranden hoeveelheden huishoudelijke afvalstoffen wordt teruggebracht van 136 kg/inwoner/jaar tot 125 kg/inwoner/jaar in 2025.

Activiteit

504.1-1A: Inwoners worden gestimuleerd om zo weinig mogelijk afval te produceren en om hun afval zo goed mogelijk te scheiden.

Inwoners worden gestimuleerd om zo weinig mogelijk afval te produceren en om hun afval zo goed mogelijk te scheiden. Uitgangspunt hierbij is dat de inzameling, (na)scheiding en verwerking van huishoudelijk afval is gericht op recycling van goederen, materialen en grondstoffen.

In 2026 worden verbetervoorstellen gedaan om te komen ten aanzien van de reguliere inzameling en de milieustraat, waarbij een verdere harmonisatie van de inzameling en meer recycling van huishoudelijk afval wordt gerealiseerd.

504.1-1B: Er wordt een gemeentelijk circulair ambachtscentrum gerealiseerd in samenwerking met andere organisaties

Er wordt een gemeentelijk circulair ambachtscentrum gerealiseerd in samenwerking met andere organisaties. om te komen tot het zo hoogwaardig mogelijk hergebruiken van afgedankte goederen en materialen. Doel is om in 2026 een pilot te houden op milieustraat de Kooilaan in samenwerking met kringloopbedrijven, Omrin, Dokwurk en gemeente Dantumadiel.

504.1-1C: Opstellen/uitvoeren beleids- en uitvoeringsplan circulaire economie

Ter bevordering van de transitie naar een meer circulaire economie zal de gemeente een duidelijke visie op haar rol en doelstellingen op dit thema formuleren, gekoppeld aan een meerjaren-uitvoeringsagenda.

Er zijn op dit thema veel dwarsverbanden met het thema duurzaamheid en de verwachting is dat financiering hoofdzakelijk uit de CDOKE- middelen zal plaatsvinden.

505.1 Doel: De energiearmoede wordt zodanig verminderd dat in 2030 alle inwoners blijvend in hun energiebehoefte kunnen voorzien

SMART-doelstelling

505.1-1: Het percentage huishoudens in energiearmoede is in 2026 zodanig verlaagd

Activiteit

505.1-1A: Vanuit het Volkshuisvestingsfonds worden jaarlijks minimaal 30 woningeigenaren ondersteund met isoleren en het plegen van achterstallig onderhoud.

Wij hebben voor woningeigenaren in energiearmoede subsidie voor isolatie en achterstallig onderhoud. Vanuit het Volkshuisvestingsfonds hebben wij middelen om tot en met 2033 ruim 300 huishoudens te ondersteunen. In 2026 ondersteunen wij minimaal 30 huishoudens met een gemiddeld subsidiebedrag van € 30.000.

Onderwerp beleidsdocumenten Programma 5

Onderwerp beleidsdocumenten wonen

Beleidsvisie wonen

Prestatieafspraken

Onderwerp beleidsdocumenten Duurzaamheid

Energietransitie ANNO Uitvoeringsprogramma 2017-2020

Onderwerp beleidsdocumenten Ruimtelijke kwaliteit / RO / bouwen

Omgevingsvisie

Concept Omgevingsprogramma's o.a. Dokkum, Klimaat, mobiliteit

Binnenstadvisie Dokkum

Beeldkwaliteitsplannen

Onderwerp beleidsdocumenten Afval

Grondstoffenplan

Verbonden partijen Programma 5

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Welstandszorg Hûs en Hiem	Het voorzien van de gemeenten in de welstandsadvisering als bedoeld in de Woningwet en advisering over de toepassing van de Monumentenwet.
Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO)	De FUMO is de Friese vertaling van de landelijk in te stellen Regionale Uitvoeringsdiensten. Doel is kwaliteitsverbetering en verhoging van de efficiency van de uitvoering van wettelijke milieutaken van gemeenten en provincie.
Stichting monumentenbehoud	Het instandhouden en beschermen van de monumenten als bedoeld in de monumentenwet.

Uniforme beleidsindicatoren Programma 5

Uniforme beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Gemeente Noardeast-Fryslân	Nederland
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	2023	174,60	181,80
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	2023	195,00	148,00
Hernieuwbare elektriciteit	%	2022	38,50	32,50
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	2023	2,20	9,10
Demografische druk	%	2025	81,70	70,70

Leeswijzer uniforme beleidsindicatoren

Uniforme beleidsindicatoren	Toelichting	Bron
Vestigingen (van bedrijven)	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-65 jaar.	LISA
Omvang huishoudelijk restafval	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.	CBS
Hernieuwbare elektriciteit	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.	RWS
Nieuw gebouwde woningen	Nieuw gebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties.	Basisregistratie adressen en gebouwen
Demografische druk	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.	CBS

Overzicht baten en lasten Programma 5: Wenjen en Omjouwning

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire begroting 2026
Baten	8.235
Lasten	13.428
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-5.193
Onttrekkingen	381
Stortingen	-10
Mutaties reserves	372
Gerealiseerd resultaat	-4.821

Nieuw Beleid Programma 5

Bedragen € (x 1.000)

Nr.	Titel	Bedrag	Incidenteel/structureel
7	Transitie naar omgevingsplan	190	Incidenteel

Programma 6 - Iepenbiere Romte

Waar gaat programma 6 'Iepenbiere Romte' over?

Inleiding

Het beheer van de openbare ruimte is van oudsher een belangrijke kerntaak van de gemeente. Voor het welbevinden van zowel onze inwoners als andere gebruikers, is het van belang dat er wordt gezorgd voor een goed onderhouden, leefbare, duurzaam ingerichte, veilige en gezonde openbare ruimte.

Duurzaamheid is een breed begrip dat ook bij de inrichting en beheer van de openbare ruimte een rol speelt.

Zo willen we inzetten om de biodiversiteit in gemeentelijk groen en bermen vergroten. We doen dit onder andere door de biodiversiteitsagenda uit te voeren.

Verder willen we waardevolle bomen behouden en in stand houden op particuliere terreinen.

We gaan ook kijken naar een duurzamer beheer van verharding in de openbare ruimte. Door omvorming van verharding is een duurzamer beheer mogelijk (bv klinkerpaden omvormen naar betonpaden). Hiervoor gaan we een plan maken en financiële mogelijkheden in kaart brengen.

In dit programma wordt ook aandacht besteed aan het onderwerp verkeer en mobiliteit. We zetten ons in voor een veilige, aantrekkelijke, gezonde en duurzame bereikbaarheid van alle mogelijke bestemmingen voor bewoners, ondernemers en gasten van onze gemeente. In grote lijn gaan de doelstellingen over de verkeersstructuur en verkeersveiligheid, faciliteren van duurzame mobiliteit en het verbeteren van leefbaarheid door beperken van verkeersoverlast.

In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen is verdere informatie over de openbare ruimte opgenomen.

Hoofddoelstelling

Zorgen voor een goed onderhouden, leefbare, duurzaam ingerichte, veilige en gezonde openbare ruimte voor onze inwoners en andere gebruikers.

601.1 Doel: Realiseren van een duurzame inrichting van de openbare ruimte

SMART-doelstelling

601.1-1: Vergroten van de biodiversiteit in gemeentelijk en particulier groen o.a. door het biodiversiteitsplan uit te voeren

Activiteit

601.1-1A: Uitvoeren van het biodiversiteitsplan

Maatregelen uit het biodiversiteitsplan zijn op uitvoeringsniveau uitgewerkt. Ook voor 2026 zijn maatregelen voorbereid. Het gaat hier om aanplant van bomen en inzaaien van kruiden en bollen. Er is echter geen financiële dekking. Hierdoor zullen we niet tot grootschalige uitvoer over gaan.

601.1-1B: Initiatieven vanuit de mienskip actief ondersteunen door middel van deelname aan: Geveltuinactie, Steenbreek en Groenfonds

Groene initiatieven voor het biodiverser maken van de openbare ruimte.

We geven hier extra publiciteit aan via de website en social-media. Dit zal met regelmaat worden herhaald. Samen met communicatie wordt hiervoor een communicatieplan opgesteld.

Deze activiteit vindt gedurende het hele jaar plaats.

601.1-1C: Uitvoeren Businesscase ecologisch bermbeheer

Door op een gefaseerde wijze te maaien, beheren we onze bermen ecologisch. Hierdoor wordt onze openbare ruimte biodiverser.

We hebben hiervoor nieuw materieel besteld. De levering loopt volgens planning. In 2026 wordt hiervan gebruik gemaakt.

601.1-1D: Bevorderen van kennis over een biodiverse woon- en leefomgeving door een informatieweek te organiseren

De informatieweek staat dit jaar in het teken van klimaatadaptie en kapitaalgoederen. Dit wordt in het najaar uitgevoerd.

601.1-1E: Landexoten bestrijding op een efficiënte manier beheersbaar houden

Landexoten bestrijding, zoals bestrijding van Reuze Berenklaauw en Japanse Duizendknoop op een efficiënte manier beheersbaar te houden.

601.1-1F: Waterexoten bestrijding op een efficiënte manier beheersbaar te houden

Waterexoten bestrijding, zoals bestrijding Grote waternavel en Watertheunisbloem op een efficiënte manier beheersbaar te houden.

602.1 Doel: Het bevorderen van een verkeersveiliger leefomgeving met oog voor een (blijvend) goede bereikbaarheid.

SMART-doelstelling

602.1-1: Het creëren van veilige bereikbaarheid

Activiteit

602.1-1A: Uitvoering gemeentelijk mobiliteitsplan (GMP)

Het project geeft uitvoering aan de maatregelen die in het gemeentelijk mobiliteitsprogramma zijn opgenomen.

Het beleidsdeel van het Gemeentelijk mobiliteitsplan (GMP) is vastgesteld. Er wordt een uitvoeringsplan gemaakt. Hierin staan de uit te voeren maatregelen beschreven. Dit plan wordt afgestemd op het geplande wegenonderhoud en de beschikbare subsidies. Op basis van het uitvoeringsplan worden de maatregelen voorbereid en het bestek gereed gemaakt. Start van de realisatie is voorzien in Q2 2026.

Financiën (in tabelvorm)

Omschrijving	€ (x 1.000)
2023: Uitvoering GMP	700
Actueel budget	700
Af: uitgaven (tot en met 26-09-2025)	10
Bij: 2025: Provinciale projectsubsidie OV Busbaan Hallum	-42
Saldo	732

SMART-doelstelling

602.1-2: Bevorderen duurzame mobiliteit

Activiteit

602.1-2A: Stimuleren van fietsen

Stimuleren van fietsen door het aanbieden van verbeterde fietsinfrastructuur (incl. fietsparkeren). Op basis van ambities GMP. Het Jaachpaad tussen Dokkum en Tergrêft wordt verbreed. Het project is in samenwerking met it Wetterskip. De verbreding moet in 2026 zijn afgerond.

SMART-doelstelling

602.1-3: Het verbeteren van de leefbaarheid

Activiteit

602.1-3A: Uitvoeren maatregelen ten behoeve van autoluwere binnenstad Dokkum

Om de aantrekkelijkheid en leefbaarheid van de binnenstad van Dokkum te verbeteren is het gewenst om het autoverkeer te doen afnemen. Deze afname moet in balans zijn met het behoud van de economische vitaliteit van de binnenstad. Voor de binnenstad van Dokkum is een verkeerscirculatie- en parkeerprogramma gemaakt.

Voor het parkeervraagstuk streven we naar een hoog ambitieniveau voor Dokkum. We zoeken naar een structurele parkeeroplossing die past bij de ambities van onze stad. Een parkeeroplossing met kwaliteit tegen de binnenstad aan die het mogelijk maakt om de binnenstad zelf autoluwer te maken.

602.1-3D: aanleggen van een rondweg om Wânswert

De aanleg van de rondweg bij Wânswert betreft het realiseren van een fysieke verbinding die de ruimtelijke structuur van het dorp versterkt. Het doel van deze infrastructuur is om het doorgaande verkeer — waaronder zwaar verkeer — uit het dorpshart te halen en daarmee de leefbaarheid en verkeersveiligheid te verbeteren met aandacht voor landschap en ruimtelijke kwaliteit.

Financiën (in tabelvorm)

Omschrijving	€ (x 1.000)
Restant investeringsbudget Ferwerderadiel per 1-1-2019 (start Noardeast-Fryslân, inclusief bijdrage provinsje Fryslân van € 600.000)	1.657
Begroting 2023 verhoging budget	3.700
begroting 2024: verhoging budget i.v.m. grondaankoop	2.658
Af: 1e tussentijdse rapportage 2025 (niet ontvangen subsidie provinsje Fryslân)	-300
Bij: Kadernota 2026 (nieuw beleid)	300
Actueel budget	8.015
Af: uitgaven (tot en met 26-09-2025)	3.011
Saldo	5.004

Onderwerp beleidsdocumenten Programma 6

Onderwerp beleidsdocumenten Realiseren van een duurzame inrichting van de openbare ruimte

Biodiversiteitsplan Gemeente Noardeast-Fryslân (2021)

Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP (2021)

Nota Kapitaalgoederen (2021)* Er komt in 2026 een nieuwe nota kapitaalgoederen

Onderwerp beleidsdocumenten Verkeer/mobiliteit

Mobiliteitsvisie (ANNO)

Manifest verkeersveiligheid (2015)

Verbonden partijen Programma 6

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Dokwurk (voor 01-08-2021 Leerwerkbedrijf Noardeast-Fryslân)	Instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte.
Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân U. A	Het inkopen van energie en het beheer en onderhoud van openbare verlichting en elektrische laadinfrastructuur.

Overzicht baten en lasten Programma 6: Iepenbiere Romte

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire begroting 2026
Baten	8.890
Lasten	35.097
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-26.208
Onttrekkingen	1.754
Stortingen	-169
Mutaties reserves	1.585

Nieuw beleid Programma 6

Bedragen € (x 1.000)

Nr.	Titel	Bedrag	Incidenteel/structureel/ kapitaalsinvestering
1	Baggeren Aalsumervaart	250	Incidenteel
2	Baggeren / afronden baggerwerken 2025	400	incidenteel
3	Baggeren tot zeedijk Wierum	435	Incidenteel
4	Jaarlijks zomeronderhoud Noorderverlaat	20	Structureel
8	Onkruidbestrijding	365	Structureel
9	Hekkelen	180	Structureel
10	Runwei Wanswert	300	Kapitaalsinvestering
10	Runwei Wanswert	17	Structureel
12	Parkeren in en rond centrum Dokkum	PM	Kapitaalsinvestering

Bezuinigingen Programma 6

Bedragen € (x 1.000)

Nr.	Naam bezuiniging	Incidenteel/Structureel	Totaal budget	Bezuiniging	% van budget
6.01	Invoeren betaald parkeren, randparkeerplaatsen (1e uur € 2 ; daarna € 0,10 per volgend uur / minus onderhoud parkeerautomaten 10.000 per jaar)	Structureel	260	580	223%
6.02	Besparen op het verbeteren/verhogen van de verkeersveiligheid in de gemeente. Budget halveren	Structureel	211	100	47%
6.03	Besparing Riolering / lagere frequentie inzake inspecties&reinigen / overige budget verlagingen	Structureel	357	208	58%
6.04	Besparing Waterwegen / onderhoudskosten / oevers / interval van baggerwerkzaamheden vergroten	Structureel	387	153	40%
6.05	Verlaging van de Uitbreidingsinvestering De Lindenhof (- € 1,7 mln.). Leidt tot lagere kapitaalslasten (afs. - rente) en lagere onderhoudskosten	Structureel	175	95	54%
6.06	Bezuinigingen op inhuur collega's Dokwurk; budget afkomen gezien onderbesteding afgelopen jaren.	Structureel	1.008	95	9%
6.07	Besparing Groen / onderhoud - bestrijding - biodiversiteit- minder bloembakken	Structureel	843	105	12%
6.08	Besparing Kunstwerken / onderhoud walbeschoeiing	Structureel	292	77	26%
6.09	Verhoging leges inzake kosten van begraven : + 10%	Structureel	518	-	-%

6.10	Besparing Wegen / databeheer (budgetafoming) en openb. verlichting (storingen/schades minder snel verhelpen / langere onderhouds intervallen)	Structureel	149	35	23%
6.11	Verhogen budget verhuurbaten vastgoed/landerijen, gebaseerd op actuele cijfers	Structureel	86	15	17%

Algemeene dekkingsmiddels, overhead, VPB en onvoorzien

Waar gaat Algemeene dekkingsmiddels over?

Algemeene dekkingsmiddels

Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de algemene dekkingsmiddelen in de gemeentelijke begroting apart zichtbaar gemaakt.

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit:

- Lokale heffingen

Dit zijn opbrengsten uit de gemeentelijke belastingen en heffingen en de daarmee samenhangende uitvoeringskosten voor de WOZ, de heffing en de invordering.

- Algemene uitkeringen

Dit zijn de van het Rijk ontvangen middelen om gemeentelijke taken uit te voeren. Een deel van dit geld komt uit het Gemeentefonds en wordt uitgekeerd in de vorm van algemene uitkeringen, dit is inclusief de decentralisatie-uitkering "sociaal domein".

- Dividend

Dit zijn de opbrengsten (dividend) uit de deelnemingen in de BNG.

- Overige algemene dekkingsmiddelen

Dit zijn de overige algemene dekkingsmiddelen waaronder het taakveld treasury en de overige baten en lasten (stelposten).

Overhead

In het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV wordt onder artikel I, tweede lid onder I de definitie overhead nader geduid. In de toelichting van het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV is de definitie voor overhead van "Vensters voor Bedrijfsvoering" gehanteerd als uitgangspunt voor de definitie van overhead binnen het BBV. De Commissie BBV heeft als taak om duidelijkheid te verschaffen wanneer de toepassing van deze definitie in de praktijk tot vragen leidt. Dit heeft geleid tot een notitie overhead waarin beschreven is wat wel en wat niet onder de overhead valt.

Overhead bestaat in elk geval uit:

1. leidinggevenden primair proces (hiërarchisch);
2. financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie;
3. P&O/ HRM;
4. inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement);
5. interne en externe communicatie m.u.v. klantcommunicatie (KCC);
6. juridische zaken;
7. bestuurszaken en bestuursondersteuning;
8. informatievoorziening en automatisering (ICT);
9. facilitaire zaken en Huisvesting;
10. documentaire Informatie Voorziening (DIV);
11. managementondersteuning primair proces.

Dienstverleningsovereenkomst

Onder de post Overhead worden zowel de inkomsten als de uitgaven van de Dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) met de gemeenten Dantumadiel en Schiermonnikoog geboekt. Deze DVO's zijn allemaal kostendekkend.

Heffing VPB

Voor een zeer groot aantal activiteiten van de gemeente Noardeast-Fryslân geldt dat niet voldaan wordt aan de ondernemingscriteria en dat deze niet belasting- en aangifteplichtig zijn voor de VPB. Er is ofwel sprake van het aanbieden van een "collectief goed" (geen deelname economische verkeer), "normaal vermogensbeheer" of van "structureel verlieslatende activiteiten".

De gemeente doet alleen aangifte voor haar belaste activiteiten in het kader van de verkoop afvalstromen en het grondbedrijf.

Op basis van het meerjarenperspectief is een inschatting gemaakt voor het te betalen bedrag aan VPB op het resultaat behaald met activiteiten die vallen onder de vennootschapsbelasting. In onderstaande inschatting maken we de uitsplitsing in de VPB last en externe kosten.

Onvoorzien

Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de gereserveerde middelen voor structureel onvoorzien apart zichtbaar gemaakt in de begroting.

Mutaties in de reserve

Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de mutaties in de algemene- en bestemmingsreserves apart zichtbaar gemaakt in de begroting.

De mutaties in de reserves die een relatie hebben met een specifiek programma zijn opgenomen onder het desbetreffende programma, zodat per programma een resultaat voor en na bestemming zichtbaar is.

Onder algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien vinden rentetoevoegingen plaats aan de algemene reserve en de reserve bouwgrondexploitatie.

Verbonden Partijen Algemeene dekkingsmiddels

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Afvalsturing Friesland (Omrin) (verwerken van afval)	De gemeente is op twee manieren betrokken bij Omrin, als aandeelhouder en als klant/leverancier van afval.
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	De bank behartigt het efficiënte betalingsverkeer van alle gemeenten.
NV Kabeltelevisie Noordoost Friesland	De aanleg, het beheer, het onderhoud, de instandhouding en de exploitatie van centrale antenne inrichtingen met bijbehorende kabelnetten in de gemeente.
Exploitatiemaatschappij Havencomplex Lauwersoog BV	De regionale economische ontwikkeling en de werkgelegenheid in de haven.
NV Stedin groep	Stedin is een netbeheerder die elektriciteits- en gasnetten aanlegt, beheert en toekomstbestendig maakt. Stedin faciliteert de energiemarkt.

Uniforme beleidsindicatoren algemiene dekkingsmiddels

Uniforme beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Gemeente Noardeast-Fryslân	Nederland
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	2025	294,00	398,00
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	2025	834,00	957,00
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	2025	906,00	1.050,00
Overhead	% van totale lasten	2026	9,91	-

Leeswijzer uniforme beleidsindicatoren

Uniforme beleidsindicatoren	Toelichting	Bron
Gemiddelde WOZ waarde	De gemiddelde WOZ-waarde van woningen. In duizenden euro's	CBS
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.	COELO
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.	COELO
Overhead	Overheadkosten: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.	Eigen begroting

Overzicht baten en lasten Algemeene dekkingsmiddels

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Primaire begroting 2026
Baten		
PRG90	90 Algemeene dekkingsmiddels	
PRD090	090 Lokale heffingen	14.716
PRD091	091 Algemene uitkering	125.514
PRD092	092 Dividend	445
PRD093	093 Overige algemene dekkingsmiddelen	154
Totaal 90 Algemeene dekkingsmiddels		140.829
PRG91	91 Overhead	2.638
Totaal Baten		143.467
Lasten		
PRG90	90 Algemeene dekkingsmiddels	
PRD090	090 Lokale heffingen	499
PRD092	092 Dividend	57
PRD093	093 Overige algemene dekkingsmiddelen	2.100
Totaal 90 Algemeene dekkingsmiddels		2.656
PRG91	91 Overhead	21.180
PRG92	92 VPB	11
PRG93	93 Onvoorzien	1
Totaal Lasten		23.848
Gerealiseerd saldo van baten en lasten		119.619
Onttrekkingen		
PRG90	90 Algemeene dekkingsmiddels	378
PRG91	91 Overhead	545
Totaal Onttrekkingen		922
Stortingen		
PRG90	90 Algemeene dekkingsmiddels	0
Mutaties reserves		922

Nieuw beleid Algemeene dekkingsmiddels

Bedragen € (x 1.000)

Nr.	Titel	Bedrag	Incidenteel/structureel/ kapitaalsinvestering
14	Aanvulling huisvesting bouwdelen A en B - Gemeentehuis Dokkum	10.750	Kapitaalsinvestering
14	Aanvulling huisvesting bouwdelen A en B - Gemeentehuis Dokkum	104	Structureel

Bezuinigingen Algemeene dekkingsmiddels

Bedragen € (x 1.000)

Nr.	Naam bezuiniging	Incidenteel/Structureel	Totaal budget	Bezuiniging	% van budget
7.01	Opnemen stelpost in de Algemene Uitkering Gemeentefonds voor de afrekening van het BTW-compensatie fonds waar het Rijk op voorhand budget achterhoud als reserve indien er meer gecompenseerd wordt dan in het BTW-fonds zit.	Structureel	150	500	333%
7.02	Schrappen van de structurele toevoeging aan de Algemene Reserve	Structureel	150	150	100%
7.03	Van 9 naar 8 clusterhoofden per 1-1-2026	Structureel	1.197	133	11%
7.04	Verhogen OZB inkomsten ; + 5% struct.	Structureel	12.156	605	5%
7.05	Bezuinigingen vervanging bij ziekte, budgetverlaging. Organisatiebreed	Structureel	400	150	38%
7.06	Verlagen structureel onvoorzien naar € 1.000	Structureel	101	100	99%

Majeure projecten

Centrale huisvesting

SMART-doelstelling
Centrale huisvesting

Activiteit

101.1-1A: Het bestuurlijke deel van het gemeentehuis in Dokkum wordt vernieuwd en opgeknapt.

In 2026 gaan we verder met het vernieuwen en opknappen van het bestuurlijke deel van het gemeentehuis. Dit gaat om bouwdelen A en B. We werken dan het ontwerp verder uit.

Inhoud

We zijn begonnen met het maken van een voorlopig ontwerp. Dit doen we op basis van het schetsontwerp dat er al is. Daarna maken we een definitief ontwerp. Met dit ontwerp vragen we ook de omgevingsvergunning aan.

Als de vergunning is aangevraagd, starten we met de voorbereiding voor de aanbesteding. Dat betekent dat we op zoek gaan naar een aannemer en een installateur die het werk gaan uitvoeren.

Planning

In 2026 maken we het definitieve ontwerp en starten we de aanbesteding. Als de aannemer en installateur zijn gekozen, beginnen we met de sloop en nieuwbouw van bouwdeel B.

Als bouwdeel B klaar is, starten we met de sloop en nieuwbouw van de bouwdelen A2 en A3. Ook voeren we groot onderhoud uit aan de monumentale delen van het gebouw, namelijk A1-1 en A1-2.

Financiën

Financiën (in tabelvorm)

Omschrijving	€ (x 1.000)
Kadernota 2023:	
Bouwdeel A1 (rijksmonumenten) en A2	2.600
Bouwdeel B	5.700
Inrichting A en B	616
Raadsbesluit 18-09-2025 verhogen investeringskrediet	11.571
Actueel budget	20.487
Af: uitgaven (t/m 26-09-2025)	623
Saldo	19.864

Toelichting:

De begroting hierboven geldt voor de hele duur van het project. Het project loopt van 2024 tot en met 2028. Dat betekent dat alle uitgaven en verplichtingen in deze begroting horen bij deze periode van vier jaar.

Campus Kollum

*SMART-doelstelling
Campus Kollum*

Activiteit

203.1-1B: Onderzoek Campus Kollum uitvoeren

Omdat er steeds meer leerlingen zijn, hebben de scholen voor het basis- en voortgezet onderwijs in Kollum te weinig ruimte. Daarom is uitbreiding van de gebouwen van de Campus Kollum en het Kindcentrum Kollum nodig. Er zijn daardoor plannen voor een Brede Campus Kollum.

Inhoud

Het definitieve plan voor Brede Campus Kollum werd op 13 maart 2025 aan de Raad voorgelegd. Omdat er veel vragen waren werd besloten om een tweede petear te houden op 20 maart. Na een debat heeft de raad op woensdag 21 mei een positief besluit genomen. Via een amendement werd bovenop de gereserveerde middelen een aanvullend budget toegekend van 7,5 miljoen euro.

Planning

Het betreft een meerjarenplanning. De stand van zaken aan het begin van 2026 is als volgt:

- Het definitieve plan werd in H1 2025 voorgelegd aan de raad;
- De formele procedure omgevingswet werd in H2 2025 gestart;
- Start bouw Kindcentrum: H2 2026/ H1 2027;
- Start bouw Campus Kollum: H2 2026/ H1 2027.

Financiën

Financiën (in tabelvorm)

Omschrijving	€ (x 1.000)
2023: Raadsbesluit december 2023 t.b.v. Programma Onderwijshuisvesting (OHP) 2024	12.760
2025: Raadsbesluit 21-5-2025 verhogen budget	7.500
Actueel budget	20.260
Af: uitgaven	505
Saldo	19.755

MFC Burdaard

SMART-doelstelling
MFC Burdaard

Activiteit
202.1-1B: Uitvoeren aanpak MFC Burdaard

In 2021 gaf het toenmalige bestuur van het MFC it Spektrum bij ons aan dat zij zorgen hadden over de toekomst van het MFC. De exploitatie was niet sluitend te krijgen door tegenvallende inkomsten en hoge kosten. Wij zijn een traject gestart om tot een oplossing te komen, zodat de basisvoorzieningen voor Burdaard en Jislum e.o. behouden blijven.

Financiën (in tabelvorm)

Omschrijving	x € 1.000
2024: Onderzoeksbudget beschikbaar gesteld	30
2025: restant subsidiebudget MFC	24
2025: Vrijval exploitatiesubsidie	20
Actueel budget	74
Af: Kosten projectleiding en kosten uitwerken varianten (stand 26-09-2025)	100
Af: nog te maken kosten augustus t/m december 2025	49
Saldo	-75

Via de 2e rapportage 2025 is aanvullend budget aangevraagd ten bedrage van € 75.000.

Scholenpark Dokkum

*SMART-doelstelling
Scholenpark Dokkum*

Activiteit

203.1-1C: Onderzoek Scholenpark Dokkum uitvoeren

Hoofddoel van het project is om te komen tot voldoende en adequate onderwijshuisvesting voor Dockinga College, Dalton Dokkum, Burgerschool en Bonifatiuschool op de locatie van Scholenpark A aan de Parklaan/ Woudweg. En het verplaatsen van vmbo gemengd/ theoretisch Dockinga College naar Scholenpark B. De uitgangspunten kunnen worden samengevat in zeven hoofdthema's. Gelijkwaardigheid, Groen, Cultuur en Sport, Verbinding, Veiligheid, Zichtbaar, Flexibel en Zorg en onderwijs.

Inhoud

De ontwerpfase van de vier scholen en inrichting van het openbaar gebied + infrastructuur op het Scholenpark A is volop in proces. Dit proces loopt door in kalenderjaar 2026. In 2025 werd gestart met het wijzigen van het omgevingsplan ten behoeve van Scholenpark A. De uitvoering van dit proces loopt door in kalenderjaar 2026.

De raad heeft in 2025 het investeringsvoorstel voor Scholenpark Dokkum goedgekeurd en de investeringskredieten beschikbaar gesteld.

Planning

Q1 2025 t/m Q1 2026 Ontwerpfase vier scholen en openbaar + infra

H2 2025 t/m H2 2026 Wijzigen omgevingsplan

Financiën

In 2026 wordt circa 10% van het totale investeringsbudget uitgegeven (circa 4 miljoen euro).

Financiën (in tabelvorm)

Omschrijving	€ (x 1.000)
Raadsbesluit 5 juni 2025	
Scholenpark A	32.177
Vmbo GT	7.431
Kinderopvang	2.400
Actueel budget	42.008
Af: uitgaven (tot en met 26-09-2025)	-598
Saldo	41.410

Toelichting: nvt

Noordelijke stadsentree

SMART-doelstelling
Noordelijke stadsentree

Activiteit
402.1-2A: Ontwikkeling van de Noordelijke stadsentree

Door de ontwikkeling van de Noordelijke stadsentree (en vervanging van het huidige Panwurk) verzorgen van een economische impuls door het verbeteren van de bereikbaarheid van de (autoluwe) binnenstad en daarmee het verhogen van het binnenstadbezoek. Het Panwurk is inmiddels gesloopt a.g.v. de zeer slechte technische staat en vervanging op deze plek is noodzakelijk gelet op de toenemende parkeerdruk op de stad en ter versterking van de Noordelijke toegang tot de stad.

Financiën

Omschrijving	€ (x 1.000)
2020: Aanbiedingsbrief begroting onderzoeksbudget	150
2024: 1e rapportage verhoging voorbereidingskosten	100
Actueel budget	250
Af: Kosten tot en met 26-08-2025	188
Saldo	62

Harddraverspark

SMART-doelstelling
Harddraverspark

Activiteit
404.1-2A: Herinrichting Harddraverspark in Dokkum tot toeristisch en recreatief gebied

Het Voorlopig Ontwerp is door het College vastgesteld. Of het plan volgens het huidige ambitie niveau wordt uitgevoerd hangt nog af van de toekenning van de regiodealmiddelen. Als deze middelen niet worden toegekend wordt alleen de basisinfrastructuur variant aangelegd.

De ruimtelijke procedure van het Voorlopig Ontwerp is afgerond.

In 2026 zal het park verder uitvoeringsgereed worden gemaakt. Er wordt ook gestart met het opstellen van het Definitief Ontwerp (DO) in een bouwteamconstructie.

De procedure voor aanbesteding van zowel de nieuwe recreatieondernemer alsook de aannemer voor de vervolgfase is opgestart, de gunning vindt plaats in 2026. Daardoor kan in 2026 gestart worden met het bouwteam.

Financiën

Financiën (in tabelvorm)

Omschrijving	€ (x 1.000)
Totale investering Harddraverspark 2022	5.115
<i>Begrotingswijziging:</i>	
inrichting skatepark	50
aanvullend krediet kunstgrasveld vv Dokkum	100
aankoop grond tennisclub Dokkum	216
investeringsbijdrage vv Dokkum & KV Oostergo bouw kantine	350
ophogen investeringskrediet Harddraverspark 2023	2.900
1e turap 2024 overname onroerend goed en voorbereidingskosten	700
Actueel budget	9.431
Af: uitgaven (tot en met 26-09-2025)	2.651
Saldo	6.780

De raad wordt middels de tussentijdse rapportage geïnformeerd over de voortgang.

Súd Ie

SMART-doelstelling

Súd Ie

Activiteit

404.1-2C Realisatie (fase 3) Súd Ie & Wetterfront Dokkum

Het Programma Súd Ie & Wetterfront Dokkum omvat de volgende deelprojecten:

1. Fietspad Súd Ie.
2. De vaarroute Súd Ie in de provinciale DM-vaarklasse
3. Ontsluiting van de Noordelijke Stadsgrachten met de Aalsumerpoortbrug. Onderdeel van het Programma Súd Ie is ontsluiting van de Noordelijke Stadsgrachten via een verhoogde Aalsumerpoortbrug op de route Súd Ie. Daarnaast geldt ook de output van een tweede kleine brug en een aanlegvoorziening.
4. Vismonitoring, waterstekjes, boomgaardeilandje, vermarkten, etc.

Inhoud

1. Het deelproject fietspad Súd Ie betreft de aanleg van 8 kilometer fietsroute tussen Dokkum en Oostmahorn
2. Voor de inmiddels voltooide Dm-vaarroute Súd Ie tussen Dokkum en De Skâns (Oostmahorn) aan het Lauwersmeer met 2,40 meter doorvaarthoogte moet na afronding van alle (andere) deelprojecten van het programma Súd Ie nog de vaststelling van de subsidie Waddenfonds e.d. plaatsvinden.
3. Ontsluiting Noordelijke Stadsgrachten: Voor de Aalsumerpoortbrug is in 2024 de keuze gemaakt in te zetten op een hoog architectuurniveau brugontwerp met historisch karakter. De andere beide (kleinere) deelprojecten bestaan uit de upgradings van de kleine houten brug naar De Helling en de realisatie van een openbare aanlegvoorziening.
4. De uitvoering van twee deelprojecten vismonitoring wordt uitgevoerd door Van Hall Larenstein in samenwerking met o.a. Wetterskip Fryslân.
5. De upgradings van het boomgaardeilandje bij de binnenstad van Dokkum is een klein deelproject op het kruispunt van vaarwegen.
6. De output voor de vermarkting van de Súd Ie is in 2024 geleverd met een tweede evenement bij de opening van de Saatsenbrêge en daarmee de voltooiing van de vaarroute. Financieel kan dit deelproject niet eerder dan na afronding van alle deelprojecten met het Waddenfonds in een vaststelling van subsidie worden afgesloten.
7. Bijzonder deelproject betreft de aanleg van enkele waterstekjes als kunstwerken en beleefplekken langs de recreatieve route Súd Ie

Financiën

Oorspronkelijk kasritme:

€ 2,3 miljoen in 2025 en € 4,2 miljoen in 2026

Geactualiseerd kasritme i.r.t. bijgestelde uitvoeringsplanning:

€ 0,8 miljoen in 2025 en € 5,7 miljoen 2026

Dit nieuwe kasritme hangt samen met de bovengenoemde bijgestelde uitvoeringsplanning voor de deelprojecten in de Noordelijke Stadsgrachten en de het fietspad Súd Ie.

De Commissie Bodemdaling Aardgaswinning Fryslân (CBAF) zal dit najaar besluiten over toekenning van een schadebedrag van ca. €65.000 voor 5 gerealiseerde bruggen in het bodemdalingsgebied. Het te ontvangen bedrag van CBAF dient te dekking van niet subsidiabele kosten van het project Súd Ie.

Link met Programma 6 voor deelfinanciering van de Aalsumerpoortbrug:

Voor de financiering van specifieke deelopgaven bij realisatie van de Aalsumerpoortbrug en de benodigde noodbrug is door de raad binnen Programma 6 afzonderlijke aanvullende (deel-)financiering beschikbaar gesteld. Het doorschuiven van die beschikbare financiering naar realisatiejaar 2026 wordt in dat Programma beschreven.

Financiën (in tabelvorm)

Omschrijving	€ (x 1.000)
Budget T2 2024	35.200
Actueel budget	35.200
Af: uitgaven (tot en met 26-09-2025)	-29.332
Saldo	5.868

Klimaatplan

SMART-doelstelling
Klimaatplan

Activiteit

503.1-5A: In 2025 is een Omgevingsprogramma Klimaatadaptatie opgesteld

Wij stellen een Omgevingsprogramma Klimaatadaptatie op om dat uw raad op 15 september 2022 een motie 'klimaatadaptieve maatregelen' heeft aangenomen. Hierin wordt gevraagd een gemeentelijk klimaatadaptatieplan op te stellen, met als doel de gevaren en gevolgen voor mens en dier van de toenemende hitte, droogte en wateroverlast te beperken en te bestrijden. Er is hierbij gevraagd om onderzoek te doen naar klimaatadaptieve maatregelen, en waar nodig initiatieven te nemen om onze gemeente klimaatbestendiger te maken.

Mobiliteitsplan

SMART-doelstelling
Mobiliteitsplan

Activiteit

602.1-1A: Uitvoering gemeentelijk mobiliteitsplan (GMP)

Het project geeft uitvoering aan de maatregelen die in het gemeentelijk mobiliteitsprogramma zijn opgenomen.

Het beleidsdeel van het Gemeentelijk mobiliteitsplan (GMP) is vastgesteld. Er wordt een uitvoeringsplan gemaakt. Hierin staan de uit te voeren maatregelen beschreven. Dit plan wordt afgestemd op het geplande wegenonderhoud en de beschikbare subsidies. Op basis van het uitvoeringsplan worden de maatregelen voorbereid en het bestek gereed gemaakt. Start van de realisatie is voorzien in Q2 2026.

Financiën (in tabelvorm)

Omschrijving	€ (x 1.000)
2023: Uitvoering GMP	700
Actueel budget	700
Af: uitgaven (tot en met 26-09-2025)	10
Bij: 2025: Provinciale projectsubsidie OV Busbaan Hallum	-42
Saldo	732

Rondweg Wânswert

SMART-doelstelling
Rondweg Wânswert

Activiteit
602.1-3D: aanleggen van een rondweg om Wânswert

De aanleg van de rondweg bij Wânswert betreft het realiseren van een fysieke verbinding die de ruimtelijke structuur van het dorp versterkt. Het doel van deze infrastructuur is om het doorgaande verkeer — waaronder zwaar verkeer — uit het dorpshart te halen en daarmee de leefbaarheid en verkeersveiligheid te verbeteren met aandacht voor landschap en ruimtelijke kwaliteit.

Financiën (in tabelvorm)

Omschrijving	€ (x 1.000)
Restant investeringsbudget Ferwerderadiel per 1-1-2019 (start Noardeast-Fryslân, inclusief bijdrage provinsje Fryslân van € 600.000)	1.657
Begroting 2023 verhoging budget	3.700
begroting 2024: verhoging budget i.v.m. grondaankoop	2.658
Af: 1e tussentijdse rapportage 2025 (niet ontvangen subsidie provinsje Fryslân)	-300
Bij: Kadernota 2026 (nieuw beleid)	300
Actueel budget	8.015
Af: uitgaven (tot en met 26-09-2025)	3.011
Saldo	5.004

Paragrafen

Paragraaf lokale heffingen

Inleiding

Hieronder treft u een beknopte uiteenzetting aan van de omvang van het huidige pakket aan belastingen en van het beleid met betrekking tot de jaarlijks vast te stellen tarieven en de kwijschelding van belastingen.

Ook zijn de effecten van dat beleid vertaald in de woonlastenontwikkeling voor het jaar 2026 ten opzichte van 2025.

Overzicht belastingen en heffingen

Onroerendezaakbelastingen

De onroerendezaakbelastingen zijn de belangrijkste gemeentelijke belastingen waarvan de opbrengst tot de algemene middelen behoort en dus naar eigen inzicht kan worden besteed. De hoogte van de aanslagen is zowel afhankelijk van de waarde van een object, zoals die elk jaar wordt bepaald op basis van de Wet waardering onroerende zaken (hierna: Wet WOZ), als van de door de raad vastgestelde tarieven.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen tarieven voor eigenaren van woningen, eigenaren van niet-woningen en gebruikers van niet-woningen.

Roerende woon- en bedrijfsruimteheffingen

Deze qua omvang bescheiden heffingen, zijn een tegenhanger van de onroerendezaakbelastingen. Het kenmerkende verschil is, zoals de naam van deze belastingen al doet vermoeden, dat zij zich richten op roerende zaken die bestemd zijn om duurzaam ter plaatse te blijven, zoals bedrijfsvaartuigen en woonboten.

De hoogte van de heffing is gekoppeld aan de WOZ-waarde van die objecten. Net als de onroerendezaakbelastingen kennen ook deze belastingen drie tarieven.

Forensenbelasting

De forensenbelasting wordt geheven van een natuurlijke persoon die voor hemzelf of zijn gezin (meer dan) negentig dagen een gemeubileerde woning binnen de gemeente beschikbaar houdt (veelal een tweede woning). Bijkomende eis is, dat diegene geen hoofdverblijf houdt binnen de gemeente waar de woning is gelegen. De belasting is gekoppeld aan de hoogte van de WOZ-waarde van de woning. Dat is dezelfde waarde als wordt gebruikt voor de onroerendezaakbelastingen. Bij de forensenbelasting geldt een maximumtarief.

Toeristenbelasting

Met ingang van 1 januari 2021 is de toeristenbelasting ingevoerd. De toeristenbelasting is een algemene belasting en daarmee een algemeen dekkingsmiddel.

De belasting is gebaseerd op de gedachte dat door personen die binnen de gemeentegrenzen verblijven en niet zijn ingeschreven in het BRP, maar wel gebruik maken van de (algemene) gemeentelijke voorzieningen, een bijdrage leveren aan deze algemene voorzieningen. De belasting moet dan ook worden gezien als een tegemoetkoming in de kosten van de gemeente voor de instandhouding van die voorzieningen. De belasting wordt verschuldigd voor het houden van verblijf met overnachting tegen vergoeding en wordt geheven van degene die verblijf biedt. Deze is dan op grond van regelgeving bevoegd de belasting te verhalen op de persoon of personen die verblijf houden.

Reclamebelasting

Deze belasting wordt geheven voor het doen van openbare aankondigingen (reclame-uitingen). Het tarief is een vast bedrag per jaar per vestiging. In de praktijk betalen voornamelijk de eigenaar/gebruikers van winkelruimten in het centrum van Dokkum deze belasting.

Vanwege een overeenkomst met Stichting Ondernemersfonds Dokkum, wordt de jaarlijkse opbrengst onder aftrek van perceptiekosten (gemeentelijke kosten om deze belasting te heffen en te innen) uiteindelijk teruggegeven aan de Stichting. De gelden dienen dan te worden aangewend voor diverse promotionele activiteiten gericht op versteviging van de economische positie van de binnenstad van en haar winkelbestand.

Parkeerbelastingen

Deze belastingen worden geheven voor het parkeren van motorvoertuigen waar dat alleen tegen betaling is toegestaan. En voor de afgifte van een vergunning om op een betaalde plaats te mogen staan zonder de meter in werking te stellen. Het zogenoemde belanghebbende parkeren.

De gemeente is vrij om de hoogte van de tarieven te bepalen. Dat geldt niet voor het tarief als niet of niet tijdig voor het parkeren is betaald. In dat geval ontvangt de houder van het kenteken een naheffingsaanslag ("parkeerbon") waarvan de maximale hoogte wettelijk is vastgesteld. Voor het jaar 2026 is dat maximum € 82,00.

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing is een zogenaamde bestemmingsheffing. De opbrengst vloeit niet naar de algemene middelen, maar dient ter dekking van de kosten van afvalinzameling en –verwerking van huishoudelijke afvalstoffen. Het uitgangspunt is dat deze kosten inclusief de kosten van kwijschelding volledig worden gedekt uit de opbrengst van de afvalstoffenheffing (100% kostendekking). In de tariefstelling wordt onderscheid gemaakt tussen een- en meerpersoonshuishoudens. Hiermee wordt invulling gegeven aan het principe "de vervuiler betaalt".

Rioolheffing

De kosten voor het beheren en in stand houden van het rioolstelsel worden door middel van de rioolheffing verhaald op de gebruikers van woningen en niet-woningen die op dat stelsel zijn aangesloten. De gemeente heeft naast de zorgplicht voor gemeentelijk afval- en hemelwater ook de zorgplicht voor grondwater. De opbrengst van de rioolheffing, met als uitgangspunt 100% kostendekking (inclusief kosten van kwijschelding) wordt gebruikt om de voorzieningen, die dienen voor de uitvoering van genoemde zorgplicht, te bekostigen.

Leges

Voor elk van de belastingverordeningen waarbij sprake is van kostenverhaal, zoals de hiervoor aangehaalde verordeningen afvalstoffen- en rioolheffing, moet inzichtelijk worden gemaakt, dat de totale geraamde baten van de verordening niet uitgaan boven de totale lasten van de verordening. Deze opbrengstnorm ziet op de verordening in haar totaliteit, maar anders dan in bijvoorbeeld de Verordening rioolheffing of afvalstoffenheffing worden in de Legesverordening heel veel verschillende diensten van een tarief voorzien. Voorbeelden zijn paspoorten, rijbewijzen, huwelijksvoltrekkingen, omgevingsvergunningen, evenementenvergunningen en drank- en horecaverunningen.

De diensten waarvoor leges worden geheven, zijn in de Legesverordening op samenhang geclusterd.

- Hoofdstuk 1 Algemene dienstverlening;
- Hoofdstuk 2 Dienstverlening en besluiten in het kader van de Omgevingswet;
- Hoofdstuk 3 Dienstverlening vallend onder de dienstenrichtlijn en niet vallend onder hoofdstuk 2

Onder hoofdstuk 1 vallen met name de legestarieven voor diensten van Burgerzaken (paspoorten, rijbewijzen en huwelijksvoltrekkingen).

Onder hoofdstuk 2 vallen de legestarieven voor diensten die verleend worden in het kader van de Omgevingswet.

Onder hoofdstuk 3 vallen de legestarieven voor diensten die uitsluitend verleend worden aan ondernemers zoals de vergunningen in het kader van de Alcoholwet, de evenementenvergunning en de vergunning voor seksbedrijven.

Kruissubsidiëring

Binnen hoofdstuk 1 is kruissubsidiëring toegestaan. Zo mag bijvoorbeeld het tarief voor huwelijksvoltrekkingen meer dan kostendekkend worden vastgesteld ter compensatie van een niet kostendekkend tarief voor paspoorten. Ook binnen hoofdstuk 2 is kruissubsidiëring toegestaan en ook tussen hoofdstuk 1 en 2. Niet kostendekkende tarieven voor de diensten die vallen onder hoofdstuk 1 mogen dus gecompenseerd worden door meer dan kostendekkende tarieven voor de omgevingsvergunning uit hoofdstuk 2. Op grond van de Europese Dienstenrichtlijn is binnen hoofdstuk 3 kruissubsidiëring niet toegestaan. Voor elk van de tarieven van die Titel geldt de norm van maximaal 100% kostendekking.

Kostendekking (ANG-model)

Met ingang van het jaar 2021 is besloten om voor hoofdstuk 1 tot en met 2 van de legesverordening de tarieven op een zodanig niveau vast te stellen dat (al dan niet met gebruikmaking van kruissubsidiëring) ernaar wordt gestreefd dat 100% van de lasten wordt verhaald. Dit wordt niet voor hoofdstuk 3 toegepast omdat de effecten daarvan te veel op maatschappelijke en economische weerstand stuiten.

Uitgangspunt voor de berekening van de lasten is het zogenoemde ANG-model. Ook voor het jaar 2026 is dat model leidend voor de in aanmerking te nemen geraamde lasten per hoofdstuk.

Liggelden woonschepen en bedrijfsvaartuigen

Ofschoon de groep van belastingplichtigen in belangrijke mate dezelfde is als die voor de roerende woon- en bedrijfsruimteheffing, dient deze heffing toch een ander doel. De roerende woon- en bedrijfsruimte is een echte belasting zoals de onroerendezaakbelastingen. Daarmee zijn de middelen van die belasting vrij aanwendbaar.

De heffing liggelden woonschepen en bedrijfsvaartuigen is daarentegen een retributie, die dient tot verhaal van gemeentelijke kosten voor de instandhouding van ligplaatsen. De houder van de ligplaatsvergunning is belastingplichtig en betaalt per jaar een in de belastingverordening opgenomen vast bedrag.

Bruggelden

Onder de naam “bruggelden” wordt een recht geheven voor het door de gemeente openen en geopend houden van een brug voor het doorlaten van een vaartuig. Het gaat daarbij om een drietal in de belastingverordening nader aangeduide bruggen over de Dokkumer Ee. Afhankelijk van welke brug men passeert, variëren de tarieven per passage. Het voornemen is om per 1 januari 2026 te stoppen met het heffen van bruggelden. De opbrengsten hiervan worden dan verwerkt in de tarieven voor lig- en staangelden. De komende tijd wordt dit verder uitgewerkt. Omdat definitieve besluitvorming hierover nog plaats moet vinden, is toch een bedrag opgenomen voor bruggelden.

Lig- en staangeld pleziervaartuigen/campers

Op grond van deze belastingverordening worden rechten geheven van houders van pleziervaartuigen en campers die gebruik maken van respectievelijk lig- en standplaatsen die bij de gemeente in beheer en onderhoud zijn. De heffing ziet hoofdzakelijk op passanten. Voor zover zij tevens nachtverblijf houden tegen vergoeding is ook toeristenbelasting verschuldigd.

De hoogte van de heffing voor liggelden is afhankelijk van de lengte van het schip en de duur van het verblijf. Voor campers wordt steeds een vast bedrag per dag per standplaats in rekening gebracht. Het voornemen is om per 1 januari 2026 te stoppen met het heffen van bruggelden. De opbrengsten hiervan worden dan verwerkt in de tarieven voor lig- en staangelden. Wat dit precies betekent voor de hoogte van die tarieven is op dit moment nog niet bekend; dit wordt de komende tijd verder uitgewerkt. De definitieve besluitvorming hierover moet nog plaatsvinden.

Rioolaansluitrecht

Nog slechts zelden worden op fiscale wijze de kosten verhaald voor het aansluiten van bestaande panden op het gemeentelijke rioolnet. In die sporadische gevallen voorziet de verordening rioolaansluitrecht in een eenmalige heffing. De belasting wordt geheven van de aanvrager van de dienst.

Lijkbezorgingsrechten

Op basis van deze belastingverordening worden rechten geheven voor het gebruik van de gemeentelijke begraafplaatsen en de daarmee samenhangende diensten. Zowel het gebruik als de aard van de af te nemen diensten kennen veel verschijningsvormen, die in de bij de verordening behorende tarieventabel met naam en toenaam limitatief zijn genoemd.

Tarieven- en kwijtscheldingsbeleid

Tarievenbeleid

- Voor zover geen ander beleid of andere overwegingen gelden, worden de tarieven van de belastingen, heffingen en rechten verhoogd met de stijging van het consumentenprijsindexcijfer. Voor het jaar 2026 is daarbij uitgegaan van een inflatiepercentage van 3,7 %, gebaseerd op de Consumentenprijsindex van maart 2025 van het Centraal bureau voor de statistiek.
- Besloten is om de inkomsten OZB voor het jaar 2026 te verhogen, wat tot een structurele extra inkomst van € 605.000 zorgt. De opbrengst onroerendezaakbelastingen wordt enerzijds beïnvloed door de WOZ-waardeontwikkeling en anderzijds door de tariefstelling. Voor woningen wordt een waardestijging verwacht van 10,39% en voor niet-woningen 1,5%. Dit resulteert in een daling van het tarief van OZB eigenaar woningen met 1,46%. Het tarief OZB eigenaar niet-woningen stijgt met 8,17% en het tarief OZB gebruiker niet-woningen stijgt met 7,95%.
- Voor de toeristen- en parkeerbelastingen geldt, dat zij dienen als instrumentarium en daarmee als onderdeel van een veel meer omvattend beleid over toerisme en de bereikbaarheid van winkelkernen. De tariefontwikkelingen van die belastingen zijn dan ook zelden autonoom, maar vaak gekoppeld aan de gewenste richting op genoemde beleidsterreinen. Zoals aangekondigd in de kadernota 2025-2028 wordt het tarief toeristenbelasting voor het jaar 2026 verhoogd naar € 2,00. Ook is besloten om de inkomsten uit parkeerbelastingen in 2026 te verhogen. Daarbij wordt gekeken naar de mogelijkheid om betaald parkeren uit te breiden naar de randgebieden (conform de Kadernota 2026).
- Besloten is om de inkomsten forensenbelasting voor het jaar 2026 te verhogen, wat tot een structurele extra inkomst van € 78.500 zorgt. De belasting is gekoppeld aan de hoogte van de WOZ-waarde van de woning. Het tarief forensenbelasting is verhoogd met het inflatiepercentage van 3,7%. Daarnaast is het maximumtarief verhoogd naar € 1.600,00 (was € 1.193,00). Het maximumtarief is al een paar jaar hetzelfde gebleven. Omdat het maximumtarief niet is aangepast aan de waardestijging, is de waarde ervan elk jaar minder geworden. In 2022 is het maximumtarief voor het laatst verhoogd. Nu is een inhaalslag gemaakt.
- Voor de afvalstoffen- en rioolheffing wordt een kostendekking aangehouden van 100%. Dit resulteert in een stijging van de tarieven voor de afvalstoffenheffing met 12,54%. Het tarief voor de rioolheffing blijft gelijk.
- Voor de leges is aansluiting gezocht bij het ANG-model.
- Het tarief voor de reclamebelasting in overleg met de Stichting vastgesteld op € 485. Dit is een vast tarief, tenzij het bestuur met een verzoek tot verhoging komt.

Kwijtscheldingsbeleid

Met het hanteren van een kwijtscheldingsregeling geeft de gemeente een deel van zijn burgers de mogelijkheid om voor een lagere belastingaanslag in aanmerking te komen. De ruimte om een eigen gemeentelijk kwijtscheldingsbeleid te voeren is beperkt. De criteria waaraan kwijtscheldingsverzoeken getoetst worden, zijn op rijksniveau vastgesteld. Wel mogen gemeenten zelf bepalen van welke belastingen zij kwijtschelding verlenen en welk deel van de belastingaanslag wordt kwijtgescholden.

De aanslagen onroerendezaakbelastingen, afvalstoffenheffing en rioolheffing komen in principe voor kwijtschelding in aanmerking. De gemeente Noardeast-Fryslân maakt gebruik van de ruimst mogelijke normen voor kwijtschelding, te weten de 100% bijstandsnorm en 100% AOW-norm. Dit geldt tevens voor de vermogenstoets, waarbij ook de ruimst mogelijke extra vermogensvrijstelling gehanteerd wordt.

Het totaalbedrag aan te verlenen kwijtscheldingen wordt geraamd op € 400.000. Dit totaalbedrag is nagenoeg gelijk toe te kennen aan de afvalstoffenheffing en ook rioolheffing.

Tarieven 2026

Belasting soort	Tarief 2025	Tarief 2026	%
OZB-eigenaar woningen	0,1248%	0,1230%	-1,46%
OZB-eigenaar niet-woning	0,2954%	0,3195%	8,17%
OZB-gebruiker niet-woning	0,2249%	0,2428%	7,95%
RWBR-eigenaar woning	0,1248%	0,1230%	-1,46%
RWBR-eigenaar niet-woning	0,2954%	0,3195%	8,17%
RWBR-gebruiker niet-woning	0,2249%	0,2428%	7,95%
Forensenbelasting	0,5567%	0,5773%	3,7%
Reclamebelasting	€ 485,00	€ 485,00	0%
Parkeerbelastingen	div.	div.	
Leges	div.	div.	
Toeristenbelasting	€ 1,50	€ 2,00	33,33%
Rioolheffing			
Woning	€ 240,21	€ 240,21	
Niet-woning	€ 240,21	€ 240,21	
Grootverbruikers	€ 21,21	€ 21,21	0%
Percelen zonder aansluiting op waterleidingnet of waterverbruik < 10m ³	€ 47,59	€ 47,59	

Afvalstoffenheffing			
Eénpersoonshuishouden	€ 170,46	€ 191,84	12,54%
Meerpersoonshuishouden	€ 242,18	€ 272,55	
Bruggelden			
Altenabrêge			
• Per vaartuig	€ 5,10	€ 5,30	3,70%
Bruggen Dokkumer Ee			
• Per vaartuig	€ 1,80	€ 1,90	3,70%
Liggeld woonschepen en bedrijfsvaartuigen	div.	div.	
Lig- en staangeld pleziervaartuigen/campers	div.	div.	
Rioolaansluitrecht	€ 1.128,40	€ 1.170,15	3,70%
Lijkbezorgingsrechten	div.	div.	

Belastingopbrengsten

Opbrengsten belastingen 2026 (bedragen x 1.000 euro)

Belasting soort	Verwachte opbrengst 2025	Begroting 2026	Mutatie
OZB-eigenaar woningen	7.547	8.219	672
OZB-eigenaar niet-woning	2.845	3.239	394
OZB-gebruiker	1.764	1.989	225
RWBR	1	1	0
Forensenbelasting	238	317	79
Toeristenbelasting	588	785	197
Parkeerbelastingen	312	895	584
Reclamebelasting	89	89	0
Afvalstoffenheffing	4.508	5.054	546
Rioolheffing	4.971	4.822	-149
Liggeld woonschepen en bedrijfsvaartuigen	4	4	0
Lig- en staangeld pleziervaartuigen/campers	4	83	79
Bruggelden	93	93	0
Leges	2.103	2.014	-89
Lijkbezorgingsrechten	518	516	-2
Totaal	25.582	28.118	2.536

Kostendekking Afvalstoffenheffing, rioolheffing, leges en rechten lijkbezorging

Afvalstoffenheffing (bedragen x 1.000 euro)

Overzicht kostendekking afvalstoffen	Taakveld	Begroting 2026
LASTEN:		
Exploitatielasten afvalstoffen	7.3 Afval	4.236
Straatreiniging	7.3 Afval	62
Heffings- en inningskosten	0.64 Belastingen overig	5
Overhead	0.4 Overhead	375
Compensabele BTW	n.v.t.	684
Kwijtscheldingen	6.3 Inkomensregelingen	200
Kapitaallasten	7.3 Afval	227
Totale lasten		5.789
BATEN:		
Afvalstoffenheffing	7.3 Afval	4.490
Dividend	7.3 Afval	30
Verpakkingen/matrassen/prullenbakken	0.5 Treasury	225
Onttrekking voorziening	7.3 Afval	240
Overige baten	7.3 Afval	240
Tariefstijging 12,54%	7.3 Afval	563
Totale baten		5.789
Dekkingspercentage		100%

Rioolheffing (bedragen x 1.000 euro)

Overzicht kostendekking riolering	Taakveld	Begroting 2026
LASTEN:		
Exploitatielasten riolering	7.2 Riolering	2.235
Straatreiniging	7.2 Riolering	62
Heffings- en inningskosten	7.2 Riolering	5
Overhead	0.4 Overhead	400
Compensabele BTW	n.v.t.	535
Kwijtscheldingen	6.3 Inkomensregelingen	200
Kapitaallasten	7.2 Riolering	1.866
Totale lasten		5.304
BATEN:		
Rioolheffing	7.2 Riolering	4.822
Overige baten	7.2 Riolering	16
Onttrekking aan voorziening	7.2 Riolering	466
Totale baten		5.304
Dekkingspercentage		100%

Lijkbezorgingsrechten (bedragen x 1.000 euro)

Overzicht kostendekking lijkbezorgingsrechten	Taakveld	Begroting 2026
LASTEN:		
Exploitatielasten begraafplaatsen	7.5 Begraafplaatsen	882
Overhead	0.4 Overhead	156
Kapitaallasten	7.5 Begraafplaatsen	105
Totale lasten		1.143
BATEN:		
Begraaftarieven	7.5 Begraafplaatsen	516
Overige baten	7.5 Begraafplaatsen	168
Totale baten		684
Dekkingspercentage		60%

Leges (bedragen x 1.000 euro)

	Begrote opbrengsten 2026	Toegerekende kosten ANG model	Kostendekking
Titel 1 Algemene Dienstverlening	1.116	1.175	95%
Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning	868	817	106%
Totaal Titel 1 en 2	1.984	1.993	100%
Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijnen	30	118	25%
Totaal Legesverordening	2.014	2.110	95%

Woonlastenontwikkeling een- en meerpersoonshuishoudens

Woonlasten 2026 eigenaar - bewoner 1)

Gemiddelde woonlasten eigenaar-bewoner	Eenpersoonshuishouden 2026	Meerpersoonshuishouden 2026
Onroerendezaakbelastingen eigenaar 2)	426,00	426,00
Afvalstoffenheffing	191,84	272,55
Rioolheffing 3)	240,21	240,21
Totaal	858,05	938,76
<hr/>		
Gemiddelde woonlasten 2025	834,00	906,00
Toename lokale lastendruk	2,88 %	3,62 %

1) Woonlastenontwikkeling een- en meerpersoonshuishoudens 2025 – 2026 in overeenstemming met de door het COELO gehanteerde berekening.

2) Voor het jaar 2026 is voor de berekening van de woonlasten een geschat gemiddelde WOZ-woningwaarde aangehouden van € 346.219 (voor 2025 was dit € 339.000)

3) Rioolheffing voor meerpersoonshuishoudens gebaseerd op een waterverbruik van 135 m3 per jaar en voor éénpersoonshuishoudens op 46 m3 per jaar.

Woonlasten huurder

Gemiddelde woonlasten huurder	Eenpersoonshuishouden 2026	Meerpersoonshuishouden 2026
Afvalstoffenheffing	191,84	272,55
Rioolheffing 3)	240,21	240,21
Totaal	432,05	512,76
<hr/>		
Gemiddelde woonlasten 2025	410,67	482,39
Toename lokale lastendruk	5,20%	6,29%

Vergelijken woonlasten op basis van Atlas van de lokale belastingen

Elk jaar publiceert het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (Coelo) een onafhankelijk onderzoeksinstituut verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen, de zogenoemde Atlas van de lokale belastingen. Dat Atlas geeft jaarlijks een overzicht van de heffingen van gemeenten, provincies en waterschappen, waaraan wij voor het jaar 2025 de onderstaande tabellen hebben ontleend. In die tabellen worden de gemiddelde woonlasten voor de eigenaar-bewoner en de huurder weergegeven, en ook de provinciale en landelijke rangorde voor wat betreft de meerpersoonshuishoudens. In het verlengde daarvan hebben wij, zowel in relatieve als absolute zin, de afwijkingen ten opzichte van het Fryske gemiddelde weergegeven. Let wel: het gaat hierbij om de cijfers 2025. De cijfers 2026 zijn uiteraard pas in de loop van volgend jaar beschikbaar.

Woonlasten 2025 eigenaar - bewoner

Gemeente	Eenpersoons	Meerpersoons	Rangorde Provinciaal meerpersoons	Rangorde landelijk meerpersoons
Noardeast-Fryslân	834	906	10	47
Gemiddelde in Fryslân	811	927		

Verhouding t.o.v. Frysk gemiddelde	Eenpersoons	Meerpersoons
In procenten	2,83%	-2,26%
In euro's	23	-21

De provinciale rangorde is in 2025 in vergelijking met 2024 niet gewijzigd. Van de 18 gemeenten binnen de provincie staat Noardeast-Fryslân op plek 10 (was ook 10). Nummer 1 heeft de laagste woonlasten (Ameland) en nummer 18 de hoogste (Schiermonnikoog).

Woonlasten 2025 huurder

Gemeente	Eenpersoons	Meerpersoons	Rangorde Provinciaal meerpersoons	Rangorde landelijk meerpersoons
Noardeast-Fryslân	411	482	10	171
Gemiddelde in Fryslân	350	470		

Verhouding t.o.v. Frysk gemiddelde	Eenpersoons	Meerpersoons
In procenten	17,42%	2,55%
In euro's	61	12

Voor de huurder met een meerpersoonshuishouden geldt, dat de provinciale positie in 2025 ten opzichte van 2024 is gewijzigd. Van plek 11 naar 10. Nummer 1 heeft de laagste woonlasten (Weststellingwerf) en nummer 18 de hoogste (Waadhoeke). Ook is de landelijk positie verbeterd. Daar is de gemeente in de rangorde van "goedkoopste" gemeenten gestegen van plek 188 naar plek 171.

De relatieve verschillen ten opzichte van het Fryske gemiddelde worden steeds kleiner. De gemeente groeit langzaam naar het Fryske gemiddelde toe.

Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

De Gemeente Noardeast-Fryslân acht het wenselijk om risico's die van invloed zijn op de bedrijfsvoering beheersbaar te maken. Door inzicht in de risico's wordt de organisatie in staat gesteld om op verantwoorde wijze besluiten te nemen, zodat de risico's nu en de risico's gerelateerd aan toekomstige investeringen in verhouding staan tot de vermogenspositie van de organisatie. Om inzicht in de risico's van de gemeente te kunnen verkrijgen is er een risico-inventarisatie uitgevoerd. Hieronder wordt verslag gedaan van de resultaten van de risico-inventarisatie. Op basis van de geïnterviewde risico's is het weerstandsvermogen berekend.

Risicoprofiel

Om de risico's van de gemeente in kaart te brengen is een risico-inventarisatie uitgevoerd in samenwerking met de betrokken medewerkers uit de organisatie. Hierbij is gebruik gemaakt van het softwareprogramma NARIS waarmee risico's systematisch in kaart kunnen worden gebracht en beoordeeld. Uit de inventarisatie zijn 45 risico's in beeld gebracht. In het onderstaande overzicht wordt de top 10 van deze risico's gepresenteerd die de hoogste bijdrage leveren aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. Deze top 10 risico's bepalen gezamenlijk voor 85% het noodzakelijke weerstandsvermogen.

Met deze risico-inventarisatie hebben wij een eerste stap gezet in het beschrijven van risico's. Het geeft meer inzicht in de aanwezige risico's en stelt organisatie en bestuur in staat beter te sturen op de beheersing van risico's en te bepalen welk weerstandsvermogen nodig is om financiële schade voortkomend uit risico's te ondervangen. Wij zijn van plan de komende jaren het inzicht in risico's en de sturing en beheersing van de risico's verder te ontwikkelen. In tabel 1 treft u een overzicht aan van de top-10 risico's van de gemeente Noardeast-Fryslân.

Tabel 1: belangrijkste financiële risico's

Risiconummer	Risico	Gevolgen	Kans	Financieel gevolg	Invloed
R309	Virussen en/of hacking.	Stagnatie van werkzaamheden, performance verlies en/of verlies gegevens.	30%	max. € 5.000.000	25.85%
R311	Overschrijdingen door scherper aan de wind te gaan varen met de begroting.		50%	max. € 2.600.000	22.43%
R173	Toename van het aantal jeugdvoorzieningen door meer aanvragen dan verwacht.	Er komt een overschrijding op de begrote budgetten. Deze overschrijding is afhankelijk van de zorgvraag en varieert per zwaarte van de zorgindicatie.	35%	max. € 1.750.000	13.92%

R162	Prijsstijging van uit te besteden werk. Vertraging in leveringen. Prijsstijging inkoop bouwmaterialen en materieel.	Toenemende kosten bij onderhoud, vervanging en nieuwe projecten.	70%	max. € 800.000	6.43%
R315	Besluit tot gaswinning bij Ternaard.		60%	max. € 600.000	5.52%
R313	Budgetten tractie en randapparatuur vervanging en onderhoud onder druk.	Te lage vervangingsinvesteringen in de begroting en een tekort aan onderhoudsbudget.	70%	max. € 500.000	4.01%
R320	Het Rijk kent onze SPUK-aanvraag BTW Sport niet volledig toe omdat landelijk het uitkeringsplafond is bereikt.		30%	max. € 630.000	2.18%
R214	Het budgethouderschap en de sturing & control op de bewaking van budgetten is niet optimaal.	Overschrijding van budgetten.	30%	max. € 500.000	1.72%
R229	Het subsidiebureau voor de versnellingsagenda maakt een (procedurele) inschattingfout bij de beoordeling van een ingediende subsidieaanvraag, waardoor door de Regioboard en het college van Noardeast-Fryslan een foutieve subsidietoekenning plaatsvindt.	Een bezwaarschrift kan er toe leiden dat de aangevraagde middelen toch moeten worden toegekend. Het niet goed hanteren van de regels (bijv. voor steunverlening) kunnen ertoe leiden dat subsidie moet worden teruggevorderd.	30%	max. € 500.000	1.71%
R136	Er wordt een Elfstedentocht op de schaats georganiseerd.	De kosten bestaan voornamelijk uit de te nemen maatregelen voor het veilig verloop van een	10%	max. € 1.555.000	1.64%

Elfstedentocht. Denk hierbij aan verkeersmaatregelen met bijbehorende hekken, bebording en verkeersregelaars, cameratoezicht, beveiliging en ook personeelskosten.

Benodigde weerstandscapaciteit

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd in NARIS. Deze simulatie is toegepast om inzicht te krijgen in de financiële impact van de risico's en om te bepalen welk bedrag gereserveerd moet worden om voldoende weerstand te kunnen bieden. Hierbij is bewust gekozen om niet het maximale bedrag van alle risico's gezamenlijk te reserveren, aangezien het onwaarschijnlijk is dat alle risico's gelijktijdig en in hun volle omvang zullen optreden.

Door gebruik te maken van de simulatie is berekend welk bedrag nodig is om ten minste 90% van de potentiële risico's af te dekken. Uit de analyse blijkt dat hiervoor een bedrag van € 6.756.000 benodigd is. Dit bedrag wordt aangeduid als de benodigde weerstandscapaciteit. Het vormt een realistische inschatting van de financiële buffer die noodzakelijk is om de organisatie in staat te stellen adequaat te reageren op onvoorziene gebeurtenissen, zonder dat dit direct leidt tot financiële problemen.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit van Gemeente Noardeast-Fryslan bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken. In het geval van de gemeente Noardeast-Fryslân is dat de Algemene reserve en de post onvoorzien.

Weerstandscapaciteit	Bedrag
Algemene reserve	€ 8.760.000
Algemene reserve ter dekking van risico's	€ 6.756.000
Post onvoorzien	€ 1.000
Totale weerstandscapaciteit	€ 15.517.000

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{€ 15.517.000}{€ 6.756.000} = 2,30$$

De normtabel hieronder is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van de berekende ratio.

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende

Het weerstandsvermogen valt in klasse A. Dit duidt op een uitstekend weerstandsvermogen. Echter, het weerstandsvermogen alleen zegt niet zoveel over de financiële positie van de gemeente. Om een beter beeld te krijgen van de financiële positie moeten verschillende kengetallen, opgenomen onder het kopje 'Kengetallen' in samenhang beoordeeld worden. Alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding geeft dit een goed beeld van de actuele financiële positie.

Kengetallen

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van gemeenten. Om dit te bereiken is de BBV op dit onderdeel aangepast en wordt deze paragraaf uitgebreid met de volgende kengetallen voor:

- Netto schuldquote;
- Solvabiliteitsratio;
- Grondexploitatie;
- Structurele exploitatieruimte;
- Belastingcapaciteit.

Deze kengetallen maken inzichtelijk over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid van de gemeente.

Netto Schuldquote/Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen

Hoe hoger de schuld hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote laat de verhouding zien tussen de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen van de gemeente en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- en exclusief doorgeleende gelden weergegeven.

	Rekening 2 024	Begroting 2 025	Begroting 2 026	Begroting 2 027	Begroting 2 028	Begroting 2 029
Netto schuldquote	39%	68%	94%	119%	122%	109%
Netto schuldquote (excl. doorgeleende geldes)	34%	63%	89%	114%	117%	104%

De signaalwaarde voor de netto schuldquote bedraagt 130%. Bij deze signaalwaarde is sprake van een relatief hoge schuldendruk. Voor Noardeast-Fryslân kan vastgesteld worden dat er geen sprake is van een hoge schuldendruk, echter loopt deze wel op de komende jaren.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio (= Eigen Vermogen/ Totaal Vermogen) geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe weerbaarder de gemeente is.

	Rekening 2 024	Begroting 2 025	Begroting 2 026	Begroting 2 027	Begroting 2 028	Begroting 2 029
Solvabiliteits ratio	27%	18%	16%	13%	12%	12%

Harde normen voor de waarde die de solvabiliteit zou moeten hebben, zijn er niet. De signaalwaarde voor de solvabiliteit bedraagt 5%, bij een lagere uitkomst heeft de gemeente een hoge schuldbelasting van het bezit. De Solvabiliteit van een gemeente is relatief laag doordat veel van de activa van de gemeente niet verhandelbaar is. Een solvabiliteit van rond de 20% is voor een gemeente goed te noemen. Om dit niveau vast te houden kan de Algemene reserve slechts beperkt aangewend worden, de raad heeft geen minimumniveau voor wat betreft de Solvabiliteit vastgesteld.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten uit de exploitatie. Omwille van de vergelijkbaarheid van jaar op jaar is voor alle jaren uitgegaan van grondwaarden exclusief niet in exploitatie genomen gronden (zoals vanaf de jaarrekening 2016 voorgeschreven door het BBV).

	Rekening 2 024	Begroting 2 025	Begroting 2 026	Begroting 2 027	Begroting 2 028	Begroting 2 029
Grondexploitatie	3%	3%	3%	2%	1%	0,2%

Het lage percentage geeft aan dat de grondposities van de gemeente zeer beperkt zijn.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar het saldo van de structurele baten en structurele lasten en dit saldo wordt afgezet tegen de totale baten.

	Rekening 2 024	Begroting 2 025	Begroting 2 026	Begroting 2 027	Begroting 2 028	Begroting 2 029
Structurele exploitatieruimte	0,4%	0,8%	1,6%	0,8%	-1,8%	-1,1%

Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishouden

De ruimte die een gemeente heeft om haar belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de woonlasten. Het Coelo publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB en de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit van gemeenten wordt daarom berekend door de totale lasten woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar "t" te vergelijken met het landelijke gemiddelde in jaar "t-1" in en uit te drukken in een percentage.

	Rekening 2 024	Begroting 2 025	Begroting 2 026	Begroting 2 027	Begroting 2 028	Begroting 2 029
Belastingcapaciteit	87%	82%	86%	86%	86%	86%

Het betekent dat de gemiddelde woonlasten voor een meerpersoonshuishouden in Noardeast-Fryslân onder het landelijk gemiddelde ligt.

Paragraaf financiering

Inleiding

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) worden in de begroting in afzonderlijke paragrafen beleidsrichtlijnen vastgelegd over relevante beheersmatige aspecten. In de beheersverordening naar artikel 212 van de Gemeentewet geeft de raad het kader aan.

In het Treasurystatuut van de gemeente Noardeast-Fryslân, staan de uitgangspunten en doelstellingen voor het treasurybeleid vermeld. De geplande uitvoering van het treasurybeleid is weergegeven in de paragraaf financiering.

Renteontwikkeling

Een cruciale factor bij de uitvoering van het treasurybeleid is de verwachte rentebeweging. Onze renteprognose wordt opgesteld in samenwerking met verschillende financiële instellingen. Na een periode van historisch lage rentes, is de rente sinds 2022 aanzienlijk gestegen. Bij stabiele inflatiecijfers, waarbij de inflatie rond het doel van 2% blijft, zal de Europese Centrale Bank (ECB) doorgaans een neutraal monetair beleid handhaven. Dit betekent dat de ECB geen drastische wijzigingen in de rentetarieven of andere beleidsinstrumenten zal doorvoeren.

Kasbeheer

De gemeente Noardeast-Fryslân voert haar betalingsverkeer voornamelijk via de BNG Bank uit. Daarnaast wordt de Rabobank gebruikt voor het afstorten van contant geld en als service voor klanten. Het saldo op deze rekening wordt periodiek overgeboekt naar de BNG-rekening.

Met de BNG Bank is een financieringsovereenkomst afgesloten voor één jaar, die jaarlijks op 1 januari stilzwijgend wordt verlengd.

Bij de Rabobank is geen kredietfaciliteit beschikbaar. De gemeente Noardeast-Fryslân kan echter tot de kasgeldlimiet (8,5% van het totale budget) voor een bepaalde periode kortlopende leningen aangaan.

Schatkistbankieren

Schatkistbankieren voor decentrale overheden is wettelijk verankerd in de Wet FIDO en heeft als doel de EMU-schuld van de collectieve sector te verlagen. Omdat schatkistbankieren verplicht is, moeten decentrale overheden alle middelen die ze niet direct nodig hebben voor hun publieke taken in de schatkist onderbrengen. Er is echter een drempelbedrag van toepassing, afhankelijk van de financiële omvang van de decentrale overheid. Per 1 juli 2021 is deze drempel verhoogd van 0,75% van het jaarlijkse begrotingstotaal naar 2%, met een minimum van €1.000.000.

De overtollige middelen die de gemeente in de schatkist aanhoudt en op elk moment kan opnemen, worden vergoed met daggeldrente tegen het Euro Short-Term Rate-tarief (€STR).

Renterisicobeheer

De gemeente loopt renterisico wanneer nieuwe leningen moeten worden afgesloten (herfinanciering) of wanneer een renteherziening plaatsvindt. Om dit risico te beheersen, is in de wet FIDO een renterisiconorm vastgesteld. De renterisiconorm is ingevoerd om te voorkomen dat de rentelasten plotseling stijgen door aflossingen en het aangaan van nieuwe leningen. Voor gemeenten mag deze norm niet meer dan 20% van het begrotingsbedrag aan het begin van het begrotingsjaar bedragen. Hieronder volgt de berekening van de renterisiconorm.

	Bedragen x € 1.000
Begrotingstotaal	187.194
Renterisico percentage	20%
Renterisiconorm	37.439

In onderstaande tabel wordt het totaal aan renteherzieningen en aflossingen beoordeeld aan de hand van de renterisiconorm.

	Bedragen x € 1.000
Renteherziening en aflossing (renterisico)	5.392
Renterisiconorm	37.439
Ruimte onder renterisiconorm	32.047

Uit bovenstaande berekening blijkt dat de gemeente Noardeast-Fryslân binnen de grenzen van de renterisiconorm blijft.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet (het bedrag waarvoor op basis van kortgeld financiering mag worden aangetrokken) bedraagt 8,5% van het gemeentelijke budget bij aanvang van het begrotingsjaar 2026. De kasgeldlimiet is ingesteld om het renterisico bij kortlopende financieringen te beperken, omdat rentefluctuaties bij deze financieringen direct een aanzienlijke invloed hebben op de rentelasten. De kasgeldlimiet voor het jaar 2026 is € 15.912.000 (8,5% van € 187.194.000).

Het is toegestaan om tijdelijk, gedurende drie opeenvolgende kwartalen, de kasgeldlimiet te overschrijden. In 2026 wordt de kasgeldlimiet naar verwachting niet overschreden.

Lening positie

De totale schuld van de gemeente per 31 december 2026 bedraagt € 52.928.000, waarvan aan derden is doorgeleend een bedrag van bijna € 2.723.000. In onderstaande tabel staat de lening portefeuille exclusief doorgeleende gelden.

	Bedragen x € 1.000
Schuld per 01-01	55.361
Aflossingen	-5.156
Nieuwe leningen	-
Schuld per 31-12	50.205

Kredietrisico op verstrekte geldleningen

De gemeente staat borg voor een aantal geldleningen. Gezien het feit dat voor de meeste van deze leningen het Waarborgfonds Sociale Woningbouw garant staat, kan het directe risico als minimaal worden beschouwd. Het indirecte risico is wel aanwezig. Dit risico ontstaat wanneer een willekeurige landelijke woningcorporatie niet meer aan haar betalingsverplichting kan voldoen (denk hierbij aan Woningcorporatie Vestia) en het WSW-garantievermogen daalt tot beneden 0,25%, van het totale geborgde vermogen. Mocht dit voorkomen dan zullen de gezamenlijke gemeenten voor 50% van deze schuld (na uitputting van het garantievermogen en betaling van de directe schadegemeentes) verplicht zijn deze overblijvende schuld, via een renteloze lening te verstrekken. Het risico is dan in beginsel de rentederving op deze verstrekte lening. Dit risico is meegenomen in het weerstandsvermogen.

Wet HOF

In de wet Houdbare Overheids Financiën (wet HOF) worden de Europese normen verankerd voor de hoogte van de overheidsschuld en de jaarlijkse groei van de overheidsschuld. Die normen raken ook gemeenten, omdat de gemeenteschulden en financieringstekorten van gemeenten meetellen in de overheidsschuld van Nederland. Elke gemeente heeft een individuele EMU-referentiewaarde. Deze is afgeleid van het plafond voor het EMU-saldo van de gezamenlijke gemeenten. De VNG adviseert gemeenten om niet te sturen op deze EMU-referentiewaarde. Dat verhindert een uitruil van plussen en minnen tussen gemeenten ten opzichte van de individuele EMU-referentiewaarde en leidt mogelijk tot een onnodig uitstel van investeringen door gemeenten. In plaats daarvan kunnen gemeenten beter sturen op de ontwikkeling van de hoogte van de schuld. Als gemeente Noardeast-Fryslân hebben wij aandacht voor de schuldpositie van onze gemeente via de jaarstukken en begroting en de daarin verplicht opgenomen paragraaf Financiering. Daarbij dient opgemerkt te worden dat de gemeente Noardeast-Fryslân geen specifiek schuldenbeleid heeft.

Renteverdeling

De rentekosten worden verdeeld aan de taakvelden op basis van een omslagrente. Hierbij worden de totale rentekosten eerst gecorrigeerd met de doorgeleende geldleningen en de toerekening aan de grondexploitaties. Het totaal toe te rekenen rente aan de taakvelden bedraagt € 3.076.000. Aan de taakvelden wordt doorberekend een bedrag van € 3.063.000, waardoor op de treasury door afrondingen een negatief renteresultaat van € 13.000 ontstaat.

	Bedragen x € 1.000
Rentelasten	3.310
Rentebaten	-162
Correctie voor doorgeleende gelden en grondexploitaties	-72
Aan taakvelden toe te rekenen rente	3.076
Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (=rente-omslag)	-3.063
Renteresultaat op treasury	13

EMU-saldo

In 2004 hebben Rijk en medeoverheden afgesproken dat het EMU-tekort van medeoverheden maximaal -0,5% BBP mag bedragen. Deze beperking vloeit voort uit de Europese saldogrens van 0,3% BBP die geldt voor de volledige Nederlandse collectieve sector. Wanneer het saldo positief is, is er sprake van een vorderingenoverschot, als het saldo negatief is, spreekt men over een vorderingentekort. Er is voor 2026 sprake van een EMU-tekort. Onderstaande bedragen zijn x € 1.000.

	2026	2027	2028	2029
Exploitatiesaldo vóór mutaties reserves	-1.076	-51	-4.033	-2.763
Mutaties (im)materiële vaste activa	- 33.597	48.383	-1.822	-23.006
Mutaties voorzieningen	+ 251	-1.849	-2.547	43
Mutaties voorraden (inclusief bouwgrondexploitatie)	- 668	-2.437	-1.825	-1.519
Berekend EMU-saldo	-33.753	-47.846	-2.932	-21.805

Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

De gemeente Noardeast-Fryslân heeft 12.358.360 m2 openbare ruimte in beheer. Er vinden veel activiteiten plaats, zoals wonen, werken en recreëren. Voor deze activiteiten zijn veel gemeentelijke kapitaalgoederen nodig, zoals wegen, riolering, kunstwerken, (zoals bruggen, tunnels en kademuren) groen, verlichting en gebouwen. In deze paragraaf wordt ingegaan op de manier waarop Noardeast-Fryslân omgaat met het onderhoud van deze kapitaalgoederen. Onderhoud van kapitaalgoederen beslaat een substantieel deel van de begroting en een integraal overzicht is belangrijk voor een goed inzicht in de financiële positie van de gemeente.

De gemeente Noardeast-Fryslân heeft ruwweg de volgende arealen in onderhoud:

Areaal	Onderverdeeld	Aantal	in
Gebouwen		65	stuks
Groen	Bomen	33.000	stuks
	Natuurlijke beplanting	915.497	m2
	Hagen	20.709	m2
	Gras	5.905.878	m2
	Cultuurbeplanting	135.617	m2
	Speeltoestellen	592	stuks
Verhardingen	Verhardingen	4.894.081	m2
	Lichtmasten	8.173	stuks
Kunstwerken		750	stuks

Stand van zaken onderhoudsplannen kapitaalgoederen

In juni 2021 heeft de raad de nota kapitaalgoederen vastgesteld. In de nota kapitaalgoederen staat het beleidskader beschreven voor het onderhouden van de kapitaalgoederen inclusief de financiële consequenties. Ook zijn de vervangingsinvesteringen in beeld gebracht en zijn er voorzieningen ingesteld voor het groot onderhoud. De financiële consequenties zijn verwerkt in de begroting van 2022 en verder. In 2026 wordt er een nieuwe Nota Kapitaalgoederen opgesteld.

In de tabel hieronder een weergave van de stand van zaken over de beleid/ beheerplannen.

Onderdeel	Beheers en onderhoudsplan aanwezig	Datum vaststelling beheerplan gemeenteraad	Beheersplan actueel?	Toelichting
Wegen	Ja	Juni 2021	Ja	Nota kapitaalgoederen
Onkruidbestrijding	Ja	Juni 2021	Ja	Nota kapitaalgoederen
Openbare verlichting	Ja	Juni 2021	Ja	Nota kapitaalgoederen
Kunstwerken	Ja	Juni 2021	Ja	Nota kapitaalgoederen
Gebouwen	Ja	Juni 2021	Ja	Nota kapitaalgoederen
Waterwegen	Ja	Juni 2022	Ja	Nota kapitaalgoederen

De raad heeft bij het vaststellen van de Nota kapitaalgoederen, middels een amendement, besloten het onderhoudsniveau voor de wegen en voor het groen vast te stellen op het niveau Basis, voor de gebouwen conditiescore 4, voor de kunstwerken, straatverlichting en baggeren een instandhoudingsniveau te hanteren met als toelichting;

Het voorgestelde onderhoudsniveau van bovengenoemde onderdelen minimaal op het huidige niveau instant te houden. Dit om kapitaalvernietiging tegen te gaan. Gedurende de volgende 4-5 jaar toewerken naar een basis-onderhoudsniveau om stapsgewijs het onderhoudsniveau laag te vervangen. Hiervoor middelen te reserveren die elders binnen de gemeentelijke financiën vrijkomen. In de begroting 2022 en verder, zijn de financiële consequenties opgenomen voor onderhoudsniveau Basis voor wegen en voor onderhoudsniveau Laag voor Groen, voor de gebouwen het onderhoudsniveau conditiescore 4 en voor de kunstwerken en waterwegen een instandhoudingsniveau.

Om binnen 4 jaar voor groen het kwaliteitsniveau van Laag naar Basis te brengen, zal onderzocht worden waar nog bezuinigd kan worden door bijvoorbeeld (groen)areaal om te vormen of af te stoten. Deze bezuiniging kan op andere plaatsen gebruikt worden om een hoger onderhoudsniveau te realiseren zodat bij het groen toegewerkt kan worden naar onderhoudsniveau Basis. Dit wordt op de volgende wijze aangepakt: per dorp/ wijk de mogelijkheden in beeld te brengen waar bezuinigd kan worden door bijvoorbeeld omvorming. Bij het in beeld brengen van de mogelijkheden zal er ook gekeken worden naar mogelijkheden om de biodiversiteit te vergroten. De besparing die ontstaat te gebruiken om op andere plaatsen de onderhoudskwaliteit te verhogen. De voorstellen zullen besproken worden met de dorpen/ wijken. Met de periodieke beeldkwaliteit schouw zullen de effecten hiervan in beeld worden gebracht.

Verhardingen

Beleidskader verhardingen

De wegen worden op het onderhoudsniveau onderhouden zoals vastgesteld in de nota kapitaalgoederen. Dit is het onderhoudsniveau Basis. Ook zijn de investeringen voor de komende jaren in beeld gebracht die onlosmakelijk verbonden zijn met het kapitaalgoed. Vanaf 2022 is er extra budget voor onkruidbestrijding meegenomen in de begroting zodat de onkruidbestrijding op het niveau Basis is te onderhouden. Ook zijn de volgende kosten meegenomen in het plan:

- “opfrissen” van wegmarkering
- onderhoud en vervanging van ANWB-bewegwijzering
- de kosten voor de wegeninspecties

Onderhoud verhardingen

Een maal per 2 jaar wordt er een visuele wegininspectie uitgevoerd ten behoeve van het vaststellen van het groot onderhoud. De inspectiegegevens worden ingebracht in een geautomatiseerd wegbeheersysteem. De onderhoudsstrategieën voor de wegverhardingen zijn gestoeld op de landelijk toegepaste methodiek (gedragsmodellen) van het CROW (kenniscentrum voor verkeer, vervoer en infrastructuur).

Binnen de uitvoering van het onderhoud is een tweedeling aangebracht tussen groot en klein onderhoud. Het klein onderhoud wordt uitgevoerd door het cluster Gemeentewerk en het groot onderhoud wordt uitbesteed aan aannemers. Het klein onderhoud aan verharding betreft het herstel van elementenverhardingen. Dit klein onderhoud wordt uitgevoerd naar aanleiding van eigen constatering, na meldingen van burgers/ bedrijven of na opmerkingen die worden gemaakt tijdens het schouwen van de openbare ruimten.

Het groot onderhoud is via onderhoudsbestekken door aannemers uitgevoerd onder regie van Cluster Iepenbiere Romte.

Onkruidbestrijding op verhardingen

De onkruidbestrijding op verharding binnen de bebouwde kom is uitbesteed aan een aannemer. Cluster Gemeentewerk geeft uitvoering aan de onkruidbestrijding op verhardingen buiten de bebouwde kom, rondom het gemeentehuis en gemeentewerven en op begraafplaatsen.

Openbare verlichting

Beleidskader openbare verlichting

De Openbare verlichting wordt op het onderhoudsniveau onderhouden zoals vastgesteld in de nota kapitaalgoederen. Dit is een instandhoudingsniveau waarbij geen kapitaalvernietiging plaats vindt. Ook zijn de investeringen voor de komende jaren in beeld gebracht die onlosmakelijk verbonden zijn met het in de stand van het kapitaalgoed. De besparing op energie en onderhoud door “verledden” is meegenomen. De kosten voor periodieke reiniging van armatuur is meegenomen. Kosten voor het reinigen van masten is niet meegenomen.

Het planmatig vervangen van armaturen door LED-armaturen leidt tot een besparing op onderhoud en energie. Bij LED-armaturen hoeven periodiek geen lampen vervangen te worden en is er ook geen uitval van lampen meer. LED-armaturen hebben een lager vermogen dan conventionele armaturen, waardoor er minder energie verbruikt wordt. Dit sluit ook aan op duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente, zonder dat dit een extra investering vraagt.

Onderhoud Openbare verlichting

Inspectie of schouw van de openbare verlichting vindt niet (meer) plaats. Storingen worden opgelost op basis van meldingen (piepsysteem). De vervangingen van masten en armaturen geschiedt op basis van leeftijd. Met de nota kapitaalgoederen is de vervangingsbehoefte in beeld gebracht.

Openbaar groen

Beleidskader openbaar groen

Het Openbaar groen wordt onderhouden op het onderhoudsniveau zoals vastgesteld in de nota kapitaalgoederen. Dit is het onderhoudsniveau Basis. Het oude onderhoudsniveau was Laag. De raad wil gedurende de volgende 4-5 jaar toewerken naar een basis-onderhoudsniveau om stapsgewijs het onderhoudsniveau laag te vervangen. Dit wordt gedaan door in beeld te brengen waar er met afstoten en/ of omvormen bezuinigd kan worden. Deze besparing zal ingezet worden om op andere plaatsen een hoger niveau te realiseren. Ook worden jaarlijks de investering met betrekking tot vervanging in beeld gebracht om zo de onderhoudsopgave in beeld te houden.

Onderhoud openbaar groen

Het onderhoud van openbaar groen wordt voor het grootste deel uitgevoerd door het Cluster Gemeentewerk.

Onderhoudswerkzaamheden bestaan in hoofdzaak uit schoffelen, spitten, snoeien, maaien, bemesten, inboet, onkruidbestrijding, mollenbestrijding, doorspuiten drains, onderhoud bestrating, onderhoud hekwerken/rasters, reconstructie en onderhoud (bos)plantsoen. Een groot deel van de eenvoudige repeterende groenonderhoudswerkzaamheden wordt verricht door gedetacheerde medewerkers van Dokwerk.

Gemeentewerk verzorgt ook het maaien van de bermen buiten de bebouwde kom. Een deel van de bermen wordt ecologisch beheerd, al dan niet met behulp van derden (aannemer/ lokale boeren).

Komende jaren is het de bedoeling om een groot deel van de bermen ecologisch te gaan beheren. Deze taken worden beleidsmatig ondersteund door Cluster Iepenbiere Romte net als het hekkelen buiten de bebouwde kom en grootschalige groen vervangingen/investeringen.

Groen en speelvoorzieningen

Het dagelijks onderhoud van het openbaar groen wordt volgens onderhoudsschema's op het vastgestelde onderhoudsniveau onderhouden. Het onderhoudsniveau wordt geborgd via een doorlopende kwaliteitsschouw van de openbare ruimte waardoor tijdig kan worden bijgestuurd. Het groot onderhoud en de vervangingen worden uitgevoerd naar aanleiding van cyclische inspecties. De speeltoestellen worden viermaal per jaar geïnspecteerd. Aan de hand van deze inspecties wordt onderhoud uitgevoerd en worden speeltoestellen en veiligheidsondergronden vervangen. De financiering van het plaatsen van nieuwe toestellen (vervanging) wordt verzorgd door de speeltuincommissie, dorpsbelang of door de wijkraad. Dit in verband met het verkrijgen van subsidie.

Kunstwerken (bruggen, tunnels en grondkeringen)

Beleidskader kunstwerken

De kunstwerken worden op het onderhoudsniveau onderhouden zoals vastgesteld in de nota kapitaalgoederen. Dit is een instandhoudingsniveau waarbij geen kapitaalvernietiging plaats vindt. Ook zijn de investeringen voor de komende jaren in beeld gebracht die onlosmakelijk verbonden zijn het kapitaalgoed.

Onderhoud kunstwerken

Voor de beweegbare bruggen, grote vaste bruggen en de kademuren is er een vast onderhoudsschema voor schilderwerk en kleine reparaties. Jaarlijks worden alle beweegbare bruggen geïnspecteerd. Uit deze inspectie wordt een planning opgesteld voor het groot onderhoud en de vervanging.

Het Cluster Iepenbiere Romte verzorgt de beleidsmatige ondersteuning van het onderhoud van kunstwerken. Daarnaast verzorgt zij het groot onderhoud. Dagelijks onderhoud en kleine reparaties worden verzorgd door het Cluster Gemeentewerk.

Riolering

Het beleid en de ontwikkelingen op het gebied van riolering ligt vast in Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). In december 2021 is er een nieuw vGRP vastgesteld. Wettelijke kaders voor het GRP worden gevormd door de Wet Milieubeheer en de Waterwet. De Gemeentewet doet (o.a.) uitspraken over de rioolheffing. In de Wet Milieubeheer is geregeld dat de gemeenteraad een GRP telkens voor een daarbij vast te stellen periode vaststelt. Het is een beleidsmatig en financieel document over de gemeentelijke watertaken en een hulpmiddel om goede beleidsafwegingen te maken op het terrein van de zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater in relatie tot de bescherming van de bodem- en waterkwaliteit.

De zorg voor water en riolering is een voortdurend proces dat door ontwikkelingen in de tijd moet worden aangepast. Volgens de huidige wetgeving, vastgelegd in de Waterwet en de wet Milieubeheer, is ervoor de gemeente sprake van drie zorgplichten:

- de zorgplicht voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater;
- de zorgplicht voor het afvloeiende hemelwater;
- de zorgplicht ter voorkoming van structureel nadelige gevolgen van het grondwater.

Uitvoering van de maatregelen uit het vGRP zorgt ervoor dat de inzameling en het transport van afvalwater effectief blijft verlopen. Hiermee wordt voorkomen dat er schade aan het milieu ontstaat, er overlast voor de bewoners is en dat de volksgezondheid wordt gewaarborgd. Verder wordt ervoor gezorgd dat hemelwater, voor zover particulieren dat niet zelf kunnen, goed wordt ingezameld en verwerkt en dat inwoners weten waar ze met grondwatervragen terecht kunnen.

Onderhoud rioleringen

Het dagelijks beheer en onderhoud aan de riolering wordt uitgevoerd door het Cluster Gemeentewerk. Grootschalig onderhoud, inspectie en vervangingen worden gerealiseerd door het Cluster Iepenbiere Romte. Ook verzorgt het Cluster Iepenbiere Romte de beleidsmatige aspecten en bewaakt het hydraulisch en hygiënisch functioneren van de riolering. Het dagelijks onderhoud bestaat uit een groot aantal werkzaamheden waaronder; legen van straat en trottoirkolken, reinigen van leidingen, vegen van goten, inspectie en onderhoud van pompen en gemalen, reparatie van kleinere lekkages, etc. Vrijkomend slib uit onderhoud werkzaamheden wordt afgevoerd naar Omrin. Groot onderhoud aan en vervangingen van de riolering wordt uitgevoerd op basis van inspecties van het riool. Inspectie gegevens worden bijgehouden in een beheersysteem op basis waarvan jaarlijks het vervangingsprogramma wordt opgesteld. Naast vervangingen worden ook optimalisaties doorgevoerd. Hierbij valt te denken aan het ombouwen van verbeterd gescheiden stelsels en hydraulische aanpassingen van het stelsel en het afkoppelen van regenwater.

Waterwegen

Beleidskader waterwegen

De waterwegen worden op het onderhoudsniveau onderhouden zoals vastgesteld in de nota kapitaalgoederen. Dit is een instandhoudingsniveau waarbij geen problemen ontstaan. De onderhoudsplanning voor het baggeren is voor een groot deel gebaseerd op een cyclische planning. In 2021/ 2022 zijn peilingen uitgevoerd. Op basis hiervan is de cyclische planning aangepast. Onderhoud van waterwegen is te verdelen in watervoerendheid en bevaarbaarheid. Ten aanzien van watervoerendheid moeten alle gemeentelijke watergangen voldoen aan de keur van het waterschap. Hiertoe worden de sloten uitgemaaid. Incidenteel moet er worden gebaggerd. Bevaarbare waterwegen worden in beginsel vastgelegd in het Provinciaal Verkeer en Vervoersplan (PVVP).

Onderhoud waterwegen

Voor het hekkelen van waterwegen (betreft voornamelijk bermsloten) wordt getracht zo veel mogelijk afspraken te maken met eigenaren van aanliggende percelen waarbij de gemeente hekkelt en de eigenaren van de aanliggende percelen het hekkelmateriaal ontvangt. In een aantal gevallen zijn er hekkelcontracten met de aanliggende grondeigenaar afgesloten. In deze gevallen wordt de gehele sloot gehekkeld door de aanliggende eigenaar tegen een bepaalde vergoeding.

Overdracht stedelijk water

Wetterskip is waterbeheerder voor alle het stedelijk water (binnen de bebouwde kom). Gemeente voert wel dagelijks/ jaarlijks onderhoud uit (hekkelen) aan hoofd- en secundaire watergangen voor het Wetterskip en krijgt de kostprijs hiervan vergoed. Baggeren van hoofd- en secundaire watergangen onder OSW is voor het Wetterskip. Voor vijvers binnen de bebouwde kommen ontvangt de gemeente jaarlijks een vast bedrag om jaarlijks te hekkelen/ maaien (indien noodzakelijk) en om periodiek te baggeren.

Gebouwen onderwijs en sport

Onderhoud onderwijsgebouwen

Voor het onderhoud aan de schoolgebouwen is een meerjarig onderhoudsplan met de schoolbesturen opgesteld. Door een wetswijziging zijn de taken en budgetten voor het buitenonderhoud en aanpassingen van schoolgebouwen per 2015 overgeheveld van de gemeente naar de schoolbesturen. Door deze wijziging wordt de gemeente gekort op de algemene uitkering en komt de verplichting van het onderhoud voor de schoolgebouwen te vervallen.

Onderhoud sportaccommodaties

De gebouwen voor sportaccommodaties in de gemeente Noardeast-Fryslân, die in eigendom zijn van de gemeente, vallen onder het meerjarig planmatig onderhoudsprogramma.

Vijfmaal per jaar wordt er een beeldkwaliteit schouw uitgevoerd volgens de CROW-publicatie 223. Deze beeldkwaliteitsschouw heeft betrekking op groen en wegen. Bij deze schouwrondes worden er op willekeurig gekozen plaatsen geïnspecteerd waarbij wordt gekeken naar wat de beeldkwaliteit is ten opzichte van de vastgestelde kwaliteit. Naast beeldkwaliteit worden er ook technische inspecties uitgevoerd. De beeldkwaliteit zegt nog niets over de technische kwaliteit. Het uitgangspunt van het beheren van de kapitaalgoederen is een cyclische aanpak mede gebaseerd op het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) Het Cluster Gemeentewerk voert een groot deel van de werkzaamheden uit die invloed hebben op de beeldkwaliteit.

Majeure vervangingen/ projecten

Waterwegen

- Baggeren op verschillende locaties in de gemeente (in uitvoering)

Straatverlichting:

- Vervanging van armaturen voor Led armaturen
- Vervanging van masten

Wegen:

- Herinrichting Woudweg Dokkum in voorbereiding
- Herinrichting Fojjingaweg Kollumerpomp
- Reconstructie Schapedijkje te Dokkum (verharding en riolering vervangen)
- Reconstructie Kerkstraat te Marrum
- Reconstructie Gasthuistraat te Dokkum
- Reconstructie Molenbuurt te Dokkum
- Lange Oosterstraat te Dokkum (in uitvoering)
- Reconstructie diverse wegvakken in de gemeente (in uitvoering)
- Reconstructie Fietspad Esumasyl – Esonstad
- Aanleg busbaan te Hallum (in voorbereiding)

Kunstwerken:

- Vervangen damwand Strobosserweg te Dokkum
- Vervangen Eysobrug te Kollum (in voorbereiding)
- Vervangen damwand in Munnekezijl (in voorbereiding)

Riolering:

- Aanleg wadi Hoedemakerspolder te Dokkum (afkoppelen regenwater)
- Diverse straten in Ternaard (in voorbereiding)
- Diverse straten in Wierum (in voorbereiding)

Groen:

- Vervangen kunstgrasveld in Hallum, Blija, Burdaard en Kollum.
- Groenvervanging aan de Rondweg West te Dokkum
- Diverse renovaties plantvakken volgens technische schouw gehele gemeente
- Essentaksterfte vervangen van bomen in het landschap in de voormalige gemeenten Ferwerderadiel en Dongeradeel
- Exotenbestrijding/ beheer (Japanse Duizendknoop)

Bouwkunde:

- Renovatie openlucht zwembad “De Swan Stjerren” in Hallum

Paragraaf bedrijfsvoering

De term 'bedrijfsvoering' verwijst naar de inzet van bedrijfsmiddelen om de bedrijfsdoelen te behalen. Die bedrijfsmiddelen zijn: personeel, informatie, organisatie, financiën, automatisering, communicatie, huisvesting ('PIOFACH'), aangevuld met juridisch en inkoop.

Deze paragraaf heeft betrekking op de gehele ambtelijke organisatie. Naast werk voor Noardeast-Fryslân (het overgrote deel) verrichten wij ook in beperkte mate diensten voor de gemeenten Dantumadiel en Schiermonnikoog. Hiervoor vindt verrekening van kosten plaats op basis van een dienstverleningsovereenkomst. In deze paragraaf worden de volgende onderwerpen behandeld:

- Ontwikkeling personele bezetting
- Bedrijfsvoeringsbegroting
- Huisvesting
- Rechtmatigheidsverantwoording en interne controle
- Fraude en integriteit
- Continuïteit
- Openbaarheid

Ontwikkeling personele bezetting

Het begrote aantal FTE per 1 januari 2026 bedraagt 519,64 FTE en wordt gelimiteerd door de begroting en het formatieplan. Onze systemen zijn in ontwikkeling en laten op dit moment niet toe om te bepalen hoeveel FTE als externe capaciteit wordt ingehuurd dan wel hoeveel FTE wordt ingehuurd op projectbasis. Wij verwachten in 2026 hierin meer inzicht te verkrijgen. Wel merken we een toename in inhuur als gevolg van de krapte op de arbeidsmarkt. Ook inhuur is als gevolg van de krapte op de arbeidsmarkt in sommige gevallen lastig te realiseren. Dit kan ook effect hebben op de kwaliteit van de dienstverlening.

In de organisatie hebben we te maken met bovenformativiteit en overbezetting t.g.v. de ontvlechting en overige overbezetting. We spreken over bovenformativiteit als medewerkers door een reorganisatie hun functie zijn kwijtgeraakt. Dat betreft 2 fte. De term 'overbezetting' wordt gebruikt voor de frictiekosten als gevolg van de ontvlechting met Dantumadiel: doordat er minder medewerkers zijn overgegaan dan het aandeel van Dantumadiel in de Centrumregeling, hebben we tijdelijk teveel formatie. Die kunnen we gedurende maximaal 3 jaar verrekenen met Dantumadiel. De overbezetting moet dan ook zijn opgelost.

Onze organisatie is voortdurend in beweging, net als de omgeving waarin we werken. De arbeidsmarkt verandert snel en het wordt steeds uitdagender om vacatures in te vullen. Dat vraagt om een toekomstgerichte aanpak en slimme keuzes in hoe we ons werk organiseren.

Met Strategische Personeelsplanning (SPP) spelen we hier tijdig op in. In 2025 hebben de clusterhoofden de interne en externe ontwikkelingen gekoppeld aan onze ambitie en strategie (BOF) voor de komende drie jaar. Zo is in kaart gebracht welke kwaliteiten en competenties we in de toekomst nodig hebben om onze doelen te realiseren. Uit de SPP-sessies zijn drie belangrijke speerpunten naar voren gekomen: Ontwikkelkracht & doorgroeimogelijkheden, Focus & keuzes maken, en AI. SPP wordt voortaan jaarlijks ingezet, zodat onze personeelsinzet steeds blijft aansluiten bij de veranderende omstandigheden.

Daarnaast versterken we onze arbeidsmarktpositie met de nieuwe arbeidsmarktstrategie "Alle ruimte". Daarmee laten we zien dat we een aantrekkelijke werkgever zijn en vergroten we zowel de kwantiteit als de kwaliteit van de respons op vacatures. En dat werkt: al twee kwartalen op rij staan we in de top 5 van meest bekeken vacatures op Werken in Friesland. Het resultaat mag er zijn: in het tweede kwartaal van 2025 hebben we maar liefst 11 vacatures succesvol vervuld.

Ziekteverzuim

Een belangrijke factor in de beschikbare personele capaciteit is en blijft het ziekteverzuim. Het ziekteverzuimpercentage heeft zich als volgt ontwikkeld:

	Ziekteverzuim %
2021	4,90%
2022	6,37%
2023	6,35%
2024	5,30%

In 2024 daalde het verzuim zichtbaar, mede door stabilisatie na de ontvlechting. Gerichte investeringen in begeleiding, trainingen en passend werk verlaagden de drempel tot werkhervatting en verkortten de verzuimduur.

In 2025 is er aanvankelijk een stijging door een griepgolf, gevolgd door een daling en stabilisatie op een laag niveau. Dit wijst op een gezonde organisatiecultuur en effectieve verzuimaanpak.

Bedrijfsvoeringsbegroting

De bedrijfsvoeringsbegroting bestaat hoofdzakelijk uit loonkosten en personeel gerelateerde budgetten. Daarnaast maken de budgetten voor automatisering, tractie, facilitaire zaken, overige dienstverlening en enkele projecten hier onderdeel van uit. De baten en lasten van de bedrijfsvoeringsbegroting worden verdeeld over de verschillende programma's, afhankelijk van waar de baten en lasten betrekking op hebben. In onderstaande tabel worden de verschillende onderdelen uit de bedrijfsvoeringsbegroting weergegeven.

(Bedragen x € 1.000)	Baten	Lasten	Begroting 2026
<i>Loonkosten</i>	301	-46.065	-45.764
<i>Personeel gerelateerde budgetten</i>	22	-2.946	-2.924
<i>Automatisering</i>	0	-5.101	-5.101
<i>Tractie</i>	2	-2.601	-2.598
<i>Facilitaire zaken</i>	2	-641	-639
<i>Overige dienstverlening</i>	2.309	-12	2.297
Totaal	2.637	-57.365	-54.728

Huisvesting

In 2026 wordt gewerkt aan de verdere uitwerking van het voorlopig ontwerp voor de ver- en nieuwbouw van de gemeentelijke huisvesting. Het voorlopig ontwerp geeft een concreet beeld van zowel de buitenkant als de inrichting van het gebouw, waarbij nadrukkelijk aandacht wordt besteed aan functionaliteit, duurzaamheid en gebruiksvriendelijkheid. Dit ontwerp vormt de basis voor overlegmomenten met medewerkers en omwonenden.

Na verwerking van eventuele opmerkingen wordt het voorlopig ontwerp verfijnd tot een definitief ontwerp. Het definitief ontwerp is richtinggevend voor de uitvoering en vormt de basis voor noodzakelijke onderzoeken en de aanvraag van de omgevingsvergunning. Deze vergunning is vereist om te kunnen starten met de bouw en borgt dat het ontwerp voldoet aan alle wettelijke eisen op het gebied van veiligheid, milieu en ruimtelijke ordening.

Parallel aan de vergunningprocedure wordt de aanbesteding voorbereid voor de selectie van aannemer en installateur. In deze fase worden de projectspecificaties vastgelegd, zodat duidelijk is welke werkzaamheden worden uitgevoerd en welke materialen en technieken worden toegepast. Na afronding van de aanbesteding kan de bouw van start gaan. Dit is voorzien in begin 2027.

In de bijlage Staat van investeringen is de financiële onderbouwing opgenomen. Voor de nieuwbouw van bouwdeel B is in totaal € 5,7 miljoen begroot en voor de bouwdelen A1 en A2 € 2,6 miljoen. Voor de inrichting is aanvullend € 616.000 geraamd.

Rechtmatigheidsverantwoording en interne controle

Rechtmatigheidsverantwoording

Het college van B&W legt verantwoording af over de financiële rechtmatigheid aan de gemeenteraad. Dit doen ze middels een rechtmatigheidsverantwoording, een verplicht onderdeel van de jaarrekening. De uitgangspunten hiervan zijn opgenomen in de financiële verordening van de gemeente. In de rechtmatigheidsverantwoording worden de volgende rechtmatigheidscriteria getoetst:

- Begrotingscriterium: we houden ons aan de door de gemeenteraad vastgestelde budgetten. De over- en onderschrijdingen van zowel de baten en lasten zijn formeel onrechtmatig, afhankelijk van welke afspraken in de financiële verordening zijn vastgelegd.
- Voorwaardencriterium: de voorwaarden uit de wet- en regelgeving worden nageleefd. De aspecten doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, recht, hoogte en duur worden hierbij getoetst.
- Misbruik & oneigenlijk gebruik criterium: het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens. Het gaat hier om bewuste misleiding om onrechtmatig of onwettig voordeel te behalen.

Interne controle

Naast de rechtmatigheidsverklaring willen we als organisatie meer 'in control zijn'. Het voorname doel hierbij is het risicobewust maken van de gehele organisatie. Jaarlijks worden er control platforms georganiseerd om risico's en beheersmaatregelen in kaart te brengen en om wijzigingen in de processen, wet- en regelgeving, systemen en beleid vast te stellen.

Een goede administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB) dient de basis te zijn voor de organisatie. Het in kaart brengen en vastleggen van de financieel risicovolle processen is een belangrijk onderdeel hiervan. Daarnaast is de ambitie om zowel meer proces- en systeemgericht te gaan werken als gebruik te gaan maken van data-analyse. Hiermee verwachten we de interne controle naar een hoger niveau te brengen.

Fraude en integriteit

Misbruik en oneigenlijk gebruik

Onder M&O wordt verstaan, “het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen te verkrijgen of niet dan wel een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen”. In de afgelopen jaren zijn in verschillende processen de risico's en de bijbehorende beheersmaatregelen in kaart gebracht. Hierdoor is er meer bewustwording en beheersing ontstaan op het M&O criterium. De verantwoording over M&O moet worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarrekening.

Fraude

Fraude is het opzettelijke misleiden om een onrechtmatig of onwettig voordeel te behalen ten koste van de gemeente. Deze handelingen worden verricht door personen binnen de gemeente. Een voorbeeld is het betalen van valse facturen. Tijdens de control platforms wordt hier aandacht aan besteed en de risico's per proces geïdentificeerd. In 2025 is er een beleidsnotitie fraude en misbruik en oneigenlijk gebruik opgesteld om richtlijnen te bieden en bewustwording in de organisatie.

Integriteit

In onze organisatie staat integriteit centraal. Informatie die wij onder de aandacht brengen gaat over ethisch handelen, betrouwbaarheid en belangenverstrengeling. Integriteit is een agendapunt in diverse overleggen, waaronder werkoverleggen en ODC. Dit zorgt ervoor dat integriteit niet alleen een begrip blijft, maar meer actief bespreekbaar wordt in de dagelijkse praktijk.

Voor nieuw personeel is bewustwording van integriteit belangrijk. Bij de aanstelling wordt integriteit structureel besproken. Alle nieuwe medewerkers moeten een geheimhoudingsverklaring ondertekenen en een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) overleggen. Bovendien wordt het onderwerp nevenwerkzaamheden en neventaken standaard besproken bij de indiensttreding om eventuele belangenconflicten te voorkomen in de toekomst. Eens per kwartaal organiseren we eed- en beloftebijeenkomsten, waarbij integriteit een vast onderdeel van de agenda is. Deze bijeenkomsten benadrukken het belang van integriteit en de bewustwording bij de nieuwe medewerker. In ons leerplatform Us Academy bieden we leerlijnen aan over diverse integriteitsonderwerpen zoals respectvol gedrag op de werkvloer en financiële weerbaarheid.

Continuïteit

De begroting is opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling. De continuïteit van gemeenten is op grond van artikel 12 van de financiële verhoudingswet wettelijk verankerd. Om die reden is de continuïteit van gemeente Noardeast-Fryslân in voldoende mate gewaarborgd. Ook zijn in de begroting of andere besluiten geen stellige voornemens om majeure aanpassingen te doen in beleid, taken, activiteiten of locaties die mogelijk materiële effecten hebben op vermogen of resultaat.

Paragraaf Openbaarheid

Het doel van de Wet open overheid is om als overheid opener en toegankelijker te worden. Dit door sneller en meer overheidsinformatie openbaar te maken en deze ook voor iedereen gemakkelijker toegankelijk te maken. Veel informatie is al openbaar en vrij toegankelijk. Voor Noardeast-Fryslân zijn de weblocaties te vinden in de Woo-index. In 2026 gaat de aandacht naar 3 onderdelen, namelijk:

1. openbaar maken van de verplichte categorieën
2. duidelijke richtlijnen opstellen voor de medewerkers
3. goed neerzetten van een publicatie platform

Het op orde hebben van de informatiehuishouding is een voorwaarde om documenten openbaar te kunnen maken.

Openbaar maken van de verplichte categorieën

In artikel 3.3 van de wet open overheid zijn 17 verschillende categorieën omschreven. De informatie van de verplichte categorieën moet op een bepaald moment openbaar zijn. Voor iedere categorie is een werkdefinitie gemaakt met uitleg over de verplichte categorie. De eerste tranche met categorieën moest op 1 november 2024 klaar zijn. Voor de 2e tranche was de verwachting dat er een datum in 2025 zou komen, maar is de datum op dit moment nog niet bekend. Daarom is het doel om steeds een categorie uit te werken en openbaar te maken en niet te wachten op een datum. Verder hebben wij de plicht om wat we openbaar kunnen maken, deze informatie al direct beschikbaar te stellen.

Duidelijke richtlijnen opstellen voor de medewerkers

De communicatie wordt onderverdeeld in enkele aandachtsgebieden. Ten eerste willen we dat de schrijver van een document zich bewust is dat de burger meeleeft. Dus bij het schrijven van een tekst wordt eenvoudig en helder geschreven. We gebruiken persoonsgegevens op zo weinig mogelijk plaatsen in een document, zodat we weinig tekst hoeven af te schermen door gebruik te maken van sjablonen en de e-learning B1 schrijven.

Daarnaast willen we de informatie “goed archiveren, anonimiseren en publiceren” onder de aandacht brengen. Hoe bewaar je de stukken correct. Als het nodig is, hoe en wat lak je weg. En hoe zorg je ervoor dat de documenten die daarvoor klaar zijn, openbaar worden gemaakt. We willen het doel van de Wet open overheid goed doorgeven. We zetten in op het waarom, wat en hoe. Waarom doen we dit en wat levert ons dit op? Wat betekent dit voor ons? En hoe passen we dit toe?

Goed neerzetten van een publicatie platform

In 2025 besteedden we veel tijd aan het selecteren van een publicatie platform. De oplossing die we voor ogen hebben is, werken met een verbinding met ons documentmanagementsysteem. Daardoor slaan we documenten 1 keer op en gebruiken deze voor meerdere doelen. We slaan de documenten zodanig op dat we deze snel vinden. Dit helpt niet alleen het actief openbaar maken, maar ook de interne organisatie.

Informatiehuishouding op orde

Gemeente Noardeast-Fryslân heeft een impactanalyse uitgevoerd. Onderdeel van de impactanalyse is het vaststellen van het doel voor de gemeente Noardeast-Fryslân. Dit is vastgesteld op ambitieniveau 3 met een doorgroei naar ambitieniveau 2. Ambitieniveau 3 is openbaar maken wat wettelijk verplicht is en wat toegevoegde waarde biedt. Ambitieniveau 2 is alles actief openbaar maken, tenzij er wettelijke uitzonderingsgronden gelden.

Paragraaf verbonden partijen

Inleiding

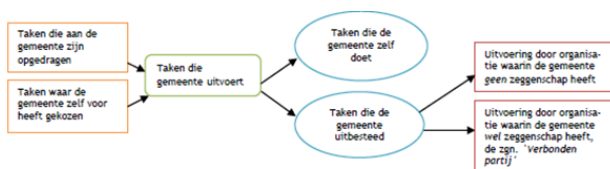
De meeste taken die worden uitgevoerd, zijn wettelijk opgedragen aan de uitvoerende gemeente. Dit betreft bijvoorbeeld de inzameling van huishoudelijk afval en de taken die de gemeente op zich neemt als gevolg van de decentralisatie. Daarnaast bestaan er taken die door de gemeente op eigen initiatief worden uitgevoerd, zoals sport en de exploitatie van gronden. Bij de uitvoering van de verschillende taken maakt de gemeente zelf de keuze om deze zelf te doen, of om de taken te laten uitvoeren door andere partijen.

Bij het maken van de keuzes wordt onder andere gekeken naar de volgende aspecten:

- kunnen er (bedrijfseconomische) schaalvoordelen worden behaald?
- wordt bij de uitvoering/dienstverlening een betere kwaliteit/dienstverlening gerealiseerd?

Indien wordt gekozen voor de uitvoering van de taak door een verbonden partij, kunnen daarin twee keuzes worden gemaakt, namelijk:

- de activiteiten worden uitgevoerd door een partij waarin de gemeente geen zeggenschap heeft;
- de activiteiten worden uitgevoerd door een partij waarin de gemeente wel zeggenschap heeft.

Verbonden partij

Er is sprake van een verbonden partij als de gemeente in die organisatie een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Dit is vastgelegd in het Besluit begroting en verantwoording.

Definitie bestuurlijk belang (artikel 1 lid d): zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.

Definitie financieel belang (artikel 1 lid c): een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Beleidskader

Uit de definitie van een verbonden partij in het Besluit begroting en verantwoording blijkt dat sprake móet zijn van een financieel belang én een bestuurlijk belang. Als het alleen om een financieel belang of alleen om een bestuurlijk belang gaat, dan is er geen sprake van een verbonden partij.

Overige belangrijke bepalingen zijn:

- Artikel 5 BBV schrijft voor dat verbonden partijen niet geconsolideerd worden in de begroting en in de jaarstukken;
- Artikel 8 lid 3 BBV schrijft voor dat de betrokkenheid van verbonden partijen bij de realisatie van de doelstellingen binnen een programma, moet worden opgenomen in het betreffende programma;
- Artikel 9 lid 2 BBV meldt dat verbonden partijen verplicht moeten worden opgenomen in een aparte paragraaf verbonden partijen. Deze is daarmee onderdeel van de beleidsbegroting en het jaarverslag.

Soorten verbonden partijen

Er zijn twee soorten verbonden partijen, namelijk de publiekrechtelijke verbonden partij en de privaatrechtelijke verbonden partij.

- Publiekrechtelijke verbonden partij

Bij de publiekrechtelijke verbonden partij gaat het om een samenwerking tussen overheden. Een dergelijke partij is opgericht op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Daarin regelen de deelnemende overheden onderling de vertegenwoordiging en de financiële aansprakelijkheid van de deelnemers. In het geval een gemeenschappelijke regeling niet meer aan zijn verplichtingen voldoet, dan zijn deelnemende partijen gezamenlijk verantwoordelijk voor een negatief saldo dat ontstaat.

- Privaatrechtelijke verbonden partij

Van een privaatrechtelijke verbonden partij is sprake als er wordt samengewerkt tussen overheden onderling of tussen overheden en private partijen. De samenwerking is in dat geval geregeld op basis van het Burgerlijk Wetboek. Bij privaatrechtelijke verbonden partijen wordt onderscheid gemaakt in:

- verenigingen;
- commanditaire vennootschappen en onderlinge waarborgmaatschappijen;
- naamloze vennootschappen;
- besloten vennootschappen of stichtingen.

Voorschriften volgens BBV

In artikel 15 van het Besluit begroting en verantwoording staat welke informatie er bij de begroting en jaarrekening moet worden gepubliceerd. Het gaat dan om:

- de visie op en de beleidsvoornemens over verbonden partijen, zie programma's;
- de lijst van verbonden partijen die wordt onderverdeeld in:
 - gemeenschappelijke regelingen;
 - vennootschappen en coöperaties;
 - stichtingen en verenigingen;
 - overige verbonden partijen.

In de lijst zal per verbonden partij de volgende informatie worden opgenomen:

- de wijze waarop de gemeente een belang heeft;
- het verwachte belang van de gemeente aan het begin en het einde van het begrotingsjaar;
- de verwachte omvang van het eigen en vreemd vermogen aan het begin en het einde van het begrotingsjaar;
- de verwachte omvang van het financieel resultaat;
- de eventuele risico's.

Risico's

Bij elke verbonden partij is een kopje opgenomen van het risico dat de verbonden partij vormt voor de gemeente. Doet zich een risico voor dan is dit bij de verbonden partij vermeld. Geen risico komt tot uitdrukking in een plat streepje - .

Verbonden partijen

Volgens de regelgeving vanuit de commissie BBV-artikel 15 BBV lid 1 b geven we de bovenstaande informatie schematisch weer, in een lijst van verbonden partijen.

De gemeente heeft de volgende verbonden partijen:

- Gemeenschappelijke regelingen;
- GR Samenwerking Noardeast-Fryslân en Leeuwarden
- GR Veiligheidsregio Fryslân
- GR Sociaal Domein Fryslân
- GR Welstandszorg Hûs en Hiem
- GR Fryske Utfieringstsjinst Milieu en Omjouwing (FUMO)
- GR Dokwurk
- GR Mobiliteitsburo Noardeast Fryslân
- GR Recreatieschap de Marrekrite
- Vennootschappen en coöperaties;
- NV Kabeltelevisie Noordoost Friesland
- Exploitatiemaatschappij Havencomplex Lauwersoog BV
- NV Stedin groep
- Afvalsturing Friesland NV (Omrin) (verwerken van afval)
- Bank Nederlandse Gemeenten
- Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân u.a.
- Stichtingen en verenigingen;
- Stichting monumentenbehoud
- IJswegencentrale Oostergo
- Overige verbonden partijen;
- Geen

Gemeenschappelijke regelingen

Centrumregeling samenwerking Noardeast-Fryslân en Leeuwarden (Shared Servicecentrum Leeuwarden)

Juridische status: gemeenschappelijke regeling met centrumgemeente

Programma's: 1 Ynwenner en Bestjoer

Openbaar en wijze van belang

Openbaar belang:

De regeling wordt getroffen i.v.m. het tot stand brengen van goede facilitaire voorzieningen (ICT) ter ondersteuning van de uitvoering van de gemeentelijke taken van openbaar belang waarvoor goede ICT-voorzieningen noodzakelijk zijn. Het gaat om bundeling van kennis, personeel en ervaring t.b.v. de openbare dienstverlening aan de burgers (art 2 centrumregeling).

Wijze van belang:

- Bestuurlijk belang:
 - de gemeente Leeuwarden is centrumgemeente als bedoeld in artikel 8 lid 4 van de Wet gemeenschappelijke regelingen (art 3 centrumregeling);
 - het college van B&W van Noardeast-Fryslân verleent bij separaat vast te stellen besluit mandaten, volmachten en machtigingen aan het college van B&W van de centrumgemeente, die nodig zijn om de in het kader van deze regeling te sluiten Service Level Agreement (SLA) en andere te sluiten overeenkomsten, uit te voeren met het Shared Service Centrum. Het college van de centrumgemeente stemt in met de verleende mandaten etc. zoals bedoeld in dit artikel 4 centrumregeling.

- Financieel belang (art 5 centrumregeling):
 - in het SLA is nadere uitwerking gegeven aan de regeling;
 - in het SLA en de Servicecatalogus zijn geregeld:
 - de uitvoeringskaders;
 - de kwaliteitseisen van de taakuitoefening;
 - de verdeelsleutel en de wijze waarop Noardeast-Fryslân een financiële bijdrage levert in de kosten die de centrumgemeente maakt voor de uitvoering van de taken.

Financieel belang:

	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2026	p.m.	p.m.
Eigen vermogen	2026	p.m.	p.m.
Vreemd vermogen	2026	p.m.	p.m.

Omvang financieel resultaat jaarrekening: Een centrumregeling heeft geen rechtspersoonlijkheid en dus geen baten, lasten of resultaat als zodanig.

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -

Veiligheidsregio Fryslân

Juridische status: gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam.

Programma's: 1 Ynwenner en Bestjoer en 3 Soarch en Wolwêzen.

Openbaar en wijze van belang:

Openbaar belang:

De Veiligheidsregio Fryslân is een gemeenschappelijke regeling per 1-1-2014 van alle Friese gemeenten en verzorgt de wettelijke taken op het gebied van veiligheid en gezondheid voor de inwoners van de provincie Fryslân. Activiteiten betreffen o.a. publieke gezondheidszorg, brandweezorg, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, en het beheer van een gemeenschappelijke meldkamer, het zijn van een platform voor samenwerking voor geallieerde diensten en partners etc.

Wijze van belang:

- Bestuurlijk belang:
 - het algemeen bestuur van de regio bestaat overeenkomstig art. 11, lid 1 van de wet, uit de burgemeesters van de deelnemende gemeenten;
 - het dagelijks bestuur bestaat uit:
 - a. de voorzitter van het algemeen bestuur;
 - b. de voorzitter van de agendacommissie Gezondheid en een lid aan te wijzen uit en door de agendacommissie Gezondheid;
 - c. de voorzitter van de agendacommissie Veiligheid en een lid aan te wijzen uit en door de agendacommissie Veiligheid.

De agendacommissie is een bestuurscommissie volgens art 25 Wgr.

- Financieel belang (art 5 centrumregeling):

Voor de verdeling van de kosten wordt als verdeelsleutel gehanteerd het aantal inwoners van de gemeenten volgens de door het Centraal Bureau voor de Statistiek openbaar gemaakte bevolkingscijfers per 1 januari van het jaar, voorafgaande aan dat, waarvoor de bijdrage verschuldigd is. De deelnemende gemeenten dragen er zorg voor dat de regio te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan zijn verplichtingen te kunnen voldoen.

Financieel belang:

	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2024	5.463	12.323
Eigen vermogen	2024	8.868	10.662
Vreemd vermogen	2024	82.448	87.344

Omvang financieel resultaat: € 3.643.126.

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -

Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2018

Juridische status: gemeenschappelijke regeling met centrumgemeente.

Programma's: 3 Soarch en Wolwêzen.

Openbaar en wijze van belang:

Openbaar belang:

Alle Friese gemeenten zijn een centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2018 aangegaan met als centrumgemeente de gemeente Leeuwarden. Het doel is de beleidsvoorbereiding ten behoeve van de wettelijke taken op terrein van jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning en participatie en de inkoop ten behoeve van wettelijke taken op het terrein van jeugdzorg en maatschappelijke ontwikkeling doelmatig en kwalitatief hoogwaardig te organiseren met de Friese gemeenten. Bij raadsbesluit van 15 december 2021 is de centrumregeling opnieuw vastgesteld.

Wijze van belang:

- Bestuurlijk belang:

- de gemeente Leeuwarden is een centrumgemeente als bedoeld in art 8 lid 4 Wet gemeenschappelijke regelingen;
- de centrumgemeente wordt mandaat, volmacht en machtiging verleend door de gastgemeenten om de taken op het terrein van het sociaal domein, waaronder o.a. WMO, Jeugdwet, Participatiewet, namens de gastgemeenten uit te voeren, volgens de bepalingen in de gemeenschappelijke regeling.

- Financieel belang:

De kosten voor de dienstverlening bestaan uit kosten voor instandhouding en kosten voor taakuitvoering. De kosten voor instandhouding worden onder gemeenten verdeeld op basis van inwoneraantal van elke gemeente met peildatum 1 januari van jaar t-1. De kosten voor uitvoering van taken worden verdeeld onder gemeenten op basis van het percentuele aandeel dat een gemeente toekomt in het totaal van aantallen cliënten op basis van de Jeugdwet, zoals meest recentelijk vastgesteld door het Centraal Bureau voor Statistiek, op peildatum 1 januari van jaar t-1. Dit geldt voor zowel de uitvoering van taken in het kader van de verplichte wettelijke samenwerking als voor de vrijwillige samenwerking voor de Jeugdwet. De totale kosten worden nagecalculeerd en volledig doorberekend aan de deelnemende gemeenten.

Financieel belang:

	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2024	316	445
Eigen vermogen	2024	0	0
Vreemd vermogen	2024	0	0

Omvang financieel resultaat: - € 211.000.

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -

Welstandszorg Hûs en Hiem

Juridische status: gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam.

Programma's: 5 Wenjen en Omjouwing.

Openbaar en wijze van belang:

Openbaar belang:

Het voorzien van de gemeenten in de welstandsadviesing als bedoeld in de Woningwet en adviesing over toepassing van de Monumentenwet.

Wijze van belang:

- Bestuurlijk belang:
 - het algemeen bestuur bestaat uit zoveel leden als het aantal deelnemende gemeenten bedraagt;
 - de raden wijzen hetzij hun voorzitter, hetzij een wethouder van hun gemeente als lid en als plaatsvervangend lid aan;
 - op grond van artikel 13 van de gemeenschappelijke regeling wordt het dagelijks bestuur benoemd uit het algemeen bestuur.

- Financieel belang:

- De gemeente is aansprakelijk voor de financiële tekorten bij Welstands-zorg Hûs en Hiem.

Bekostiging geschiedt via een jaarlijkse bijdrage op begrotingsbasis en rekeningbasis.

Financieel belang:

	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x €1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2024	99	134
Eigen vermogen	2024	257	383
Vreemd vermogen	2024	453	425

Omvang financieel resultaat: € 126.212.

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -

Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO)

Juridische status: gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam.

Programma's: 5 Wenjen en Omjouwing.

Openbaar en wijze van belang:

Openbaar belang:

De FUMO is bedoeld voor de uitvoering van taken en bevoegdheden ten behoeve van de deelnemers op het gebied van het milieu- en omgevingsrecht in ruime zin in het algemeen en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in het bijzonder. Alsmede taken en bevoegdheden op het terrein van vergunningverlening, handhaving en toezicht op grond van de in artikel 5.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

Het openbaar lichaam heeft de volgende taken:

- basistakenpakket: het ten behoeve van de deelnemers uitvoeren van adviserende, voorbereidende en uitvoerende taken die behoren tot het zogenoemde basistakenpakket, zoals opgenomen in Bijlage 1 van de gemeenschappelijke regeling FUMO 2017;
- aanvullend takenpakket (facultatief): het ten behoeve van de deelnemers uitvoeren van niet tot het basistakenpakket behorende adviserende, voorbereidende en uitvoerende taken op het terrein van het milieu- en omgevingsrecht, voor zover de betreffende deelnemer daartoe een besluit heeft genomen;
- adviserende en voorbereidende taken t.b.v. bezwaarprocedures, administratief beroepsprocedures en rechtsgedingen;
- de advisering over en voorbereiding van besluiten op grond van de Wet openbaarheid van bestuur;
- het adviseren over en ontwikkelen van strategische en operationele beleidskaders op het terrein van het milieu- en omgevingsrecht;
- het in stand houden van een Milieualarm-nummer.

Wijze van belang:

- Bestuurlijk belang:
 - Gedeputeerde Staten wijzen uit hun midden twee leden aan van het algemeen bestuur;
 - de deelnemers (de colleges van burgemeester en wethouders, het dagelijks bestuur van Wetterskip Fryslân) wijzen elk uit hun midden één lid aan van het algemeen bestuur;
 - het dagelijks bestuur bestaat uit vijf leden, de voorzitter inbegrepen, door en uit het algemeen bestuur aan te wijzen.
- Financieel belang:
 - de kosten van het basispakket wordt toegerekend op basis van het aantal inrichtingen maal een bedrag per type inrichting;
 - de kosten van de overige taken worden toegerekend op basis van de totale inzet van personeel in uren maal een uurtarief.

Financieel belang:

	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2024	1.174	1.421
Eigen vermogen	2024	1.279	840
Vreemd vermogen	2024	5.327	4.784

Omvang financieel resultaat: € 361.794.

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -

Dokwurk (Voor 1-8-2021 Leer- werkbedrijf Noardeast-Fryslân)

Juridische status: gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam voor Dantumadiel en de gemeente Noardeast-Fryslân.

Programma's: 3 Soarch en Wolwêzen en 6 Iepenbiere Romte.

Openbaar en wijze van belang:

Openbaar belang:

Het openbaar lichaam behartigt de gemeenschappelijke en afzonderlijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van gesubsidieerde arbeid en (arbeids)re-integratie van de doelgroepen die vallen onder de Participatiewet en de Wet Sociale Werkvoorziening.

Wijze van belang:

- Bestuurlijk belang:

- het algemeen bestuur bestaat uit twee leden per deelnemende gemeente. De gemeenschappelijke regeling is door de colleges van burgemeester en wethouders aangegaan;
- het dagelijks bestuur, door en uit het algemeen bestuur gekozen, is zodanig samengesteld dat elke deelnemende gemeente is vertegenwoordigd, waaronder begrepen de voorzitter en een eventueel lid/eventuele leden buiten de kring van het algemeen bestuur

- Financieel belang:

- iedere deelnemende gemeente verbindt zich in beginsel om de volledige rijksmiddelen (inclusief eventueel bijzondere subsidiecomponenten), voor zover deze zijn bedoeld voor de realisatie van de in artikel 3 van de gemeenschappelijke regeling aan het openbaar lichaam opgedragen taken en de gemeentelijke bijdrage op basis van de begroting, op tijd en onverkort te voldoen aan het openbaar lichaam;
- de deelnemende gemeenten zullen echter steeds zorg voor dragen dat het openbaar lichaam te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen richting derden te voldoen.

Financieel belang:

	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2024	1.567	3.452
Eigen vermogen	2024	10.422	15.230
Vreemd vermogen	2024	13.210	12.827

Omvang financieel resultaat: € 4.808.000.

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -

Bedrijfsvoeringsorganisatie Mobiliteitsbureau Noordoost Fryslân

Juridische status: gemeenschappelijke regeling met bedrijfsvoeringsorganisatie.

Programma's: 3 Soarch en Wolwêzen.

Openbaar en wijze van belang:

Openbaar belang:

De gemeenten Achtkarspelen, Dantumadiel, Noardeast-Fryslân en Tytstjerkeradiel en de provincie Fryslân hebben besloten om samen te werken in de regio Noordoost Fryslân op het gebied van het regionale doelgroepenvervoer en openbaar vervoer, dit om de leefbaarheid in de regio Noord Oost Fryslân te behouden. Daarvoor hebben zij besloten de gemeenschappelijke regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Mobiliteitsbureau Noordoost Fryslân te treffen.

Wijze van belang:

- Bestuurlijk belang:
 - de deelnemende gemeenten en provincie nemen het in de begroting van het mobiliteitsbureau Noordoost Fryslân voor hen geraamde bedrag voor hun gemeente respectievelijk provincie op in hun begroting;
 - de regeling wordt opgeheven wanneer de colleges van twee derde van de deelnemers daartoe besluiten. Het liquidatieplan voorziet in de verplichting van het bestuur van de deelnemende gemeenten en provincie tot het bijdragen in de financiële gevolgen van de beëindiging.
- Financieel belang:
 - Artikel 19 GR Bedrijfsvoeringsorganisatie Mobiliteitsburo NOF;
 - variabele vervoerskosten op basis van gebruik vertaald in gebruikseenheden;
 - vaste kosten op basis van aantal leerlingen voor regiekosten op het routevervoer en aantal ritten voor de regiekosten van het vraagafhankelijke vervoer;
 - vaste kosten van het mobiliteitsbureau voor de deelnemende gemeenten op basis van het aantal inwoners.

Financieel belang:

	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2024	2.599	2.653
Eigen vermogen	2024	0	0
Vreemd vermogen	2024	1.015	768

Omvang financieel resultaat: € 0.

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -

Marrekrite

Juridische status: gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam.

Programma's: 4 Wurk, Bedriuw en Rekreaasje.

Openbaar en wijze van belang:

Openbaar belang:

De Marrekrite behartigt binnen de opgedragen taken de gemeenschappelijke belangen van de colleges, met als doel een evenwichtige en gecoördineerde ontwikkeling van de recreatie in de provincie Fryslân, rekening houdende met de belangen van natuur en landschap.

De Marrekrite heeft als taak ter behartiging van het openbaar belang:

- het bevorderen van waterrecreatie;
- het bevorderen van landrecreatie;
- advisering en ontwikkeling (water- en landrecreatie).

Wijze van belang:

• Bestuurlijk belang:

- het college van Gedeputeerde Staten en de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten wijzen elk één lid en tenminste één plaatsvervangend lid aan van het algemeen bestuur.

De aanwijzing vindt zo spoedig mogelijk plaats;

- het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en vijf andere leden, door en uit het algemeen bestuur aan te wijzen.

• Financieel belang:

- de geldmiddelen van De Marrekrite worden gevormd door de bijdragen van de colleges en subsidies, schenkingen en overige bijdragen en inkomsten;

- voor zover de kosten van De Marrekrite niet worden gedekt door subsidies, schenkingen en overige bijdragen en inkomsten wordt hierin als volgt voorzien: gedeputeerde staten: 45%; colleges van burgemeester en wethouders gezamenlijk: 55%;

- het algemeen bestuur stelt de verdeelsleutel vast, op grond waarvan de gezamenlijke bijdrage van de colleges over afzonderlijke gemeenten wordt omgeslagen;

- de nieuwe bijdrageregeling zal vanaf de begroting 2023 van toepassing zijn. De nieuwe parameters zijn:

a) domein water: Inwoners: 30%; Meters "steigers": 40%; Meters "damwand": 30%

b) domein land: Inwoners: 30%; Kilometers fietsnetwerk: 40%; Kilometers Wandelnetwerk: 30%

c) indexatie van 2%.

Financieel belang:

	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2024	54	58
Eigen vermogen	2024	4.328	4.256
Vreemd vermogen	2024	3.867	6.861

Omvang financieel resultaat: - € 72.025.

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -

NV Kabeltelevisie Noordoost Friesland

Juridische status: naamloze vennootschap.

Programma's: Algemene dekkingsmiddelen, Overhead, Heffing VPB en Onvoorzien.

Openbaar en wijze van belang:

Openbaar belang:

De aanleg, het beheer, het onderhoud, de instandhouding en de exploitatie van centrale antenne inrichtingen met bijbehorende kabelnetten in de gemeente.

Wijze van belang:

- Bestuurlijk belang:

Stemrecht op grond van aandelen.

- Financieel belang:

De gemeente Noardeast-Fryslân bezit een groot deel van de aandelen in NV Kabeltelevisie Noordoost Friesland, maar is niet aansprakelijk voor de ontstane tekorten. Het totaal aandelenbezit voor Noardeast-Fryslân is 54,85 % (5.485 x € 50). Bij de jaarrekening 2016 is besloten geen dividend uit te keren. De gegevens over de aandelen is gebaseerd op de jaarrekening 2016 en zijn in 2023 niet gewijzigd.

Financieel belang:

	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2024	274	274
Eigen vermogen	2024	10.465	9.037
Vreemd vermogen	2024	122.234	121.897

Omvang financieel resultaat: € 1.427.750.

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -

Exploitatiemaatschappij Havencomplex Lauwersoog BV

Juridische status: besloten vennootschap.

Programma's: Algemeene dekkingsmiddels, Overhead, Heffing VPB en Onvoorzien.

Openbaar en wijze van belang:

Openbaar belang:

De regionale economische ontwikkeling en de werkgelegenheid in de haven.

Wijze van belang:

- **Bestuurlijk belang:**

Bezit van aandelen, op grond waarvan de gemeente stemrecht heeft.

- **Financieel belang:**

De gemeente Noardeast-Fryslân (voormalige gemeente Dongeradeel) bezit een groot deel van de aandelen (45%) in de Exploitatiemaatschappij Havencomplex Lauwersoog, maar is niet aansprakelijk voor de ontstane tekorten. De waarde van het totale aandelenkapitaal is € 18.151.

Financieel belang:

	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2024	8	8
Eigen vermogen	2024	484	651
Vreemd vermogen	2024	878	781

Omvang financieel resultaat: € 166.527.

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -

NV Stedin groep

Juridische status: naamloze vennootschap.

Programma's: Algemeene dekkingsmiddels, Overhead, Heffing VPB en Onvoorzien.

Openbaar en wijze van belang:

Openbaar belang:

Stedin is een netbeheerder die elektriciteits- en gasnetten aanlegt, beheert en toekomstbestendig maakt. Stedin faciliteert de energiemarkt.

Wijze van belang:

- Bestuurlijk belang:

Bezit van aandelen, op grond waarvan de gemeente stemrecht heeft.

- Financieel belang:

De gemeente heeft in totaal 26.870 gewone aandelen en 4.273 preferente aandelen. Vanwege de gemeentelijke fusie zijn deze aandelen per 1-1-2019 overgenomen van de voormalige gemeenten Dongeradeel, Ferwerderadiel en Kollumerland c.a.

De waarde van één aandeel is € 100 conform de jaarrekening 2023 van de Stedin Groep. Het totaal aantal geplaatste en volgestorte aandelen is 6.058.800 (pagina 183 van het jaarverslag van Stedin Groep).

Financieel belang:

	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2024	3.114	3.114
Eigen vermogen	2024	3.221.000	3.370.000
Vreemd vermogen	2024	5.063.000	5.704.000

Omvang financieel resultaat: € 158.000.000.

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -

Ontwikkelingen: In de afgelopen periode zijn veel acties geweest om ervoor te zorgen dat Stedin over voldoende kapitaal beschikt voor de noodzakelijke investeringen in betrouwbare netten en de energietransitie. In 2021 hebben de aandeelhouders gezamenlijk € 200 miljoen gestort. In 2023 is de Staat als medeaandehouder toegetreden, met een kapitaalinjectie van € 500 miljoen. In 2024 zijn ook de provincies Utrecht en Zeeland aandeelhouder geworden, en nog 7 Utrechtse en 12 Zeeuwse gemeenten. Door de toetreding van andere partijen is de relatieve aandelenbelang iets gedaald. Dit past in het streven naar een evenwichtig aandeelhouderschap.

Afvalsturing Friesland (Omrin) (verwerken van afval)

Juridische status: naamloze vennootschap.

Programma's: Algemeene dekkingsmiddels, Overhead, Heffing VPB en Onvoorzien.

Openbaar en wijze van belang:

Openbaar belang:

Uitvoeren van de wettelijke taak huishoudelijk en bedrijfsafval te verwerken op basis van contractafspraken met de gemeente. Doelstelling is dit op een doelmatige, milieu hygiënisch verantwoorde manier te doen en preventie en hergebruik van afval actief te bevorderen.

Wijze van belang:

- Bestuurlijk belang:

Stemrecht op basis van aandelen. De N.V. heeft 3.001 gewone aandelen A met een waarde van € 450 per stuk en 840 gewone aandelen B. Van de 3001 aandelen A zijn er 3.000 aandelen in bezit van de Friese gemeenten. Eén aandeel A is in handen van de GR OLAF en 840 aandelen B zijn in handen van gemeenten buiten Friesland.

- Financieel belang:

De gemeente Noardeast-Fryslân is betrokken bij de Omrin als aandeelhouder en als klant/leverancier van afval. Het aandeel staat op de balans per 31-12-2023 met de historische aanschafwaarde van € 74.874.

Financieel belang:

	Jaar	Jaarrekening 1-1- (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2024	75	75
Eigen vermogen	2024	78.528	83.562
Vreemd vermogen	2024	106.366	131.694

Omvang financieel resultaat: € 7.130.000.

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Juridische status: naamloze vennootschap.

Programma's: Algemeene dekkingsmiddels, Overhead, Heffing VPB en Onvoorzien.

Openbaar en wijze van belang:

Openbaar belang:

Efficiënt betalingsverkeer van gemeenten.

Wijze van belang:

- Bestuurlijk belang:

Stemrecht op basis van aandelen.

- Financieel belang:

De gemeente Noardeast-Fryslân bezit een groot aantal aandelen, met een totale waarde per 31-12-2024 van € 286.040.

Financieel belang:

	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 x € 1.000)
Financieel belang	2024	286	286
Eigen vermogen	2024	4.700.000	4.800.000
Vreemd vermogen	2024	110.800.000	123.200.000

Omvang financieel resultaat: € 294.000.000.

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -

Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân U.A.

Juridische status: coöperatie.

Programma's: 6 Iepenbare Romte.

Openbaar en wijze van belang:

Openbaar belang:

Het inkopen van energie (Energie-Diensten) ten behoeve van de deelnemende gemeenten in Fryslân en datgene wat daarmee verband houdt. Het beheer en onderhoud van openbare verlichting (OVL-diensten) en van laadinfrastructuur voor elektrische vervoersmiddelen (Laadinfra-Diensten) ten behoeve van de deelnemende gemeenten in Fryslân.

Wijze van belang:

- **Bestuurlijk belang:**

De gemeente Noardeast-Fryslân is een gewoon lid van deze vereniging en heeft stemrecht. De gemeente heeft de plicht om de diensten van de coöperatie af te nemen. Hiervoor moet een overeenkomst worden afgesloten.

- **Financieel belang:**

De leden van de coöperatie delen in de winst en het verlies van de coöperatie naar rato van de door hen in het betreffende boekjaar afgenomen OVL-Diensten, Energie-Diensten en Laadinfra-Diensten. Deze toekenning heeft plaats bij op door de raad van commissarissen goedgekeurd voorstel van de directie genomen besluit van de algemene ledenvergadering.

Financieel belang:

	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2023	p.m.	p.m.
Eigen vermogen	2023	426	129
Vreemd vermogen	2023	103	2.575

Omvang financieel resultaat: - € 297.399.

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -

Stichting monumentenbehoud

Juridische status: stichting.

Programma's: 5 Wenjen en Omjouwing.

Openbaar en wijze van belang:

Openbaar belang:

Het in stand houden en beschermen van de monumenten als bedoeld in de monumentenwet. Het werkgebied is de voormalig gemeente Dongeradeel.

Wijze van belang:

- Bestuurlijk belang:
 - de voorzitter van het dagelijks bestuur wordt door de raad van de gemeente Noardeast-Fryslân voorgedragen en vervult de functie van voorzitter;
 - het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Noardeast-Fryslân keuren de begroting en jaarrekening goed.

- Financieel belang:

De voormalige gemeente Dongeradeel, nu gemeente Noardeast-Fryslân, heeft bij de oprichting in 1993 een startkapitaal van € 454 (=1000 gulden) ingebracht.

Financieel belang:

	Jaar	Begroting 1-1 (x € 1.000)	Begroting 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2025	0,4	0,4
Eigen vermogen	2023	663	663
Vreemd vermogen	2023	248	248

Omvang financieel resultaat: - € 335.823.

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -.

Stichting IJswegencentrale

Juridische status: stichting.

Programma's: 4 Wurk, Bedriuw en Rekreaasje.

Openbaar en wijze van belang:

Openbaar belang:

De gemeenten Dantumadiel, Noardeast-Fryslân en Leeuwarderadeel hebben een IJswegencentrale opgericht met als doel het organiseren van schaatstochten in de regio bij voldoende ijsdikte.

Wijze van belang:

- Bestuurlijk belang:

Het bestuur bestaat uit 15 leden, 3 afgevaardigden uit elke deelnemende gemeente. Het college van b&w doet een bindende voordracht: één afgevaardigde is de burgemeester, één afgevaardigde is het hoofd gemeentewerken en een derde persoon.

- Financieel belang:

De gemeenten Dantumadiel, Noardeast-Fryslân en Leeuwarderadeel geven een bijdrage van 0,045 per inwoner.

Financieel belang:

	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2024	2	2
Eigen vermogen	2024	64	63
Vreemd vermogen	2024	0	0

Omvang financieel resultaat: - € 1.654

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -.

Paragraaf grondbeleid

Inleiding

De woningmarkt is oververhit. Hoge lonen en een dalende rente resulteren in een grote vraag naar woningen. Het aanbod bestaande bouw is echter beperkt en de nieuwbouwproductie komt langzaam op gang (Outlook grondexploitaties 2025, 2024).

Programma Grondbeleid 2025-2028

In 2025 is het Programma Grondbeleid 2025-2028 vastgesteld door de raad.

In het Programma Grondbeleid 2025-2028 zijn de hoofdlijnen van het te voeren grondbeleid vastgelegd. Tevens worden onderstaande doelen nagestreefd:

- Het te voeren grondbeleid aanpassen aan de actuele wet- en regelgeving.
- De raad kaders voor het te voeren grondbeleid vast laten stellen.
- De uitvoeringsplannen baseren op het vastgestelde grondbeleid.
- Het creëren van duidelijkheid over grondverwerving en de uitgifte van gronden.
- Het bieden van inzicht in de wijze waarop grondprijzen tot stand komen.

Het grondbeleid heeft betrekking op de wijze waarop de gemeente haar instrumenten van grondbeleid zo optimaal mogelijk kan inzetten om de beleidsdoelstellingen binnen de gemeentelijke programma's te verwezenlijken.

Ten aanzien van het te voeren grondbeleid kiest de gemeente primair voor een actief grondbeleid. In gebieden waar de gemeente invloed wil uitoefenen op de ontwikkeling c.q. het noodzakelijk is om een ontwikkeling conform de gemeentelijke randvoorwaarden te realiseren, is het mogelijk om actief grondbeleid te voeren. In dit geval is het van belang dat het financiële risico op zowel korte termijn als lange termijn aanvaardbaar is. In het geval van actief grondbeleid zal de raad ten alle tijden in kennis gesteld worden.

Grondexploitatiecomplexen

Aan het begin van het boekjaar waren er twaalf complexen in exploitatie. Gedurende het boekjaar zijn er geen complexen in exploitatie genomen.

In Tabel 1. Totaaloverzicht grondexploitatiecomplexen. is het verloop van de boekwaarde gedurende het boekjaar, de totale winstneming en de balanswaarde aan het einde van het boekjaar na actualisatie per grondexploitatiecomplex gespecificeerd. De boekwaarde van de grondexploitatiecomplexen betreft het saldo van de gerealiseerde kosten en de gerealiseerde opbrengsten. In het geval van een positieve boekwaarde zijn de gerealiseerde kosten hoger dan de gerealiseerde opbrengsten. In het geval van een negatieve boekwaarde zijn de gerealiseerde opbrengsten hoger dan de gerealiseerde kosten.

Tabel 1. Totaaloverzicht grondexploitatiecomplexen

Grondexploitatiecomplex	Afsluiting	Boekwaarde 01-01-2026	Boekwaarde 31-12-2026	Totale winstneming	Balanswaarde
Blije, Farrewei	31-12-2020	-91.652	125.224	6.592	131.816
Dokkum, Betterwird III fase 1A	31-12-2028	249.674	21.191	352.642	373.833
Dokkum, Betterwird III fase 2	31-12-2032	3.161.816	2.206.512	68.076	2.274.588
Dokkum, Tusken de Fearten	31-12-2030	1.402.033	1.139.903	59.773	1.199.676
Dokkum, Zuiderschans	31-12-2027	1.077.241	1.089.803	0	1.089.803
Holwert, De Morgenzon	31-12-2030	486.356	186.665	19.793	206.458
Ie, De Koarte Bún fase 3	31-12-2031	101.211	447.120	0	447.120
Kollumersweach, Cedelshof	31-12-2030	121.493	-164.118	n.v.t.	-164.118
Ljussens, Siniastrijtte	31-12-2031	158.289	696.700	n.v.t.	696.700
E asterstrjitte-Sinnebuorren, Marrum	31-12-2027	-18.859	-10.812	n.v.t.	-10.812
Nijewier, Mearswei	31-12-2030	113.547	429.690	n.v.t.	429.690
De Dwarsikkers, Westergeast	31-12-2027	-42.512	-116.728	7.666	-109.061
Totaal		6.718.636	6.051.150	514.542	6.565.693

Tabel 1. Totaaloverzicht grondexploitatiecomplexen.

Aan het einde van het boekjaar zijn er geen complexen afgesloten.

Verliesvoorziening

Kollumersweach, Cedelshof

Aan het begin van het boekjaar bedraagt de stand van de verliesvoorziening met betrekking tot het complex Cedelshof te Kollumersweach € 61.554.

Ljussens, Siniastrijtte

In 2025 is het complex Siniastrijtte te Ljussens door de raad vastgesteld. Aan het begin van het boekjaar bedraagt de stand van de verliesvoorziening met betrekking tot het complex Siniastrijtte te Ljussens € 107.209.

Marrum, Easterstrjitte-Sinnebourren

Aan het begin van het boekjaar bedraagt de stand van de verliesvoorziening met betrekking tot het complex Easterstrjitte-Sinnebuorren te Marrum € 21.481.

Nijewier, Mearswei

In 2025 is het complex Mearswei te Nijewier door de raad vastgesteld. Aan het begin van het boekjaar bedraagt de stand van de verliesvoorziening met betrekking tot het complex Mearswei te Nijewier € 142.286.

Winstneming grondexploitatiecomplexen

Op grond van Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dient de gemeente bij grondexploitatiecomplexen tussentijds winst te nemen conform de Percentage of Completion-methode. Het uitgangspunt van de Percentage of Completion-methode is de tot en met het huidige boekjaar gerealiseerde kosten en opbrengsten, ten opzichte van de totale kosten en opbrengsten. In Tabel 2. Winstneming. is de totale winstneming op basis van de Percentage of Completion-methode na actualisatie per grondexploitatiecomplex gespecificeerd.

Tabel 2. Winstneming

Grondexploitatiecomplex	Eindresultaat	POC-percentag	Totale winstneming
Blije, Farrewei	23.714	27,80%	6.592
Dokkum, Betterwird III fase 1A	389.170	90,61%	352.642
Dokkum, Betterwird III fase 2	184.777	36,84%	68.076
Dokkum, Tusken de Fearten	533.897	11,20%	59.773
Dokkum, Zuiderschans	64.212	0,00%	0
Holwert, De Morgenzon	102.648	19,28%	19.793
Ie, De Koarte Búm fase 3	47.404	0,00%	0
Kollumersweach, Cedelshof	-61.554	n.v.t.	n.v.t.
Ljussens, Siniastrijtte	-107.209	n.v.t.	n.v.t.
Marrum, Easterstrjitte-Sinnebuorren	-21.481	n.v.t.	n.v.t.
Nijewier, Mearswei	-142.286	n.v.t.	n.v.t.
Westergeast, De Dwarsikkers	11.099	69,07%	7.666
Totaal	1.024.391		514.542

Het te verwachten resultaat van de grondexploitatiecomplexen tezamen bedraagt op basis van de eindwaarde na actualisatie € 1.024.391. Het te verwachten resultaat van de grondexploitatiecomplexen Cedelshof te Kollumersweach, Siniastrijtte te Ljussens, Easterstrjitte-Sinnebuorren te Marrum en Mearswei te Nijewier is negatief. Om deze reden is winstneming op basis van de Percentage of Completion-methode niet van toepassing.

In Tabel 3. Specificatie winstneming. is de winstneming op basis van de Percentage of Completion-methode na actualisatie per boekjaar en grondexploitatiecomplex gespecificeerd.

Tabel 3 Specificatie winstneming

Grondexploitatiecomplex	Totale winstneming	2017-2022	2023	2024	2025	2026
Blije, Farrewei	6.592	0	0	0	1.386	5.206
Dokkum, Betterwird III fase 1A	474.281	214.394	29.748	51.288	37.440	19.772
Dokkum, Betterwird III fase 2	68.076	0	10.835	-1.017	32.711	25.547
Dokkum, Tusken de Fearten	59.773	0	0	10.071	15.393	34.308
Dokkum, Zuiderschans	0	0	0	0	0	0
Holwert, De Morgenzon	19.793	0	0	81	227	19.486
Ie, De Koarte Búm fase 3	0	0	0	0	0	0
Kollumersweach, Cedelshof	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Ljussens, Siniastrijtte	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Marrum, Easterstrjitte-Sinnebuorren	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Nijewier, Mearswei	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
De Dwarsikkers, Westergeast	7.666	0	0	5.228	0	2.438
Totaal	636.181	214.394	40.583	65.650	87.156	106.758

De totale winstneming van de grondexploitatiecomplexen tezamen bedraagt n.v.t. na actualisatie € 636.181. In de voorgaande boekjaren is een tussentijdse winst ten bedrage van € 407.783 genomen. Aan het einde van het boekjaar is een tussentijdse winst ten bedrage van € 106.758 genomen.

Nog te realiseren kosten en opbrengsten

In Tabel 4. Specificatie nog te realiseren kosten en opbrengsten. zijn de nog te realiseren kosten en opbrengsten per 31-12-2026 per grondexploitatiecomplex gespecificeerd.

De boekwaarde van de grondexploitatiecomplexen betreft het saldo van de gerealiseerde kosten en de gerealiseerde opbrengsten tot en met 31-12-2026. De nog te realiseren kosten zorgen voor een verhoging van de boekwaarde en de nog te realiseren opbrengsten zorgen voor een verlaging van de boekwaarde. De boekwaarde per 31-12-2026 vermeerderd met de nog te realiseren kosten en verminderd met de nog te realiseren opbrengsten resulteert in het eindresultaat.

Tabel 4 Specificatie nog te realiseren kosten en opbrengsten

Grondexploitatiecomplex	Boekwaarde 31-12-2026	Nog te realiseren kosten	Nog te realiseren opbrengsten	Eindresultaat
Blije, Farrewei	125.224	44.673	193.611	23.714
Dokkum, Betterwird III fase 1A	21.191	32.136	442.498	389.170
Dokkum, Betterwird III fase 2	2.206.512	1.173.018	3.564.307	184.777
Dokkum, Tusken de Fearten	1.139.903	909.911	2.583.711	533.897
Dokkum, Tusken de Fearten	1.089.803	12.814	1.166.829	64.212
Holwert, De Morgenzon	186.665	367.029	656.342	102.648
Ie, De Koarte Búm fase 3	447.120	115.896	610.420	47.404
Kollumersweach, Cedelshof	-164.118	569.350	343.678	-61.554
Ljussens, Siniastrijtte	696.700	83.825	673.316	-107.209
Marrum, Easterstrjitte-Sinnebuorren	-10.812	32.293	0	-21.481
Nijewier, Mearswei	429.690	51.861	339.265	-142.286
De Dwarsikkers, Westergeast	-116.728	105.628	0	11.099
Totaal	6.051.151	3.498.434	10.573.976	1.024.391

Risico's

Er is geen bestemmingsreserve voor de mogelijke risico's gevormd. Jaarlijks worden de mogelijke risico's geïventariseerd en gekwalificeerd. Het betreft onder andere het risico van kostenstijging en rentestijging. Tevens is het mogelijk om specifieke risico's aan specifieke grondexploitatiecomplexen toe te kennen.

Financiële overzichten

Geprognotiseerde balans per 31 december

Omschrijving (Bedragen x€ 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Activa						
(im) Materiële vaste activa	142.517	192.994	226.591	274.974	273.151	250.146
Financiële vaste activa: Kapitaalverstrekingen	3.418	3.418	3.418	3.418	3.418	3.418
Financiële vaste activa: Leningen	10.362	10.013	9.658	9.392	9.132	8.866
Financiële vaste activa: Uitzettingen > 1 jaar	0	0	0	0	0	0
Totaal Vaste Activa	156.297	206.425	239.667	287.784	285.701	262.430
Voorraden: Onderhanden werk & Overige grond- en hulpstoffen	5.473	6.719	6.051	3.614	1.789	270
Uitzettingen <1 jaar	37.662	14.802	14.802	14.802	14.802	14.802
Liquide middelen	280	280	280	280	280	280
Overlopende activa	12.514	12.514	12.514	12.514	12.514	12.514
Totaal Vlottende Activa	55.929	34.315	33.647	31.210	29.385	27.866
Totaal Activa	212.226	240.740	273.314	318.994	315.086	290.296

Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Passiva						
Eigen vermogen	55.865	42.310	39.908	41.317	42.065	38.083
Begrotingsresultaat	896	1.656	2.982	1.522	-3.258	-2.040
Voorzieningen	27.348	27.622	27.873	26.024	23.477	23.520
Vaste schuld	63.699	94.734	138.133	185.713	188.384	166.315
Totaal Vaste Passiva	147.808	166.322	208.896	254.576	250.668	225.878
Vlottende schuld	7.274	17.274	7.274	7.274	7.274	7.274
Overlopende passiva	57.144	57.144	57.144	57.144	57.144	57.144
Totaal Vlottende Passiva	64.418	74.418	64.418	64.418	64.418	64.418
Totaal Passiva	212.226	240.740	273.314	318.994	315.086	290.296

De meerjarenbegroting 2026-2029

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2024	Begroting na wijzigingen 2025	Primaire begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Baten						
PRG01 01 Ynwenner en Bestjoer	4.976	1.094	1.108	1.108	1.108	1.108
PRG02 02 Mienskip	586	1.534	733	439	529	631
PRG03 03 Soarch en Wolwêzen	31.188	28.218	23.225	22.972	22.995	22.995
PRG04 04 Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	6.387	10.748	460	460	110	110
PRG05 05 Wenjen en Omjouwing	12.615	19.774	8.235	8.222	8.238	8.243
PRG06 06 Iepenbiere Romte	9.676	9.090	8.890	8.993	9.134	9.115
PRG90 90 Algemeine dekkingsmiddels	132.190	135.920	140.829	141.615	139.890	141.587
PRG91 91 Overhead	2.620	2.721	2.638	2.426	2.421	2.416
Totaal Baten	200.237	209.100	186.119	186.234	184.425	186.204
Lasten						
PRG01 01 Ynwenner en Bestjoer	15.031	12.203	12.410	12.440	12.551	12.729
PRG02 02 Mienskip	9.128	13.744	9.208	10.039	11.770	11.830
PRG03 03 Soarch en Wolwêzen	94.878	93.750	91.129	89.903	89.844	89.525
PRG04 04 Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	7.192	13.753	2.074	2.052	1.551	1.485
PRG05 05 Wenjen en Omjouwing	18.011	26.581	13.428	12.948	12.989	12.954
PRG06 06 Iepenbiere Romte	31.963	35.135	35.097	34.891	35.682	35.946
PRG90 90 Algemeine dekkingsmiddels	3.219	2.837	2.656	3.440	3.447	3.465
PRG91 91 Overhead	27.003	23.841	21.180	20.561	20.612	21.022
PRG92 92 VPB	-5	40	11	11	11	11
PRG93 93 Onvoorzien	0	37	1	1	1	1
Totaal Lasten	206.421	221.922	187.194	186.285	188.458	188.967
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-6.184	-12.823	-1.076	-51	-4.033	-2.763
Onttrekkingen	23.848	19.283	4.237	1.752	953	902
Stortingen	-16.767	-4.804	-179	-179	-179	-179
Mutaties reserves	7.080	14.479	4.058	1.573	774	723
Gerealiseerd resultaat	896	1.656	2.982	1.522	-3.258	-2.040

Incidentele baten en lasten

Inleiding

In onderstaande tabel zijn de belangrijkste incidentele baten en lasten voor het jaar 2026 en verder gespecificeerd.

Uitgangspunten die bij het samenstellen van dit overzicht gehanteerd zijn:

- Posten als incidenteel worden aangemerkt indien sprake is van eenmalige baten en lasten
- Posten boven de € 250.000 worden hieronder vermeld en toegelicht
- Alle incidentele lasten worden gedekt door de algemene reserve.

Incidentele baten en lasten

Omschrijving (bedragen x 1.000)	2026		2027		2028		2029	
	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten
2: Mienskip								
2a. SPUK GALA combifuncties	264	-264	-	-	-	-	-	-
2b. Dorpen en wijkenfonds 2023-2026	300	-300	-	-	-	-	-	-
2c. Afboeken resterende boekwaarde VMBO-GT	-	-	421	-421	-	-	-	-
4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje								
4a. Opstart Nationaal Programma Vitale Regio's	350	-350	350	-350	-	-	-	-
6: Iepenbiere Romte								
6a. Baggeren Aalsumervaart	250	-250	-	-	-	-	-	-
6b. Afronden baggerwerk 2025	400	-400	-	-	-	-	-	-
6c. Baggeren tot zeedijk Wierum	435	-435	-	-	-	-	-	-
Algemiene dekkingsmiddels en overhead								
7a. Overbezetting personeel agv ontvlechting	534	-534	-	-	-	-	-	-
Totaal	2.533	-2.533	771	-771	0	0	0	0

Toelichting Incidentele baten en lasten

Programma 2

2a: Spuk Gala combifuncties

De gemeente krijgt geld van de Rijksoverheid via het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Dit geld gebruiken we binnen programma 2 voor activiteiten rond sport en een gezonde leefomgeving.

2b: Dorpen en wijkenfonds:

De gemeente heeft geld apart gezet voor plannen en initiatieven in dorpen en wijken. Dit geld komt uit de algemene reserve. Het fonds blijft beschikbaar tot en met 2026.

2c. Afboeken resterende boekwaarde VMBO-GT

In 2027 wordt een bedrag van € 421.500 afgeboekt. Dit bedrag is de resterende waarde van het gebouw van het Dockinga College (vmbo – gemengd/theoretisch). De afboeking gebeurt ten laste van de algemene reserve.

Programma 4

4a: Opstart Nationaal Programma Vitale Regio's

Dit bedrag is budgetneutraal in de begroting opgenomen en heeft derhalve geen invloed op het begrotingssaldo. Aangezien de Gemeente Noardeast-Fryslân als penvoerder optreedt voor dit project, worden zowel de bijbehorende inkomsten als uitgaven via onze financiële administratie verwerkt. Deze boekhoudkundige verwerking vindt plaats conform de geldende richtlijnen, zonder dat dit leidt tot een wijziging in het netto resultaat van de begroting.

Programma 6

6a: Baggeren Aalsumervaart

Dit betreft doorgeschoven budget van vorig jaar. Deze is nodig voor een eenmalige bijdrage aan het Wetterskip voor het op diepte baggeren van de Aalsumervaart. De werkzaamheden waren nog niet afgerond en dus ook nog niet afgerekend.

6b: Baggeren

Dit betreft doorgeschoven budget van vorig jaar. Deze is nodig om de baggerwerkzaamheden van vorig jaar in 2026 af te ronden.

6c: Baggeren Noorderverlaat:

Het blijvend bevaarbaar maken van de opvaart van Dokkum tot aan de zeedijk bij Wierum, met positieve effecten op recreatie, natuurbeleving en woonkwaliteit. De aanleiding voor dit voorstel is de besluitvorming over het bevaarbaar maken van de sluis Noorderverlaat en twee duikers boven Dokkum. Wetterskip Fryslân heeft daarom het initiatief genomen om ook de Aalsumervaart en aansluitende vaarten tot aan de zeedijk bij Wierum/'t Skoar op vaardiepte te brengen..

Programma ADM en Overhead

7a: Overbezetting personeel als gevolg van ontvlechting

Als gevolg van de ontvlechting met Dantumadiel is er meer bezetting dan formatie. Gedurende maximaal 3 jaar verrekenen we dit met Dantumadiel. Het bedrag van € 534.000 komt ten laste van onze eigen gemeente, en wordt gedekt uit de Reserve Ontvlechting/Algemene Reserve.

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Programma/reserves (bedragen x 1.000)	2026		2027		2028		2029	
	Toevoegingen	Onttrekkingen	Toevoegingen	Onttrekkingen	Toevoegingen	Onttrekkingen	Toevoegingen	Onttrekkingen
2: Mienskip								
Reserve dekking afschrijvingen	-	-7	-	-7	-	-7	-	-7
5: Wenjen en Omjouwing								
Reserve dekking afschrijvingen	-	-19	-	-19	-	-19	-	-19
Reserve Duurzaamheidsleningen	-	-9	-	-9	-	-9	-	-9
Reserve woningbouwontwikkeling	-	-33	-	-35	-	-37	-	-37
Reserve bedrijventerreinen	10	-3	10	-3	10	-4	10	-4
6: Iepenbiere Romte								
Reserve openbare verlichting	139	-132	139	-147	139	-150	139	-149
Reserve dekking afschrijvingen	-	-311	-	-474	-	-474	-	-474
Reserve onderhoud particuliere monumentale bomen	30	-30	30	-30	30	-30	30	-30
Totaal	179	-544	179	-724	179	-730	179	-729

Overzicht baten en lasten per programma per taakveld

Programma/taakveld (bedragen x 1.000)	2026		2027		2028		2029	
	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten
1: Ynwenner en Bestjoer								
0.1 Bestuur	-	-3.106	-	-3.032	-	-2.987	-	-3.011
0.2 Burgerzaken	975	-3.384	975	-3.359	975	-3.359	975	-3.359
0.10 Mutaties reserves	198	-	45	-	-	-	-	-
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	22	-3.921	22	-4.114	22	-4.270	22	-4.428
1.2 Openbare orde en veiligheid	111	-1.999	111	-1.934	111	-1.934	111	-1.931
2: Mienskip								
0.10 Mutaties reserves	357	-	479	-	7	-	7	-
4.1 Openbaar basisonderwijs	1	-492	1	-492	1	-492	1	-492
4.2 Onderwijshuisvesting	146	-3.637	146	-4.784	236	-6.530	337	-6.557
5.1 Sportbeleid en activering	436	-908	142	-611	142	-611	142	-611
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	41	-1.272	41	-1.529	41	-1.479	41	-1.478
5.4 Musea	5	-518	5	-519	5	-519	5	-519
5.6 Media	52	-1.204	52	-1.236	52	-1.270	52	-1.304
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	53	-827	53	-518	53	-518	53	-517
3: Soarch en Wolwêzen								
0.10 Mutaties reserves	324	-	-	-	-	-	-	-
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	696	-2.439	696	-2.436	696	-2.429	696	-2.429
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	590	-3.144	462	-2.971	462	-2.968	462	-2.965
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-	-	-	-	-	-	-	-
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	-	-1.575	-	-1.553	-	-1.553	-	-1.553
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	-	-1.936	-	-1.910	-	-1.910	-	-1.910
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	-	-402	-	-399	-	-399	-	-399
6.3 Inkomensregelingen	17.741	-24.641	17.741	-24.602	17.741	-24.602	17.741	-24.602
6.4 WSW en beschut werk	1.867	-11.516	1.598	-11.022	1.598	-10.770	1.598	-10.403
6.5 Arbeidsparticipatie	599	-3.804	617	-3.824	640	-4.046	640	-4.126
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	20	-2.646	20	-2.650	20	-2.652	20	-2.652
6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo)	414	-6.423	978	-6.420	978	-6.420	978	-6.420
6.712 Begeleiding (Wmo)	-	-3.617	-	-3.542	-	-3.467	-	-3.392
6.713 Dagbesteding (Wmo)	-	-2.366	-	-2.341	-	-2.316	-	-2.291
6.714 Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	184	-185	-	-1	-	-1	-	-1
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	-	-	-	-	-	-	-	-
6.751 Jeugdhulp ambulantly lokaal	-	-2.230	-	-2.230	-	-2.230	-	-2.230
6.752 Jeugdhulp ambulantly regionaal	-	-11.274	-	-11.273	-	-11.273	-	-11.273
6.753 Jeugdhulp ambulantly landelijk	-	-55	-	-55	-	-55	-	-55
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	-	-1.108	-	-1.108	-	-1.108	-	-1.108
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	-	-3.341	-	-3.341	-	-3.341	-	-3.341
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	-	-246	-	-246	-	-246	-	-246
6.791 PGB Wmo	-	-461	-	-461	-	-461	-	-461
6.792 PGB Jeugd	-	-275	-	-275	-	-275	-	-275
6.811 Beschermd wonen (Wmo)	700	-	700	-	700	-	700	-
6.812 Maatschappelijke - en vrouwenopvang (Wmo)	160	-242	160	-242	160	-242	160	-242
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-	-21	-	-21	-	-21	-	-21
6.821 Jeugdbescherming	-	-1.692	-	-1.692	-	-1.692	-	-1.692
6.822 Jeugdreclassering	-	-510	-	-510	-	-510	-	-510
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	-	-575	-	-573	-	-573	-	-573

Programma/taakveld	2026		2027		2028		2029	
7.1 Volksgezondheid	127	-3.017	-	-2.998	-	-3.089	-	-3.183
0 Geen taakveld	127	-1.388	-	-1.207	-	-1.196	-	-1.172
4: Werk, Bedrijf en Recreatie								
0.10 Mutaties reserves	300	-	200	-	50	-	-	-
2.3 Recreatieve havens	106	-202	106	-204	106	-204	106	-203
3.1 Economische ontwikkeling	350	-1.238	350	-1.219	-	-718	-	-703
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	4	-6	4	-6	4	-6	4	-6
3.4 Economische promotie	-	-627	-	-623	-	-623	-	-572
5: Wonen en Omgeving								
0.10 Mutaties reserves	381	-10	102	-10	103	-10	104	-10
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-	-134	-	-133	-	-122	-	-115
7.3 Afval	5.759	-4.530	5.746	-4.528	5.762	-4.542	5.767	-4.537
7.4 Milieubeheer	918	-3.420	918	-3.406	918	-3.406	918	-3.404
8.1 Ruimte en leefomgeving	7	-1.935	7	-1.541	7	-1.589	7	-1.585
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	604	-341	604	-346	604	-328	604	-300
8.3 Wonen en bouwen	947	-3.068	947	-2.995	947	-3.003	947	-3.014
6: Iepenbiere Romte								
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	363	-1.757	245	-1.453	245	-1.513	245	-1.769
0.63 Parkeerbelasting	895	-	895	-	895	-	895	-
0.10 Mutaties reserves	1.754	-169	863	-169	782	-169	780	-169
2.1 Verkeer en Vervoer	344	-12.239	345	-12.785	344	-13.044	348	-13.183
2.2 Parkeren	-	-201	-	-202	-	-201	-	-200
2.3 Recreatieve havens	-	-28	-	-28	-	-28	-	-28
2.4 Economische havens en waterwegen	232	-3.444	232	-2.475	232	-2.551	232	-2.545
5.1 Sportbeleid en activering	-	-	-	-	-	-	-	-
5.2 Sportaccommodaties	710	-4.177	710	-4.146	710	-4.454	710	-4.388
5.4 Musea	38	-74	31	-75	31	-75	31	-55
5.5 Cultureel erfgoed	50	-605	48	-598	48	-598	48	-598
5.6 Media	107	-143	107	-146	107	-146	107	-146
5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	125	-7.246	125	-7.577	125	-7.545	125	-7.548
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	38	-416	38	-415	38	-415	38	-415
7.2 Riolering	5.304	-4.168	5.516	-4.374	5.639	-4.488	5.598	-4.447
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	684	-952	701	-966	719	-973	738	-974
Algemene dekkingsmiddelen								
0.4 Overhead	2.638	-21.191	2.426	-20.572	2.421	-20.623	2.416	-21.032
0.5 Treasury	583	-207	583	-206	576	-214	570	-207
0.61 OZB woningen	8.276	-392	8.276	-392	8.276	-392	8.276	-392
0.62 OZB niet-woningen	5.228	-	5.228	-	5.228	-	5.228	-
0.64 Belastingen overig	111	-108	111	-108	111	-108	111	-108
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	125.514	-	126.300	-	124.581	-	126.285	-
0.8 Overige baten en lasten	16	-1.951	16	-2.735	16	-2.735	16	-2.761
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-	-	-	-	-	-
0.10 Mutaties reserves	922	-	64	-	11	-	11	-
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-	-	-	-	-	-
3.4 Economische promotie	1.101	-	1.101	-	1.101	-	1.101	-
Totaal	190.355	187.373	187.986	186.464	185.378	188.636	187.105	189.146

Bijlagen

Bijlage 01 Staat van investeringen

Excel-tabel

Bedragen in EUR (x 1.000)	2026	2027	2028	2029
Investerings	2026	2027	2028	2029
Sportvelden	192	150	687	99
Gebouwen	1.180	19.182	6.763	55
Scholen	23.089	27.852	16.461	-
Openbaar groen	5.877	-	-	-
Huishoudelijk afval	200	100	100	-
Riolering	3.424	2.786	2.035	2.035
Wegen	4.593	2.466	2.680	2.314
Kunstwerken	1.911	1.675	356	984
Openbare verlichting	372	157	92	166
Gebiedsontwikkelingen	550	-	-	-
Tractie	2.202	873	-	-
Totaal Investerings	43.590	55.240	29.175	5.653

Toelichting

In de meerjaren investeringsrapportage zijn verwerkt, de voorgaande meerjaren investeringen begroting, indexaties, investeringen vanuit nieuw beleid (Runwei Wanswert, IHP Scholen, Huisvesting Gemeentehuis Dokkum, Gebiedsontwikkelingen), en de door de Raad vastgestelde investeringen middels separate raadsvoorstellen gedurende 2025 (waaronder Campus Kollum en Scholenpark Dokkum).

Bijlage 02 Reserves en voorzieningen

FCL	Omschrijving	Saldo 1-1-2026	Toevoeging 2026	Aanwending 2026	Saldo 31-12-2026
	Algemene Reserves				
4211101	Algemene reserve	7.660	-	3.539	4.121
4211101	Begrotingsresultaat	1.656	2.982	-	4.638
	<i>Stand algemene reserve vrij besteedbaar</i>	9.316	2.982	3.539	8.759
4211102	Reserve ter dekking van de risico's	6.756	-	-	6.756
	<i>Totaal algemene reserves</i>	16.072	2.982	3.539	15.515
	Bestemmingsreserves				
4211204	Openbare Verlichting	151	139	132	157
4211206	Dekking afschrijvingen	10.354	-	337	10.017
4211212	Reserve toekomstig onderhoud Noodverlaat	393	-	-	393
4211217	Reserve Woningbouwontwikkeling	1.000	-	33	967
4211218	Reserve bedrijventerrein	-	10	3	7
4211221	Ontwikkelfonds	12.960	-	-	12.960
4211223	Stadsontwikkelingsmaatschappij	672	-	-	672
4211224	Duurzaamheidsleningen	199	-	9	190
4211225	Op paad lâns it Waad	250	-	50	200
4211226	Coalitieakkoord 2022	352	-	-	352
4211227	Ontvlechting	827	-	104	724
4211228	Onderhoud particuliere monumentale bomen	30	30	30	30
4211229	Groene initiatieven	7	-	-	7
4211230	Wethouderspensionen	398	-	-	398
4211232	Dorpen en Wijken	150	-	-	150
4211233	Kleine mienskipprojecten	50	-	-	50
4211234	Fietsplan	100	-	-	100
	<i>Totaal bestemmingsreserves</i>	27.894	179	698	27.375
	Totaal reserves	43.966	3.161	4.237	42.890
	Voorzieningen voor verplichtingen en verliezen				
4212001	Wethouderspensionen	5.772	180	283	5.669
4212002	Wachtgeld v.m. Wethouders	214	-	176	38
4212007	Voormalig personeel	142	-	11	131
4212018	Precariorechten Kollumerland	728	-	-	728
4212019	Verlofsparen	525	175	-	700
4212023	Afronding Trije Terpen	200	-	-	200
4212024	Afronding de Kampen	35	-	-	35
4212025	Voorziening risico opslag Dantumadiel	170	162	-	332
4212101	Grafrechten	2.314	354	164	2.504
	<i>Totaal voorziening verplichtingen en verliezen</i>	10.099	871	634	10.337
	Egalisatie- en onderhoudsvoorzieningen				
4212301	Egalisatie voorziening riolering	6.726	-	466	6.260
4212302	Huishoudelijk afval	685	-	240	445
4212304	Ijsfontein Markt Dokkum	96	-	6	90
4212351	Groot onderhoud gebouwen	1.738	919	1.465	1.192
4212352	Groot onderhoud kunstwerken	1.199	337	723	812
4212353	Voorziening onderhoud speeltuinen	53	-	-	53
4212354	Groot onderhoud waterwegen	-	204	204	-
4212355	Groot onderhoud wegen	6.943	2.781	1.122	8.601
4212356	Voorziening achterstallig onderhoud openbaar groen	1	-	-	1
4212357	OSW	82	116	116	82
	<i>Totaal egalisatie- en onderhoudsvoorzieningen</i>	17.523	4.356	4.342	17.537
	Totaal voorzieningen	27.622	5.227	4.976	27.873

Reserves en voorzieningen Meerjarig

FCL	Omschrijving	Saldo 31-12-2024	Saldo 31-12-2025	Saldo 31-12-2026	Saldo 31-12-2027	Saldo 31-12-2028	Saldo 31-12-2029
	Algemene Reserves						
4211101	Algemene reserve	17.299	7.660	5.777	7.887	9.340	6.013
4211101	Begrotingsresultaat	896	1.656	2.982	1.522	-3.258	-2.040
	<i>Stand algemene reserve vrij besteedbaar</i>	<i>18.195</i>	<i>9.316</i>	<i>8.759</i>	<i>9.409</i>	<i>6.082</i>	<i>3.973</i>
4211102	Reserve ter dekking van de risico's	7.900	6.756	6.756	6.756	6.756	6.755
	<i>Totaal algemene reserves</i>	<i>26.095</i>	<i>16.072</i>	<i>15.515</i>	<i>16.165</i>	<i>12.837</i>	<i>10.728</i>
	Bestemmingsreserves	-	-	-	-	-	-
4211204	Openbare Verlichting	153	151	157	149	138	128
4211206	Dekking afschrijvingen	10.563	10.354	10.017	9.517	9.016	8.515
4211212	Toekomstig onderhoud Noorderverlaat	-	393	393	393	393	393
4211217	Woningbouwontwikkeling	-	1.000	967	932	895	859
4211218	Bedrijventerreinen	-	-	7	13	18	24
4211221	Ontwikkelfonds	15.142	12.960	12.960	12.960	12.960	12.960
4211223	Stadsontwikkelingsmaatschappij	1.199	672	672	672	672	672
4211224	Duurzaamheidsleningen	217	199	190	181	173	164
4211225	Op paad lâns it Waad	400	250	200	150	100	100
4211226	Coalitieakkoord 2022	928	352	352	352	352	352
4211227	Ontvlechting	1.072	827	724	620	516	413
4211228	Onderhoud particuliere monumentale bomen	60	30	30	30	30	30
4211229	Groene initiatieven	23	7	7	7	7	7
4211230	Wethouderspensioenen	708	398	398	398	398	398
4211232	Dorpen en Wijken	150	150	150	150	150	150
4211233	Kleine mienskipprojecten	50	50	50	50	50	50
4211234	Fietsplan	-	100	100	100	100	100
	<i>Totaal bestemmingsreserves</i>	<i>30.666</i>	<i>27.894</i>	<i>27.375</i>	<i>26.675</i>	<i>25.969</i>	<i>25.315</i>
	Totaal reserves	56.761	43.966	42.890	42.839	38.807	36.043
	Voorzieningen voor verplichtingen en verliezen						
4212001	Wethouderspensioenen	5.875	5.772	5.669	5.566	5.463	5.360
4212002	Wachtgeld v.m. Wethouders	548	214	38	-33	-33	-33

4212007	Voormalig personeel	142	142	131	131	131	131
4212018	Precariorechten Kollumerland	728	728	728	728	728	728
4212019	Verlofsparen	525	525	700	875	1.050	1.225
4212023	Afronding Trije Terpen	200	200	200	200	200	200
4212024	Afronding de Kampen	35	35	35	35	35	35
4212025	Voorziening risico opslag Dantumadiel	170	170	332	494	656	818
4212101	Grafrechten	2.107	2.314	2.504	2.678	2.832	2.968
	<i>Totaal voorziening verplichtingen en verliezen</i>	<i>10.329</i>	<i>10.099</i>	<i>10.337</i>	<i>10.674</i>	<i>11.063</i>	<i>11.433</i>
	Egalisatie- en onderhoudsvoorzieningen						
4212301	Egalisatie voorziening riolering	6.831	6.726	6.260	5.582	4.782	4.022
4212302	Huishoudelijk afval	985	685	445	265	145	75
4212304	IJsfontein Markt Dokkum	102	96	90	84	78	72
4212351	Groot onderhoud gebouwen	1.768	1.738	1.192	1.403	254	684
4212352	Groot onderhoud kunstwerken	1.264	1.199	812	148	173	162
4212353	Groot onderhoud speeltuinen	53	53	53	53	53	53
4212354	Groot onderhoud waterwegen	384	0	0	0	0	0
4212355	Groot onderhoud wegen	5.384	6.943	8.601	7.732	6.848	6.936
4212356	Achterstallig onderhoud openbaar groen	1	1	1	1	1	1
4212357	OSW	248	82	82	82	82	82
	<i>Totaal egalisatie- en onderhoudsvoorzieningen</i>	<i>17.019</i>	<i>17.523</i>	<i>17.537</i>	<i>15.350</i>	<i>12.415</i>	<i>12.087</i>
	Totaal voorzieningen	27.348	27.622	27.873	26.023	23.477	23.520

Bijlage 03 Staat van langlopende geldleningen

Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen

Extern lening nummer	Naam lening verstrekker	Soort lening	Oorspronkelijk bedrag	Jaar ingang lening	Jaar rente herziening	Jaar laatste aflossing	Looptijd lening	Rente percentage	Bedrag 46023	Rente 2026	Aflossing 2026	Restant 46387
40.90530	BNG	Liniair	4.537.802,25	2001	2026	2026	25	6,54%	181.512	5.968	181.512	0
40.96799	BNG	Liniair	10.000.000,00	2003	2028	2028	25	4,53%	1.200.000	40.166	400.000	800.000
40.99892	BNG	Liniair	6.000.000,00	2004	2029	2029	25	4,01%	960.000	38.336	240.000	720.000
40.101255	BNG	Liniair	3.500.000,00	2006	2031	2031	25	3,76%	840.000	26.364	140.000	700.000
40.101599	BNG	Liniair	3.000.000,00	2006	2031	2031	25	4,255%	720.000	26.892	120.000	600.000
40.103349	BNG	Liniair	3.000.000,00	2008	2032	2032	25	4,53%	840.000	35.349	120.000	720.000
40.103542	BNG	Liniair	5.000.000,00	2008	2048	2048	40	4,49%	2.875.000	126.281	125.000	2.750.000
40.105922	BNG	Liniair	3.000.000,00	2010	2035	2035	25	3,73%	1.200.000	43.716	120.000	1.080.000
40.106405	BNG	Liniair	4.000.000,00	2011	2035	2035	25	4,56%	1.600.000	69.353	160.000	1.440.000
40.107236	BNG	Liniair	3.000.000,00	2012	2037	2037	25	3,90%	1.440.000	51.597	120.000	1.320.000
40.107536	BNG	Liniair	6.000.000,00	2012	2037	2037	25	2,978%	2.880.000	81.597	240.000	2.640.000
1-28220	NWB	Liniair	4.000.000,00	2014	2038	2038	25	3,21%	2.080.000	64.286	160.000	1.920.000
40.110366	BNG	Liniair	4.000.000,00	2016	2040	2040	25	1,60%	2.400.000	37.134	160.000	2.240.000
40.93651	BNG	Liniair	7.600.000,00	2002	2027	2027	25	4,92%	513.514	2.586	410.811	102.703
40.103870	BNG	Annuiiteit	3.000.000,00	2008	2048	2048	40	4,95%	2.349.066	114.927	57.474	2.291.592
40.112.708	BNG	Liniair	23.000.000,00	2019	2044	2044	25	0,99%	17.480.000	169.179	920.000	16.560.000
40.94297	BNG	Liniair	1.000.000,00	2002	2027	2027	25	5,37%	80.000	2.405	40.000	40.000
40.101335	BNG	Liniair	2.000.000,00	2006	2031	2031	25	3,725%	480.000	15.090	80.000	400.000
40.102470	BNG	Liniair	1.000.000,00	2007	2032	2032	25	4,27%	280.000	10.257	40.000	240.000
40.104700	BNG	Liniair	1.000.000,00	2009	2034	2034	25	4,48%	360.000	15.949	40.000	320.000
40.105799	BNG	Liniair	2.500.000,00	2010	2035	2035	25	3,56%	1.000.000	34.423	100.000	900.000
40.106.864	BNG	Liniair	2.000.000,00	2011	2036	2036	25	3,92%	880.000	33.494	80.000	800.000
40.108374	BNG	Liniair	2.000.000,00	2013	2038	2038	25	2,99%	1.040.000	29.774	80.000	960.000
40.109804	BNG	Liniair	1.000.000,00	2015	2040	2040	25	1,42%	600.000	8.181	40.000	560.000
40.96887	BNG	Annuiiteit	2.500.000,00	2003	2033	2033	30	4,85%	1.039.493	49.088	109.443	930.050
40.107610	BNG	Liniair	4.000.000,00	2012	2037	2037	25	2,22%	1.920.000	40.799	160.000	1.760.000
40.107242	BNG	Liniair	4.500.000,00	2012	2037	2037	25	0,38%	2.160.000	7.545	180.000	1.980.000
40.107243	BNG	Liniair	6.296.992,07	2012	2037	2037	25	3,60%	3.022.556	100.021	251.880	2.770.677
40.105214	BNG	Liniair	3.500.000,00	2010	2035	2035	25	4,20%	1.400.000	54.292	140.000	1.260.000
40.106341	BNG	Liniair	3.500.000,00	2011	2036	2036	25	0,00%	1.540.000	0	140.000	1.400.000
Totaal			129.434.794						55.361.141	1.335.049	5.156.120	50.205.021

Staat van opgenomen langlopende geldleningen inzake Woningbouw en Zorgcentra

Doorgeleend	Extern lening nummer	Naam lening verstrekker	Soort lening	Oorspronkelijk bedrag	Jaar ingang lening	Jaar rente herziening	Jaar laatste aflossing	Looptijd lening	Rente percentage	Bedrag 46023	Rente 2026	Aflossing 2026	Restant 46387
woningbouw	40.69186	BNG	Annuiteit	611.242	1993	2033	2033	40	4,50%	230.017	9.707	24.522	205.495
woningbouw	40.69187	BNG	Annuiteit	995.140	1993	2033	2033	40	4,50%	374.483	15.804	39.923	334.559
woningbouw	40.74712	BNG	Annuiteit	483.503	2000	2020	2030	30	0,60%	111.817	616	22.097	89.720
zorgcentra	40.0082453	BNG	Annuiteit	3.267.218	1994	2024	2035	41	2,90%	1.314.315	37.002	115.177	1.199.137
zorgcentra	40.0082771	BNG	Annuiteit	1.497.475	1994	2024	2045	51	3,15%	928.491	28.890	34.030	894.460
Totaal				6.854.577,05						2.959.122	92.018	235.750	2.723.373

Bijlage 04 Staat van gewaarborgde geldleningen

Directe borgstelling

Nummer	Naam geldnemer	Naam geldgever	Lening	Oorspronkelijk	Rente	Begin	Einde	Schuldrestant	Aflossing	Schuldrestant	Deelname	Deelname	Waarborg
			nummer	lening bedrag	%	looptijd	looptijd	1-1-2026	2026	31-12-2026	% gemeente	% anderen	bedrag gemeente
FER 2	Woningst. NW Friesland	BNG	40.95980	€ 1.100.000	5,150%	2003	2033	€ 467.584	48.704	€ 418.880	100%		€ 418.880
KOL 6	Campus Kollum	BNG	40.111291	€ 9.080.000	2,34%	2019	2059	€ 8.192.083	160.340	€ 8.031.743	100%		€ 8.031.743
	Totaal directe borgstelling			€ 10.180.000				€ 8.659.667	209.044	€ 8.450.623			€ 8.450.623

Borgstelling met WSW achtervang

Nummer	Naam geldnemer	Leningnr.	Naam geldgever	Lening	Oorspronkelijk	Rente	Begin	Einde	Schuldrestant	Aflossing	Schuldrestant	Deelname	Deelname	Waarborg
		WSW		nummer	lening bedrag	%	looptijd	looptijd	1-1-2026	2026	31-12-2026	% gemeente	% anderen	bedrag gemeente *
DON 11	St. Thús Wonen	45064	NWB	1.0027910	€ 5.000.000	3,800%	2013	2053	€ 5.000.000	0	€ 5.000.000	50%	50% WSW	€ 2.500.000
DON 14	St. Thús Wonen	46557	NWB	1.0028908	€ 5.000.000	2,064%	2015	2050	€ 5.000.000	0	€ 5.000.000	50%	50% WSW	€ 2.500.000
DON 15	St. Woonzorg Nederland	39387	BNG	40.102942	€ 785.000	5,020%	2009	2034	€ 785.000	0	€ 785.000	50%	50% WSW	€ 392.500
DON 16	St. Woonzorg Nederland	34817	BNG	40.097912	€ 2.895.000	4,719%	2003	2033	€ 1.191.973	126.086	€ 1.065.887	50%	50% WSW	€ 532.944
DON 17	St. Woonzorg Nederland	42472	BNG	40.105704	€ 3.063.000	4,090%	2010	2040	€ 1.531.500	102.100	€ 1.429.400	50%	50% WSW	€ 714.700
DON 19	St. Woonzorg Nederland	45734	NAT.NEDERLANDEN	183180003	€ 2.990.000	2,890%	2014	2044	€ 1.894.000	0	€ 1.894.000	50%	50% WSW	€ 947.000
DON 20	St. Thús Wonen	26827	ST.NAT.REST.FONDS	805303000	€ 780.000	1,000%	1999	2028	€ 111.000	0	€ 111.000	50%	50% WSW	€ 55.500
DON 21	St. Thús Wonen	42881	SRLEV N.V.	20760	€ 5.000.000	4,225%	2010	2026	€ 5.000.000	0	€ 5.000.000	50%	50% WSW	€ 2.500.000
DON 22	St. Thús Wonen	46682	MONUTA VERZ.NV	181320001	€ 5.000.000	1,920%	2015	2045	€ 5.000.000	0	€ 5.000.000	50%	50% WSW	€ 2.500.000
DON 23	St. Thús Wonen	34849	BNG	40.097986	€ 2.600.000	4,874%	2003	2033	€ 1.083.006	113.927	€ 969.079	50%	50% WSW	€ 484.540
DON 24	St. Thús Wonen	43744	BNG	40.106938	€ 5.000.000	4,000%	2012	2030	€ 5.000.000	0	€ 5.000.000	50%	50% WSW	€ 2.500.000
DON 25	St. Thús Wonen	45366	BNG	40.108618	€ 5.000.000	3,380%	2014	2029	€ 5.000.000	0	€ 5.000.000	50%	50% WSW	€ 2.500.000
DON 28	St. Thús Wonen	48061	BNG	40.111961	€ 5.000.000	1,775%	2018	2048	€ 5.000.000	0	€ 5.000.000	50%	50% WSW	€ 2.500.000
DON 29	St. Thús Wonen	48398	BNG	40.112361	€ 4.000.000	1,055%	2018	2040	€ 4.000.000	0	€ 4.000.000	50%	50% WSW	€ 2.000.000
FER 12	Woningst. NW Friesland	35612	BNG	40.098897	€ 2.040.000	4,750%	2004	2034	€ 0	0	€ 0	50%	50% WSW	€ -
FER 13	Woningst. NW	38888	BNG	40.102527	€ 2.400.000	4,463%	2007	2037	€ 2.400.000	0	€ 2.400.000	50%	50% WSW	€ 1.200.000

FER 16	Friesland Woningst. NW Friesland	44134	AEGON	B02333756	€ 5.000.000	3,880%	2012	2052	€ 5.000.000	0	€ 5.000.000	50%	50% WSW	€ 2.500.000
FER 17	Woningst. NW Friesland	48386	BNG	40.112351	€ 3.000.000	1,168%	2018	2029	€ 3.000.000	0	€ 3.000.000	50%	50% WSW	€ 1.500.000
KOL 15	St. Thús wonen	45953	BNG	40.073713	€ 1.032.237	4,200%	2005	2035	€ 344.079	34.408	€ 309.671	50%	50% WSW	€ 154.835
NF01	Woningst. NW Friesland	48903	NWB	1-30256	€ 5.000.000	1,033%	2019	2059	€ 5.000.000	0	€ 5.000.000	50%	50% WSW	€ 2.500.000
NF02	St. Thús wonen	49069	NWB	1.0030361	€ 5.000.000	0,390%	2019	2065	€ 5.000.000	0	€ 5.000.000	50%	50% WSW	€ 2.500.000
NF03	St. Thús wonen	49206	BNG	40.113385	€ 5.000.000	0,835%	2020	2047	€ 5.000.000	0	€ 5.000.000	50%	50% WSW	€ 2.500.000
NF04	St. Thús wonen	49356	BNG	40.113681	€ 5.000.000	0,259%	2020	2034	€ 5.000.000	0	€ 5.000.000	50%	50% WSW	€ 2.500.000
NF05	St. Thús wonen	49509	NWB	1.0030590	€ 5.000.000	0,457%	2020	2063	€ 5.000.000	0	€ 5.000.000	50%	50% WSW	€ 2.500.000
NF06	St. Thús wonen	49839	BNG	40.114249	€ 5.000.000	- 0,155%	2020	2031	€ 5.000.000	0	€ 5.000.000	50%	50% WSW	€ 2.500.000
Totaal borgstelling WSW achtervang					€ 95.585.237				€ 86.340.558	€ 376.520	€ 85.964.038			€ 42.982.019

* Waarborg bedrag gemeente; Het waarborgfonds sociale woningbouw (WSW) neemt de betalingsverplichtingen voor een lening over wanneer de corporatie de rente en aflossing op een door de WSW geborgde lening niet meer kan betalen. Alleen als de WSW deze betalingsverplichting niet uit de overige buffers in de zekerheidsstructuur kan voldoen, moeten Rijk en gemeenten bijspringen. Op grond van hun rol als achtervanger moeten zij in dat geval renteloze leningen aan WSW verstrekken.

Het Rijk verstrekt 50% aan renteloze lening. De zogenaamde "Schade gemeenten" verstrekken samen een kwart (25%) van de renteloze leningen en daarnaast verstrekken alle gemeenten die achtervanger zijn van de WSW (met inbegrip van de schadegemeenten) samen het resterende kwart (25%) van de renteloze leningen.

Het genoemde risico van 50% bestaat dus maximaal uit de rentelasten van een in het kader van schade aangetrokken lening.

Vaststellingsbesluit

De raad der gemeente;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 30 september 2025 gelet op artikel 191 van de Gemeentewet;

besluit:

1. De bijgaande en als zodanig gewaarmerkte begroting 2026 inclusief bijlagen vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Noardeast-Fryslân gehouden op 6 november 2025.

griffier

voorzitter